

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII UCRAINENE

Clasele VI-VII

Conținut elaborat de către experții:

Papariga Maria

Țudic Mariana

COMPETENȚĂ
ȘI EFICIENȚĂ

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și
elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect
cofinanțat din Fondul Social European prin Programul
Operațional Capital Uman 2014-2020

ISTORIA TA TRADIȚII UKRAÏNȘKOOI MENȘINI Poșibnik dla VI ta VII klasiv

Vmivst rozrobleno:

Im'ia ta privzișce: Papariga Maria

Spesializacia: Istoria

Pedagogicniiv stupiniv: II

Gimnazivna șkola Vișavșka Dolina, Vișavșka Dolina, Maramureș

Im'ia ta privzișce: Cuđik Mar'iana

Spesializacia: Ukraivșka mova ta literatura

Pedagogicniiv stupiniv: I

Profesivna șkola Repedea, Repedea, Maramureș

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII UCRAINENE

Auxiliar pentru clasele VI-VII

Conținut elaborat de către:

Numele și prenumele: Păpariga Maria

Specializarea: Istorie

Gradul didactic: II

Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Valea Vișeuului, Maramureș

Numele și prenumele: Țudic Mariana

Specializarea: Limba și literatura ucraineană

Gradul didacti: I,

Școala Profesională Repedea, Repedea, Maramureș

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Зміст

Загальні та специфічні компетентності дисципліни.....	5
1. Минуле і сучасне навколо нас.....	9
1.1 Походження, рід, приналежність до української національності.....	9
2. Епохи, події та особистості.....	17
2.1. Походження та розселення українців на території Румунії.....	17
2.2. Початки української держави.....	37
3. Культура та спадщина.....	51
3.1. Елементи ідентичності української спільноти.....	51
3.1.1. Місцеві діалекти.....	51
3.1.2. Народне мистецтво: традиційні заняття українців (шиття, прядіння, ткацтво, в'язання гачком, фарбування яєць), народне вбрання, музичні інструменти, кулінарні традиції.....	67
3.1.3. Традиції з нагоди знаменних подій у житті громади: хрещення, заручини, весілля, похорони.....	87
3.1.4. Релігійне життя: релігійні конфесії, старокалендарний стиль українців, традиції з нагоди релігійних свят.....	99
3.1.5. Особистості української культури.....	117
Бібліографія.....	123

Cuprins

Competențele generale și specifice ale disciplinei.....	6
1. Trecutul și prezentul din jurul nostru.....	10
1.1 Originea, familia, apartenența la etnia ucraineană.....	10
2. Epoci, evenimente și personalități.....	18
2.1. Originea și așezarea ucrainenilor pe teritoriul României.....	18
2.2. Începuturile statului ucrainean	38
3. Cultură și patrimoniu.....	52
3.1. Elemente identitare ale comunității ucrainene.....	52
3.1.1. Dialectele locale.....	52
3.1.2. Arta populară: ocupații tradiționale ale ucrainenilor (cusut, tors, țesut, croșetat, încondeierea ouălor), portul popular, instrumente muzicale, tradiții culinare.....	68
3.1.3. Tradiții cu ocazia unor evenimente marcante din viața comunității: botez, logodnă, nuntă, înmormântare.....	88
3.1.4. Viața religioasă: confesiuni religioase, ucrainenii de stil calendaristic vechi, tradiții cu ocazia unor sărbători religioase.....	100
3.1.5. Personalități ale culturii ucrainene.....	118
Bibliografie	123

Загальні навички

1. Доцільне використання історичної мови, властивої українській історії та цивілізації, у нових ситуаціях спілкування
2. Досліджування різноманітних історичних джерел для пояснення фактів і подій, що стосуються історії української меншини
3. Цінування культурної ідентичності шляхом участі в житті громади та міжкультурному діалозі

Специфічні компетенції для VI-го класу

- 1.1 Надання власними словами інформації, що міститься в історичному джерелі
 - 1.2. Опрацювання нескладних текстів-розповідей за інформацією історичних джерел
 - 1.3 Розробка когнітивних організаторів, які зображують взаємозв'язки між навчальними придбаннями
-
- 2.1. Аналіз географічних та історичних карт для визначення місць, які мають історичне значення для громади
 - 2.2 Виявлення джерел, які є достовірними доказами при реконструкції періоду минулого
-
- 3.1 Визнання культурних особливостей громади, в якій вони живуть
 - 3.2 Прояв відкритої громадянської позиції в ситуаціях, пов'язаних із взаємодією з людьми, які належать до іншої культури
 - 3.3 Участь у заходах, що цінують минуле громади

Competențe generale

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric, specific istoriei și civilizației ucrainene, în situații noi de comunicare
2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității ucrainene
3. Valorizarea identității culturale prin participarea la viața comunității și la dialogul intercultural

Competențe specifice clasa a VI a

- 1.1.Redarea cu termeni proprii a informațiilor conținute de o sursă istorică
 - 1.2.Elaborarea unor texte narative simple pornind de la informațiile conținute de surse istorice
 - 1.3.Elaborarea unor organizatori cognitivi care înfățișează relațiile dintre achizițiile dobândite
-
- 2.1.Analiza hărților geografice și istorice pentru a identifica locuri cu semnificații istorice pentru comunitate
 - 2.2.Identificarea surselor care constituie dovezi de încredere în reconstituirea unei perioade din trecut
-
- 3.1.Recunoașterea particularităților culturale ale comunității în care trăiesc
 - 3.2.Manifestarea unei atitudini civice deschise în situații care presupun interacțiunea cu persoane care aparțin altei culturi
 - 3.3.Participarea la activități care valorizează trecutul comunității

Специфічні компетенції для VII-го класу

- 1.1. Складання простих пояснювальних текстів з використанням відповідних специфічних термінів
 - 1.2. Формулювання точки зору після ознайомлення з деякими джерелами, які представляють різні точки зору
 - 1.3. Написання різноманітних текстів за допомогою цифрових програм
-
- 2.1. Формування думок, починаючи з аналізу джерел, що представляють різні точки зору щодо одних і тих самих фактів/історичних процесів
 - 2.2. Виявлення в різних джерелах компонентів колективної пам'яті, які сприяють ідентичності спільноти
 - 2.3. Критичне та естетичне оцінювання творів мистецтва, вистав, традиційних предметів української меншини.
-
- 3.1. Цінування визначальних елементів місцевого культурного контексту, які роблять внесок у національну спадщину
 - 3.2. Валоризація етнокультурної, мовної, релігійної різноманітності, повага до інших, почуття толерантності
 - 3.3. Використання цифрових/мультимедійних ресурсів для розробки та реалізації проєктів про минуле та сьогодення громади

Competențe specifice clasa a VII a

- 1.1. Formularea unor texte explicative simple utilizând adecvat termeni specifici
 - 1.2. Formularea unui punct de vedere în urma lecturării unor surse care prezintă puncte de vedere diferite
 - 1.3. Redactarea de texte diverse folosind aplicații digitale
-
- 2.1. Formularea de opinii pornind de la analiza unor surse care prezintă puncte de vedere diferite despre aceleași fapte/procese istorice
 - 2.2. Descoperirea în diverse surse a componentelor memoriei colective care contribuie la identitatea unei comunități
 - 2.3. Aprecierea critică și estetică a operelor de artă, a spectacolelor, a obiectelor tradiționale ale minorității ucrainene
-
- 3.1. Aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local care contribuie la patrimoniului național
 - 3.2. Valorizarea diversității etno-culturale, lingvistice, religioase, a respectului pentru alții, a sentimentului de toleranță
 - 3.3. Utilizarea resurselor digitale/multimedia pentru elaborarea și desfășurarea unor proiecte despre trecutul și prezentul comunității.

1. Минуле і сучасне навколо нас.

1.1 Походження, рід, приналежність до української національності.

Робочий лист

Місце народження та регіон проживання

Складіть проект на тему «Місце народження та край, у якому ми живемо» за такою структурою:

I. Назва місця народження

II. Географічне положення

III. Кількість жителів

IV. Історія місцевості/околиці (оформлення альбому зі старими фото)

V. Церква – її місце та роль у житті людей (кількість храмів, назва, ім'я священика/священиків, патрон церкви, роль конфесії у свідомості членів громади)

VI. Місцеві традиції та звичаї.

1. Trecutul și prezentul din jurul nostru

1.1. Originea, familia, apartenența la etnia ucraineană.

Fișa de lucru

Locul natal și regiunea în care trăim

Realizați un proiect cu tema „Locul natal și regiunea în care trăim” după următoarea structură:

- I. Denumirea localității natale
- II. Așezarea geografică
- III. Numărul de locuitori
- IV. Istoricul localității/cartierul (realizarea unui album cu fotografii vechi)
- V. Biserica-locul și rolul ei în viața etnicilor (numărul lăcașurilor de cult, denumirea, numele preotului/preoților, hramul bisericii, rolul spovedaniei în conștiința membrilor comunității)
- VI. Tradițiile și obiceiurile locale.

Робочий лист

Етнічні назви українців

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Про українців як історичне явище писали і пишуть румунські та іноземні словники та енциклопедії. Українські поселення на півночі Молдови та Марамуреші, розташовані в сусідніх областях українського етномовного масиву та в його продовженні, є найдавнішими в країні. Археологічні та лінгвістичні дані свідчать, що східнослов'янське населення осіло на цих землях з VI століття, проживаючи поряд з корінним румунським населенням, тоді як більшість сіл, населених сьогодні українцями, згадуються в старих історичних документах (слов'янські в Молдові та латино-угорські у Марамуреші) з 14-го і 15-го століть. У 1998 році село Рускова в Марамуреші відзначило 625 років з часу першого документального засвідчення. Мовна, культурна та духовна ідентичність українців Марамурешу та Північної Молдови забезпечувалась і підтримувалась безперервним етнічним приєднанням із Закарпаття, Галичини, Покуття та Північної Буковини. У деяких регіонах українці мають альтернативні назви: русини, рутени (у Марамуреші, Буковині, Банаті та Кришані), гуцули (у гірській місцевості Буковини) або хахоли (у Добруджі). У минулому їх часто називали росіянами або руснаками».

Теодер Нікоара, *Історія та традиції меншин в Румунії*, 2005

1. Вкажіть автора та назву допоміжного твору.

.....

2. Звідки походить назва українець?

.....

3. Що виражає цей термін?

.....

4. Що відрізняє українців від інших національностей Румунії?

.....

5. У якому селі Марамурешського повіту виповнилося 625 років з часу першого документального засвідчення?

.....

6. Які регіони являють собою етнічне доповнення, що забезпечувало мовну, культурну та духовну самотність українців?

.....

7. Як називають українців Добруджі?

.....

Fișa de lucru

Denumirile etnice ale ucrainenilor

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Despre ucrainenii ca fenomen istoric s-a scris și se scrie în dicționarele și enciclopediile din România și din străinătate. Așezările ucrainene din nordul Moldovei și al Maramureșului situate în zonele vecine cu masivul etnolingvistic ucrainean și în prelungirea acestuia sunt cele mai vechi din țară. Mărturiile arheologice și lingvistice arată că o populație slavă de răsărit s-a așezat pe aceste meleaguri încă din secolul al VI-lea, trăind alături de populația autohtonă românească, în timp, cea mai mare parte a satelor locuite astăzi de ucraineni sunt menționate în vechile acte istorice (slavone în Moldova și latino–maghiare în Maramureș) din secolele al XIV-lea și al XV-lea. În anul 1998, satul Ruscova din Maramureș a sărbătorit 625 de ani de la prima atestare documentară. Identitatea lingvistică, culturală și spirituală a ucrainenilor din Maramureș și din nordul Moldovei a fost asigurată și menținută de un adaos etnic continuu din Transcarpatia, Galiția, Pocuția și nordul Bucovinei. În unele regiuni, ucrainenii dețin denumiri alternative: rusini, ruteni (în Maramureș, Bucovina, Banat și Crișana), huțuli (în zona muntoasă a Bucovinei) sau haholi (în Dobrogea). În trecut erau deseori numiți ruși sau rusnaci”.

Teoader Nicoară, *Istoria și tradițiile Minorităților din România*, 2005)

1. Menționați autorul și titlul lucrării suport.

.....

2. De unde provine denumirea de ucrainean ?

.....

3. Ce exprimă acest termen ?

.....

4. Prin ce de disting ucrainenii de celelalte naționalități din România ?

.....

5. Care sat din județul Maramureș a sărbătorit 625 de ani de la prima atestare documentară?

.....

6. Care regiuni reprezintă adaosul etnic care a asigurat identitatea lingvistică, culturală și spirituală a ucrainenilor?

.....

7. Cum sunt denumiți ucrainenii din Dobrogea?

.....

Робочий лист

Уважно прочитайте наведені нижче тексти та дайте відповіді на вимоги:

а) «Документи щодо Країни Марамуреш згадують українців, як я вже показав, поряд з румунами, починаючи з 13-го і 14-го століть, або під назвою росіяни, що походить від назви Київської держави, - аж до XVIII ст., а на західних теренах України й, особливо, в українських анклавних у Румунії (Буковина, Марамуреш, Банат) до сьогодні – або під назвою рутинці, нав'язаною, зокрема, німецькою та австрійською історіографією .

У 1999 році український історик Сергій Попик у своїй праці «Українці з Австрії. 1914-1918 роки. Політика Австрії в українському питанні під час Великої війни», опублікована видавництвом «Золоті літаври» Київ-Чернівці, з'ясовує умови, в яких з часом використовувалися етнічні терміни «ruthener» (рутинец) і «ukrainer» (українець). Політики початку 20 століття піднімали питання про правильне використання цих двох термінів в офіційних документах. В австрійських канцеляріях термін «рутинец» (етнічна назва українців Галичини, Буковини та Закарпаття) використовувався і як «русин».

Іон Петроваї, *Мультикультуралізм у Країні Марамуреш*, Румунська Академія, Клуж-Напока, 2007

б) «Гуцули (названі румунами гуцани) — це ті, хто живе в гірській місцевості Буковини, у верхній долині річок Сучава, Молдова, Молдовиця та Бистриця-Ауріє. Прибувши сюди ще з XVII століття, вони знайшли сприятливі умови для своїх традиційних занять: вівчарство, скотарство, лісові роботи, сплави, заснувавши значну кількість сіл і хуторів, в яких проживають і сьогодні. У старих буковинських статутах вони названі «руськими». Гуцульська говірка споріднена з карпатськими українськими говірками та з буковинським діалектом, які у свою чергу, є невід'ємною частиною спільної української мови. Відомі коняводи (вони навіть нав'язали породу коней), гуцули також є майстрами виготовлення та декорування виробів з дерева, шкіри, рогу, тканини та вишивки. Фарбування великодніх яєць (зазвичай розвивається особливо в селах Ульма, Бродина, Бряза, Молдовиця) принесло їм міжнародну популярність».

Тоадер Нікоара, *Історія та традиції меншин у Румунії*, 2005

в) «Поселення українців у Добруджі (Дельта Дунаю та сусідні території) пов'язане з одними з найтрагічніших моментів в історії України: знищенням і ліквідацією в 1775 році російською царицею Катериною II Запорізької Січі, колиска віків прагнень до незалежності та волі українського народу. Щоб врятуватися від репресій, близько 8 тисяч

Fișă de lucru

Citiți cu atenție textele de mai jos și răspundeți la cerințele de mai jos:

a. „Documentele privitoare la Țara Maramureșului îi menționează pe ucrainenii, cum am mai arătat, alături de români, începând cu secolele al XIII -lea și al XIV-lea, fie sub numele de ruși, provenit de la denumirea statului kievean, - până la secolul al XVIII-lea, iar în teritoriile apusene ale Ucrainei și, mai ales, în enclavele ucrainene din România (Bucovina, Maramureș, Banat) până în zilele noastre -, fie sub denumirea de ruteni, impusă, în special, de istoriografia germană și austriacă.

În anul 1999, istoricul ucrainean Serhyi Popyk, în lucrarea sa „Ucrainenii din Austria. 1914-1918. Politica Austriei privind problematica ucraineană în perioada marelui război”, apărută la editura Zoloti litavry, Kiev-Cernăuți, lămurăște condițiile în care s-au utilizat de-a lungul timpului termenii etnici „ruthener” (rutean) și „ukrainer” (ucrainean). Oamenii politici de la începutul veacului al XX -lea și-au pus problema folosirii în mod corect a celor doi termeni în actele oficiale. „Ruthean” era varianta uzitată pentru termenul „rusin” (denumire etnică pentru ucrainenii din Galiția, Bucovina și Zakarpattia) în cancelariile austriece”.

Ion Petrovai, *Multiculturalism în Țara Maramureșului*, Academia Română, Cluj-Napoca, 2007

b. „Huțulii (numiți huțani de către romani) sunt cei care locuiesc în zona muntoasă a Bucovinei, pe văile superioare ale râurilor Suceava, Moldova, Moldovița și Bistrița Aurie. Veniți aici încă din secolul al XVII lea au găsit condiții favorabile pentru a practica ocupațiile lor tradiționale: păstoritul, creșterea animalelor, munci forestiere, plutărit, întemeind un număr însemnat de sate și cătune pe care le locuiesc și astăzi. În vechile hrisoave bucovinene ei sunt numiți "ruși". Graiul huțul este înrudit cu graiurile ucrainene carpatice și cu cel bucovinean care, la rândul lor, sunt parte integrantă a limbii ucrainene comune. Renumiți crescători de cai (ei au impus chiar o rasă de cai), huțulii sunt totodată maeștri în confecționarea și ornarea obiectelor din lemn, piele, corn, în țesut și în broderie. Încondeierea ouălor de Paști (obicei cultivat îndeosebi în satele Ulma, Brodina, Breaza, Moldovița) le-a adus o faimă internațională”.

Toader Nicoară, *Istoria și tradițiile minorităților din România*, 2005

„Așezarea ucrainenilor în Dobrogea (Delta Dunării și în zonele limitrofe) este legată de unele din cele mai tragice momente din istoria Ucrainei: distrugerea și lichidarea, în anul 1775, de către țarina Rusiei, Ecaterina a II-a, a Sicei Zaporojene, leagănul secular al năzuințelor de independență și libertate a poporului ucrainean. Pentru a se salva de represalii, circa 8.000 de

запорізьких козаків оселяються за згодою Високої Порти в зоні Дельти Дунаю. Тут, у Вишнім Дунаец, у 1813 році вони організували військовий табір «Задунайська Січ», який діяв протягом 15 років, поки його не скасували турки. До другої половини ХІХ ст., рятуючись від кріпацтва та призову до царської армії, до цієї рятівної землі, спочатку заселеної козаками, йшли гурти селян із південних областей України. Вони засновують поселення, будують церкви і займаються переважно землеробством, рибальством, полюванням і тваринництвом. Щоб відрізнити їх від їхніх сусідів липовинських росіян, місцеві називають їх хахолами».

Тоадер Нікоара, *Історія та традиції менишин у Румунії*, 2005

1. Дайте правильну чи хибну відповідь на наступні твердження.

- а) В офіційних документах Австрійської імперії вживався термін рутинец, яким називали українців.
- б) Хахоли — етнічна група українців з Банату.
- в) Фарбування великодніх яйців - це улюблени заняття гуцулів.
- д) Назва «росіяни» походить від Російської держави.
- е) Найближчими сусідами хахолів є липовинські росіяни.

2. Зробіть кореляцію між колонками А і Б:

А	Б
власна порода коней	гуцани
інша назва гуцулів	гуцули
Катериною II	рутенці
німецька та австрійська історіографія	Запорізька Січ
Добруджа	хахоли

2. Складіть текст із 10 рядків, у якому узагальніть інформацію з трьох текстів про етнічні назви українців Румунії.

cazaci zaporojeni se stabilesc, cu încuviințarea Inaltei Porti, în zona Deltei Dunării. Aici, la Dunavățul de Sus, ei organizează în anul 1813, tabara militara "Zadunaiska Sici", care a functionat 15 ani, când a fost desființată de către turci. Spre acest tărâm al salvării, populat la început de cazaci, se îndreapta până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, grupuri de țărani din regiunile de sud ale Ucrainei, pentru a scăpa de iobăgie și de recrutarea în armata țaristă. Ei întemeiază localități, construiesc biserici și se ocupă indeosebi cu agricultura, pescuitul, vânătoarea și creșterea animalelor. Pentru a-i deosebi de vecinii lor ruși lipoveni, localnicii îi numesc haholi”.

Toader Nicoară, *Istoria și tradițiile minorităților din România*, 2005

1. Răspundeți cu adevărat sau fals la următoarele afirmații:

- a. Termenul de rutean folosit pentru a-i desemna pe ucrainenii era folosit în actele oficiale ale Imperiului Austriac.
- b. Haholii sunt un grup etnic al ucrainenilor din zona Banatului.
- c. Încondeierea ouălor este o ocupație agreată de huțuli.
- d. Denumirea de „ruși” provine de la statul rus.
- e. Vecinii cei mai apropiați ai haholilor sunt rușii lipoveni.

2. Realizați corespondența dintre coloanele A și B:

A	B
rasă proprie de cai	huțani
o altă denumire dată huțulilor	huțuli
Ecaterina a II a	ruteni
Istoriografia austriacă și germană	Sicea Zaporojeană
Dobrogea	haholi

3. Realizați un text de 10 rânduri în care să sintetizați informațiile din cele trei texte despre denumirile etnice ale ucrainenilor din România.

2. Епохи, події та особистості.

2.1. Походження та розселення українців на території Румунії.

Робочий лист

Походження та розселення українців на території Румунії

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Сьогодні українці в Румунії є третьою за чисельністю етнічною меншиною, яка за переписом 2011 року налічує 50 900 осіб (за переписом 2022 року – 61 350 осіб), тобто 0,3% від загальної чисельності населення. Українці проживають переважно на півночі країни, у прикордонних з Україною районах. Більше половини українців Румунії проживає в повіті Марамуреш, де вони становлять 6,67% від загальної кількості населення повіту. Значна кількість українців є також у повітах Сучава, Тулча, Тіміш, Караш-Северин. Українці прибували до Румунії з кількох областей України, декількома хвилями з XIV-XV ст. Наприклад, поселення українців у Добруджі (дельта Дунаю та сусідні території) пов'язане з одними з найтрагічніших моментів в історії України: знищенням і ліквідацією в 1775 році російською царицею Катериною II Запорізької Січі — світської коліски прагнень до незалежності й волі українського народу. Щоб врятуватися від репресій, близько 8 тис. запорозьких козаків оселяються з дозволу Високої Порти в районі дельти Дунаю. Тут, у Верхньому Дунавець, вони організували в 1813 році військовий табір Задунайська Січ, який діяв протягом 15 років, щоб бути скасованим турками. Вони засновували поселення, будували церкви і в основному займалися землеробством, рибальством, полюванням і скотарством. Тут деякі з них знайшли притулок у сільській місцевості, де вони заснували власні поселення, а інші в ярмарках і містах повітів Марамуреш, Сучава, Сату-Маре, Ботошані, Ясси, Тіміш, Тулча. Поселення українців у Румунії легко вирізнити своєю специфікою: широкі вулиці, будинки, вишикувані вузькою стороною на вулицю. Їхні подвір'я – справжні сади з квітами, фруктовими деревами та виноградниками. Старі хати українців майже ідентичні українським. В середині українські хати мають дві-три кімнати, кожна з яких обладнана типовою українською піччю, яку називають пічкою. У кожній кімнаті, зазвичай у східному куті, є невеликий іконостас, званий «боженька», який складається з 2-3 ікон і свічки, яка горить майже постійно».

Теодер Нікоара, *Історія та традиції меншин в Румунії*, 2005

2. Epoci, evenimente și personalități

2.1. Originea și așezarea ucrainenilor pe teritoriul României

Fișă de lucru

Originea și așezarea ucrainenilor pe teritoriul României

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Astăzi, ucrainenii din România sunt al treilea grup etnic minoritar ca mărime, numărând 50.900 de persoane conform recensământului din 2011 (61.350 de persoane conform recensământului din 2022), adică 0,3% din totalul populației. Ucrainenii trăiesc mai ales în nordul țării, în zonele din apropierea graniței cu Ucraina. Mai mult de jumătate din ucrainenii din România se află în județul Maramureș, unde sunt 6,67 % din totalul populației județului. Un număr semnificativ de ucraineni se găsesc și în județul Suceava, Tulcea, Timiș, Caraș Severin. Ucrainenii au sosit în România din mai multe zone ale Ucrainei, în mai multe valuri din secolul al XIV –lea și al XV-lea. De exemplu așezarea ucrainenilor în Dobrogea (Delta Dunării și în zonele limitrofe) este legată de unele din cele mai tragice momente din istoria Ucrainei: distrugerea și lichidarea, în anul 1775, de către țarina Rusiei, Ecaterina a II-a, a Sicei Zaporijene, leagănul secular al năzuințelor de independență și libertate a poporului ucrainean. Pentru a se salva de represalii, circa 8.000 de cazaci zaporojeni se stabilesc, cu încuviințarea Înaltei Porți, în zona Deltei Dunării. Aici, la Dunavățul de Sus, ei organizează în anul 1813, tabăra militară Zadunaiska Sici, care a funcționat 15 ani, urmând a fi desființată de către turci. Ei întemeiază localități, construiesc biserici și se ocupă îndeosebi cu agricultura, pescuitul, vânătoarea și creșterea animalelor. Aici unii dintre ei și-au găsit refugiu în mediul rural unde și-au întemeiat așezări proprii, iar alții în târgurile și orașele din județele Maramureș, Suceava, Satu Mare, Botoșani, Iași, Timiș, Tulcea. Așezările ucrainenilor din România se disting ușor prin specificul lor: ulițe largi, case aliniate cu latura îngustă spre stradă. Curțile lor sunt adevărate grădini cu flori, pomi fructiferi și viță-de-vie. Casele vechi ale ucrainenilor sunt aproape identice cu cele din Ucraina. În interior, casele ucrainenilor au două–trei odăi prevăzute fiecare cu sobă tipic ucraineană, numită picika. În fiecare cameră, de obicei, în colțul de la răsărit, se află amenajat un mic iconostas, numit „bojenika” compus din 2-3 icoane și candelă care arde aproape în permanență”.

Toader Nicoară, *Istoria și tradițiile Minorităților din România, 2005*

1. Яка країна походження українців Румунії?

.....

2. У якому повіті більшість етнічних українців?

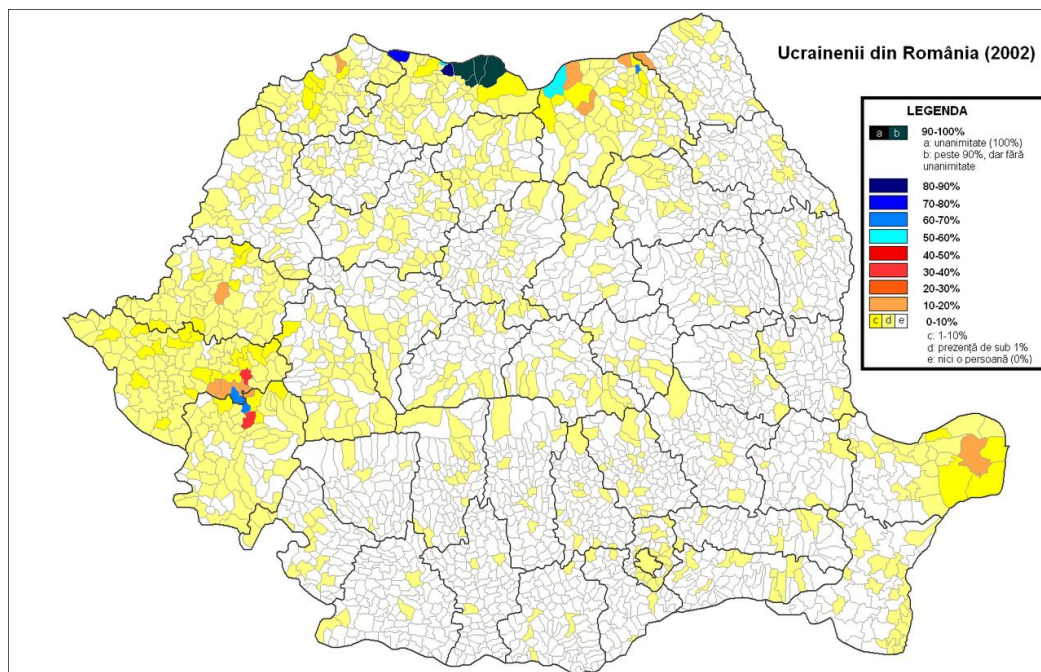
.....

3. У який період вони втікали з рідної країни?

.....

4. Якими видами діяльності займалися українці?

.....

https://ro.wikipedia.org/wiki/ucraineni#/media/Fi%C8%99ierUcrainenii_din_România_2011.png

1. Care este țara de origine a ucrainenilor din România?

.....

2. În ce județ se află cea mai mare parte a etniei ucrainene?

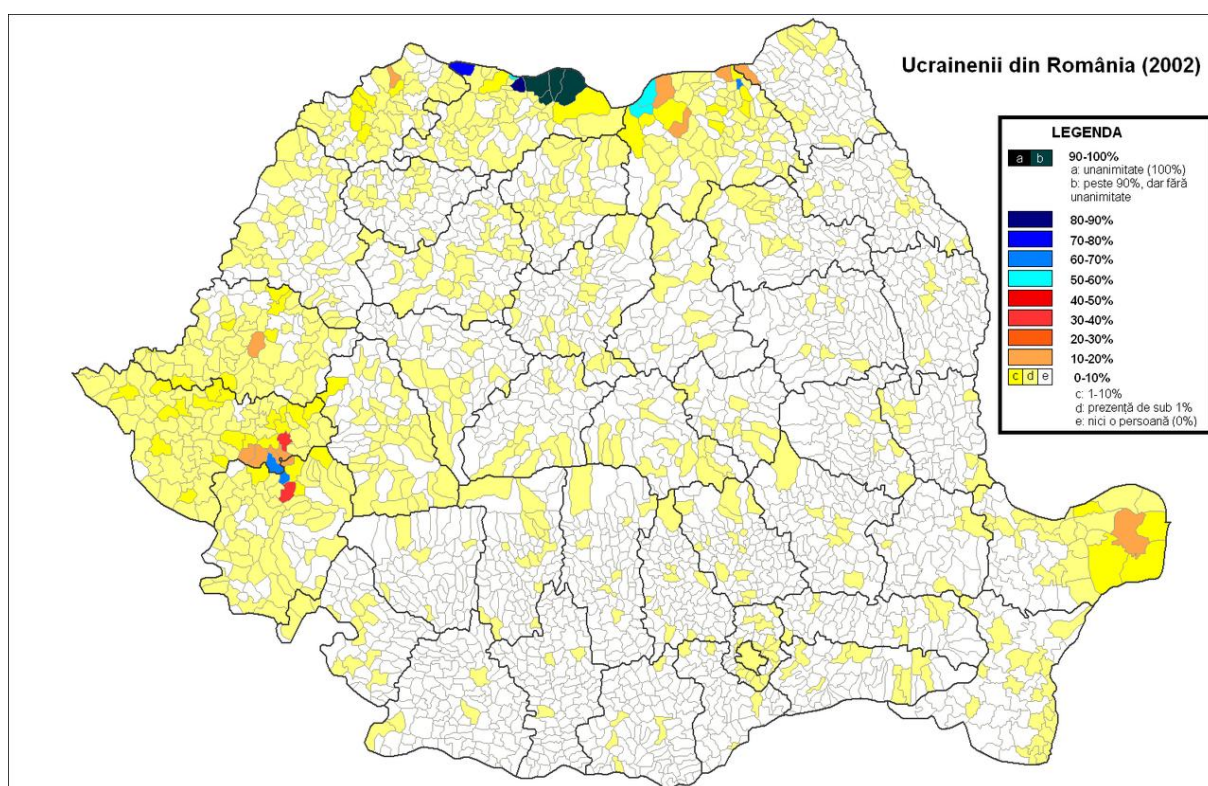
.....

3. În ce perioadă s-au refugiat aceștia din țara natală ?

.....

4. Ce fel de activități obișnuiau ucrainenii să desfășoare?

.....

[https://ro.wikipedia.org/wiki/ucraineni#/media/Fi%C8%99ierUcraineni_din Rom%C3%A2nia_2011.png](https://ro.wikipedia.org/wiki/ucraineni#/media/Fi%C8%99ierUcraineni_din_Rom%C3%A2nia_2011.png)

Робочий лист

I. Уважно прочитайте текст, розберіть наведену нижче карту та дайте відповіді на вимоги:

«Аналізуючи зміст наявних праць про Марамороську країну, ми виявимо, що перша хвиля українців увійшла до Марамороської області в XIII-XIV ст., прибувши з Галичини, і оселилася в долині Рускова, заснувавши місцевості Поляни, Репедя та Рускова, територія, на якій, як і сьогодні, влітку марамороські румуни випасали худобу. Перші документальні свідчення про українців Марамороського повіту з'являються в XIV столітті, де згадується назва річки Ruscova, в угорській транслітерації «Орозвіз», що в перекладі означає «вода росіян» або «руська вода». У тому ж столітті задокументовано місцевості Рускова (1373), тобто «посиссіонум Орозвіз» (що означає, можливо, «володіння руського»), і Поляни (1411), в угорській транслітерації «Поліана» або «Руська-Поліана».

Друга хвиля прибуття українців до Мармації зупинилася в румунських громадах Долина Тиси (Луг над Тисою, Бичків, Кричунів, Вірішморт або сьогоднішня Тиса (Миків), Довге Поле, Ремети) також бере свій початок у Галичині, на думку дослідників у цій галузі. Це явище почалося в 15 столітті та тривало інтенсивно до 19 століття, чому сприяв той факт, що в Галичині та повіті Марамуреш було однакове правління і фактично не було державних кордонів, які б зупиняли тих, хто шукав землі, щоб краще жити в межах кордону тих часів Дому Австрії.

Третій, останній і найновіший хвилі поселення українців у Марамуреші сприяло, насамперед, приєднання Галичини до імперії Габсбургів, акт якого фактично скасовує кордон між цією землею та Трансільванією. Завдяки цьому складному явищу міграції в 17 столітті українці заселяють нижню долину річки Вішеу, засновуючи села Красна, Бистрий та Вишавська Долина, які нині складають адміністративну гміну Бистрий».

Іон Петровай, *Мультикультуралізм у Країні Марамуреш*, Румунська академія, Клуж-Напока, 2007

1. Заповніть пропуски в наведених нижче твердженнях відповідними термінами, вибраними з тексту:

а. У тексті представлено утворення перших українських поселень на території країни.....

Fișa de lucru

I. Citiți cu atenție textul, analizați harta de mai jos și răspundeți la cerințe:

„Analizând conținutul lucrărilor existente despre Țara Maramureșului, vom constata că primul val de ucraineni a pătruns în arealul maramureșean în secolele XIII-XIV, venind din Galiția, și s-a așezat pe Valea Ruscovei, întemeind localitățile Poienile de sub Munte, Repedea și Ruscova, teritoriu, pe care, ca și astăzi, românii maramureșeni pășunau în timpul verii. Primele atestări documentare despre ucrainenii din Țara Maramureșului apar în secolul al XIV-lea, menționându-se numele râului Ruscova, în transliterare maghiară „Orozviz”, ce s-ar traduce prin „apa rușilor” sau „apa rusească”. În același secol, sunt atestate documentar localitățile Ruscova (1373), adică „possessionum Orozviz” (o fi însemnând, poate „posesiunea rusului”), și Poienile de sub Munte (1411), în transliterare maghiară „Polyana” sau „Ruszka-Polyana”.

Al doilea val al venirii ucrainenilor în Marmația s-a oprit în comunitățile românești de pe Valea Tisei (Lunca la Tisa, Bocicoi, Crăciunești, Virișmort sau Tisa de azi, Câmpulung la Tisa, Remeți) și-și are originea tot în Galiția, după cum susțin cercetătorii în domeniu. Fenomenul a început în secolul al XV-lea și a continuat intens până în secolul al XIX-lea, fiind favorizat de faptul că Galiția și Țara Maramureșului aveau aceeași stăpânire și lipseau efectiv granițele statale care să-i oprească pe cei care căutau ținuturi unde să poată trăi mai bine între hotarele de atunci ale Casei de Austria.

Al treilea, ultimul și cel mai recent val de ucraineni stabiliți în Țara Maramureșului, a fost înlesnit, în primul rând, de anexarea Galiției la Imperiul Habsburgic, act prin care granița dintre acest ținut și Transilvania este practic desființată. Prin acest fenomen complex al migrației în secolul XVII-lea, ucrainenii populează valea inferioară a râului Vișeu, întemeind satele Crasna, Bistra și Valea Vișeuului, care alcătuiesc, în prezent comuna administrativă Bistra”.

Ion Petrovai, *Multiculturalism în Țara Maramureșului*, Academia Română, Cluj-Napoca, 2007

1. Completați spațiile lipsă din enunțurile următoare cu termenii potriviți selectați din text:

a. Textul prezintă formarea primelor așezări ucrainene din Țara.....
.....

б. Територія, звідки прибула більшість українців і які розселилися на півночі країни, — це.....

в. «Орозвіз» переклали б.....

г. Друга хвиля приходу українців почалася в столітті.....

е. Територія, звідки прибули українські переселенці, була під контролем

2. Заповніть нижчеподану таблицю :

	Перша хвиля українців, які приїжджають до Марамороша	Друга хвиля українців, які приїжджають до Марамороша	Третя хвиля українців, які приїжджають до Марамороша
Період			
Долина річки			
Утворен/ окуповані села			

3. Аналізуючи наведений вище текст і знаючи культуру українських сіл Румунії, висловіть власну думку про вплив хвиль міграції (з різних місць і різних періодів) на культурні аспекти українців (народний костюм, традиційні пісні і танці, традиційна гастрономія, аспекти повсякденного життя).

4. Укажіть, що є найпоширенішим щодо місця, обраного для формування поселення. Аргументуйте.

b. Zona de unde au venit cei mai mulți ucraineni și care sau stabilit în nordul țării este.....

c. „Orozviz” s-ar traduce prin.....

d. Al doilea val al venirii ucrainenilor a început în secolul al.....

e. Zona de unde au venit coloniștii ucraineni se afla sub stăpânirea

2. Completați graficul de mai jos:

	Primul val al venirii ucrainenilor în Maramureș	Al doilea val al venirii ucrainenilor în Maramureș	Al treilea val al venirii ucrainenilor în Maramureș
Perioada			
Valea râului			
Satele formate/ ocupate			

3. Analizând textul de mai sus și cunoscând cultura satelor ucrainene din România, exprimați-vă propria opinie în legătură cu influența valurilor de migrare (din locuri diferite și perioade diferite) asupra aspectelor culturale ale ucrainenilor (portul popular, cântecul și dansul tradițional, gastronomia tradițională, aspecte ale vieții de zi cu zi).

4. Precizați care este aspectul cel mai comun în ceea ce privește locul ales pentru formarea unei așezări. Argumentați.

5. Задokumentуйте себе та знайдіть інформацію про інші румунські округи, де проживають українці, щоб заповнити нижчеподану таблицю:

	Перша хвиля українців, які приїжджають до Сату-Маре	Перша хвиля українців, які приїжджають до Сучави	Перша хвиля українців, які приїжджають до Тульчі	Перша хвиля українців, які приїжджають до Тіміш	Інший повіт
Період					
Долина річки					
Нові села/окуповані села					

5. Documentați-vă și cautați informații și pentru alte județe ale României în care trăiesc ucraineni pentru a completa tabelul de mai jos:

	Primul val al venirii ucrainenilor în Satu Mare	Primul val al venirii ucrainenilor în Suceava	Primul val al venirii ucrainenilor în Tulcea	Primul val al venirii ucrainenilor în Timiș	Alt județ
Perioada					
Valea râului					
Satele formate/ ocupate					

Оцінюючий лист

Походження та розселення українців на території Румунії

Примітка: усі предмети є обов'язковими:

Час роботи 20 хвилин

Офіційно 20 балів

«Сьогодні українці в Румунії є третьою за чисельністю етнічною меншиною, яка за переписом 2011 року налічує 50 900 осіб (за переписом 2022 року – 61 350 осіб), тобто 0,3% від загальної чисельності населення. Українці проживають переважно на півночі країни, у прикордонних з Україною районах. Більше половини українців Румунії проживає в повіті Марамуреш, де вони становлять 6,67% від загальної кількості населення повіту. Значна кількість українців є також у повітах Сучава, Тулча, Тіміш, Караш-Северин. Українці прибували до Румунії з кількох областей України, декількома хвилями з XIV-XV ст. Наприклад, поселення українців у Добруджі (дельта Дунаю та сусідні території) пов'язане з одними з найтрагічніших моментів в історії України: знищенням і ліквідацією в 1775 році російською царицею Катериною II Запорізької Січі — світської колицки прагнень до незалежності й волі українського народу. Щоб врятуватися від репресій, близько 8 тис. запорозьких козаків оселяються з дозволу Високої Порти в районі дельти Дунаю. Тут, у Верхньому Дунавець, вони організували в 1813 році військовий табір Задунайська Січ, який діяв протягом 15 років, щоб бути скасованим турками. Вони засновували поселення, будували церкви і в основному займалися землеробством, рибальством, полюванням і скотарством. Тут деякі з них знайшли притулок у сільській місцевості, де вони заснували власні поселення, а інші в ярмарках і містах повітів Марамуреш, Сучава, Сату-Маре, Ботошані, Ясси, Тіміш, Тулча. Поселення українців у Румунії легко вирізнити своєю специфікою: широкі вулиці, будинки, вишикувані вузькою стороною на вулицю. Їхні подвір'я – справжні сади з квітами, фруктовими деревами та виноградниками. Старі хати українців майже ідентичні українським. В середині українські хати мають дві-три кімнати, кожна з яких обладнана типовою українською піччю, яку називають пічкою. У кожній кімнаті, зазвичай у східному куті, є невеликий іконостас, званий «боженька», який складається з 2-3 ікон і свічки, яка горить майже постійно».

Теодер Нікоара, *Історія та традиції меншин в Румунії*, 2005

Fișă de evaluare

Originea și așezarea ucrainenilor pe teritoriul României

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii:

Timp de lucru 20 minute

Din oficiu 20 puncte

„Astăzi, ucrainenii din România sunt al treilea grup etnic minoritar ca mărime, numărând 50.900 de persoane conform recensământului din 2011 (61.350 de persoane conform recensământului din 2022), adică 0,3% din totalul populației. Ucrainenii trăiesc mai ales în nordul țării, în zonele din apropierea graniței cu Ucraina. Mai mult de jumătate din ucrainenii din România se află în județul Maramureș, unde sunt 6,67 % din totalul populației județului. Un număr semnificativ de ucraineni se găsesc și în județul Suceava, Tulcea, Timiș, Caraș Severin. Ucrainenii au sosit în România din mai multe zone ale Ucrainei, în mai multe valuri din secolul al XIV –lea și al XV-lea. De exemplu așezarea ucrainenilor în Dobrogea (Delta Dunării și în zonele limitrofe) este legată de unele din cele mai tragice momente din istoria Ucrainei: distrugerea și lichidarea, în anul 1775, de către țarina Rusiei, Ecaterina a II-a, a Sicei Zaporijene, leagănul secular al năzuințelor de independență și libertate a poporului ucrainean. Pentru a se salva de represali, circa 8.000 de cazaci zaporojeni se stabilesc, cu încuviințarea Înaltei Porți, în zona Deltei Dunării. Aici, la Dunavățul de Sus, ei organizează în anul 1813, tabăra militară Zadunaiska Sici, care a funcționat 15 ani, urmând a fi desființată de către turci. Ei întemeiază localități, construiesc biserici și se ocupă îndeosebi cu agricultura, pescuitul, vânătoarea și creșterea animalelor.

Aici unii dintre ei și-au găsit refugiu în mediul rural unde și-au întemeiat așezări proprii, iar alții în târgurile și orașele din județele Maramureș, Suceava, Satu Mare, Botoșani, Iași, Timiș, Tulcea. Așezările ucrainenilor din România se disting ușor prin specificul lor: ulițe largi, case aliniate cu latura îngustă spre stradă. Curțile lor sunt adevărate grădini cu flori, pomi fructiferi și viță-de-vie. Casele vechi ale ucrainenilor sunt aproape identice cu cele din Ucraina. În interior, casele ucrainenilor au două–trei odăi prevăzute fiecare cu sobă tipic ucraineană, numită picika. În fiecare cameră, de obicei, în colțul de la răsărit, se află amenajat un mic iconostas, numit „bojenika” compus din 2-3 icoane și candelă care arde aproape în permanență”.

Toader Nicoară, *Istoria și tradițiile Minorităților din România*, 2005

1. Яка країна походження українців Румунії?

10 балів

2. За статистичними даними 2011 року вкажіть чисельність українського населення на території Румунії.

10 балів

3. У якому повіті більшість етнічних українців?

10 балів

4. У який період вони втікали з рідної країни?

10 балів

5. Якими видами діяльності займалися українці?

10 балів

6. Перелічіть специфічні елементи української хати та господарства.

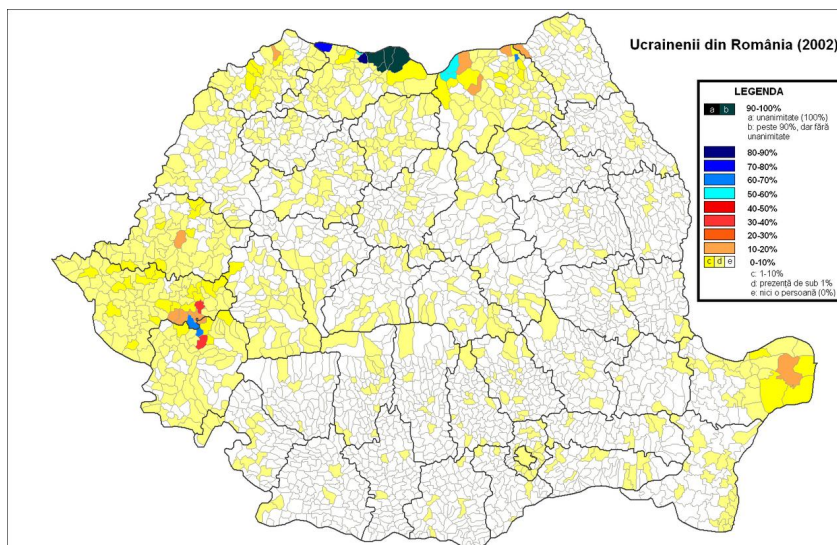
10 балів

7. Сформулюйте значення терміна «піцика» в українській культурі.

10 балів

8. Знайдіть і обведіть на карті Румунії місце свого народження.

10 балів

https://ro.wikipedia.org/wiki/ucraineni#/media/Fi%C8%99ierUcraineni_din_România_2011.png

1. Care este țara de origine a ucrainenilor din România? 10 puncte

2. Urmărind statistica efectuată în anul 2011, precizați numărul populației ucrainene pe teritoriul României. 10 puncte

3. În ce județ se află cea mai mare parte a etniei ucrainene? 10 puncte

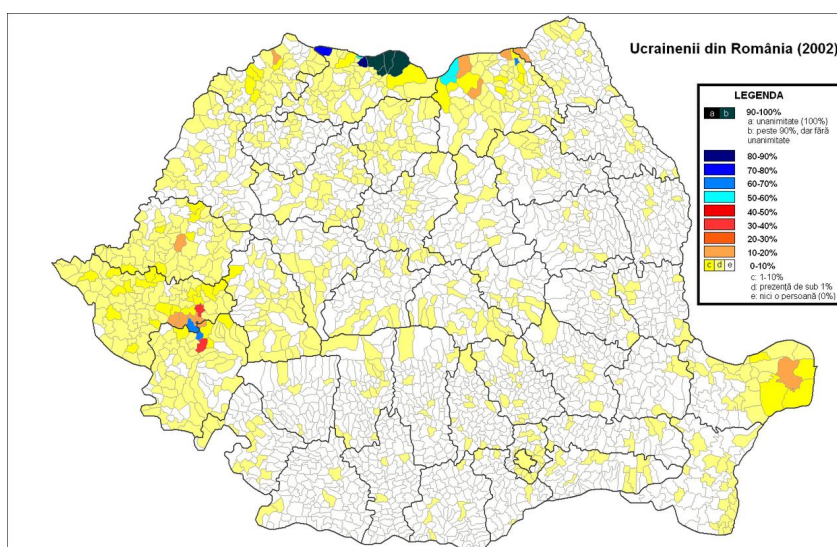
4. În ce perioadă s-au refugiat aceștia din țara natală ? 10 puncte

5. Ce fel de activități obișnuiau ucrainenii să desfășoare? 10 puncte

6. Enumerați elementele specifice unei case și gospodării ucrainene. 10 puncte

7. Precizați semnificația termenului ”picika” în cultura ucraineană. 10 puncte

8. Găsiți și încercuiți pe harta României localitatea natală. 10 puncte

https://ro.wikipedia.org/wiki/ucraineni#/media/Fi%C8%99ierUcraineni_din_România_2011.png

Робочий лист

Еміграція українців

I. Уважно прочитайте текст, розберіть наведену нижче карту та дайте відповіді на вимоги:

«Українські громади в Румунії»

Марамуреш і північ Молдови. Українські поселення в Марамуреші та на півночі Молдови є найдавнішими в країні. Більшість сіл, населених сьогодні українцями, згадуються в історичних документах (латинсько-угорські в Марамуреші, слов'янські в Молдові) з 14-го і 15-го століть. У 1998 р. село Рускова з повіту Марамуреш відзначило 625 років з часу першого документального засвідчення. Однак присутність східних слов'ян документально підтверджена (археологічно та лінгвістично) на цих територіях з 6 століття. Традиційними заняттями жителів українців в гірських місцевостях Буковини та Марамурешу є вівчарство, тваринництво, лісові роботи. Світову популярність принесло їм фарбування писанок (у селах Бродина, Бряза, Молдовиця).

Добруджа. Розселення українців у Добруджі (Дельті Дунаю та прилеглих районах) пов'язане зі знищенням російською царицею Катериною II політико-адміністративного та військового центру козацтва в Запорізькій області України наприкінці XVIII ст. Близько 8 тисяч запорозьких козаків оселяються, з дозволу Високої Брами, в районі Дельти Дунаю. Групи селян із південних районів України продовжували прибувати сюди до другої половини XIX століття. Щоб відрізнити їх від липованських росіян, місцеві жителі називали їх «хахоломи».

Банати. Українська громада в Банаті виникла на початку XX століття (1908-1918), коли українці приїхали на лісові роботи в села Зоріле, Копачеле, Корнуцель Банатський. Українці походили з гірських районів Закарпаття, в меншій кількості – з гуцульської зони Буковини. Після 1970 року, з еміграцією німців з Банату до Німеччини етнічні українці з сіл Марамороша та з Буковини купували двори німецьких емігрантів, заселяючи їх у великій кількості».

<https://minoritati.fundatiacorona.ro/wp-content/uploads/2016/05/4.-Ucraineni-Salvan-Monica.pdf>

Fișa de lucru

Emigrarea ucrainenilor

II. Citiți cu atenție textul, analizați harta de mai jos și răspundeți la cerințe:

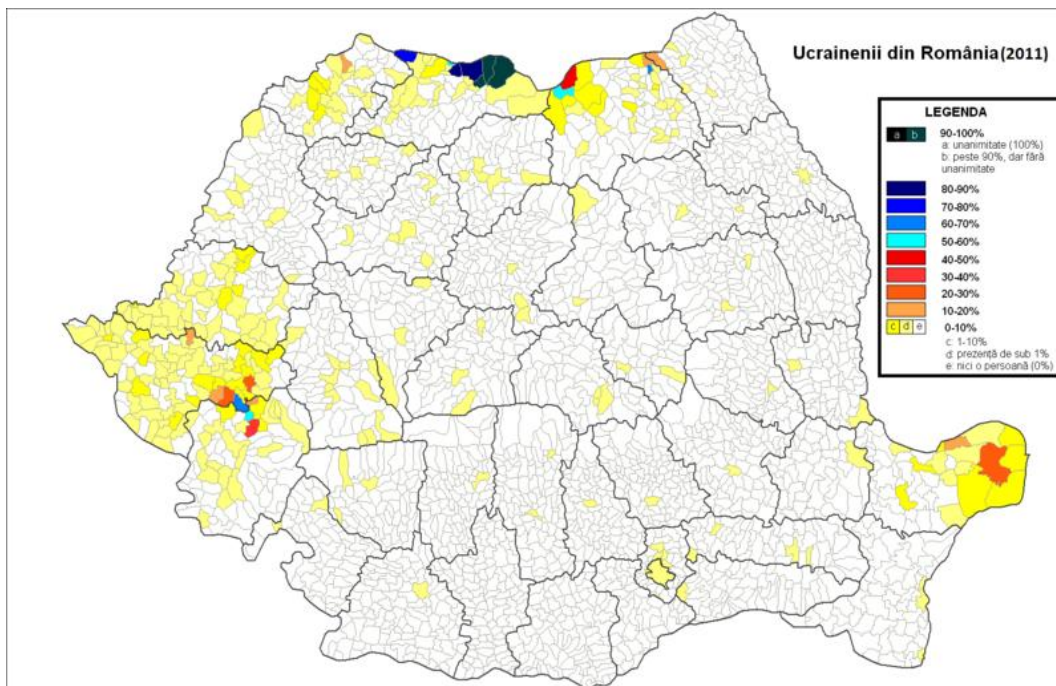
„Comunitățile ucrainiene din România

Maramureș și nordul Moldovei. Așezările ucrainene din Maramureș și nordul Moldovei sunt cele mai vechi din țară. Cea mai mare parte a satelor locuite astăzi de ucraineni sunt menționate în acte istorice (latino-maghiare în Maramureș, slavone în Moldova) din secolele al XIV-lea și al XV-lea. În 1998 Satul Ruscova din Maramureș a sărbătorit 625 de ani de la prima atestare documentară. Prezența slavilor de răsărit este însă documentată (arheologic și lingvistic) pe aceste teritorii încă din secolul al VI-lea. Ocupațiile tradiționale ale locuitorilor ucraineni din zona muntoasă a Bucovinei și a Maramureșului sunt păstoritul, creșterea animalelor, muncile forestiere. Încondeierea ouălelor de Paști (în satele Brodina, Breaza, Moldovița) le-a adus o faimă internațională.

Dobrogea. Așezarea ucrainenilor în Dobrogea (Delta Dunării și zonele limitrofe) este legată de distrugerea de către țarina Rusiei Ecaterina a II-a a centrului politico-administrativ și militar al cazacilor din regiunea Zaporoje din Ucraina la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Circa 8.000 de cazaci zaporojeni se stabilesc, cu încuviințarea Înaltei Porți, în zona Deltei Dunării. Grupuri de țărani din regiunile de sud ale Ucrainei au continuat să vină aici până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Pentru a-i deosebi de rușii lipoveni, localnicii i-au numit „haholi”.

Banat. Comunitatea ucraineană din Banat s-a constituit la începutul secolului al XX-lea (1908-1918), când ucrainenii au venit la munci forestiere în satele Zorile, Copăcele, Cornuțel de Banat. Ucrainenii proveneau din zonele muntoase ale Transcarpatiei, și în număr mai mic din zona huțulă a Bucovinei. După anul 1970, odată cu emigrarea germanilor din Banat în Germania, etnici ucraineni din satele maramureșene și bucovinene au cumpărat gospodăriile nemților emigrați, populând numeroase localități”.

<https://minoritati.fundatiacorona.ro/wp-content/uploads/2016/05/4.-Ucraineni-Salvan-Monica.pdf>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Ucrainenii_din_Rom%C3%A2nia#/media/Fi%C8%99ier:Ucrainenii_din_Romania_2011.png

1. Доповніть наступну схему відповідно до періоду поселення українців на території Румунії з трьох областей, зазначених у тексті вище.

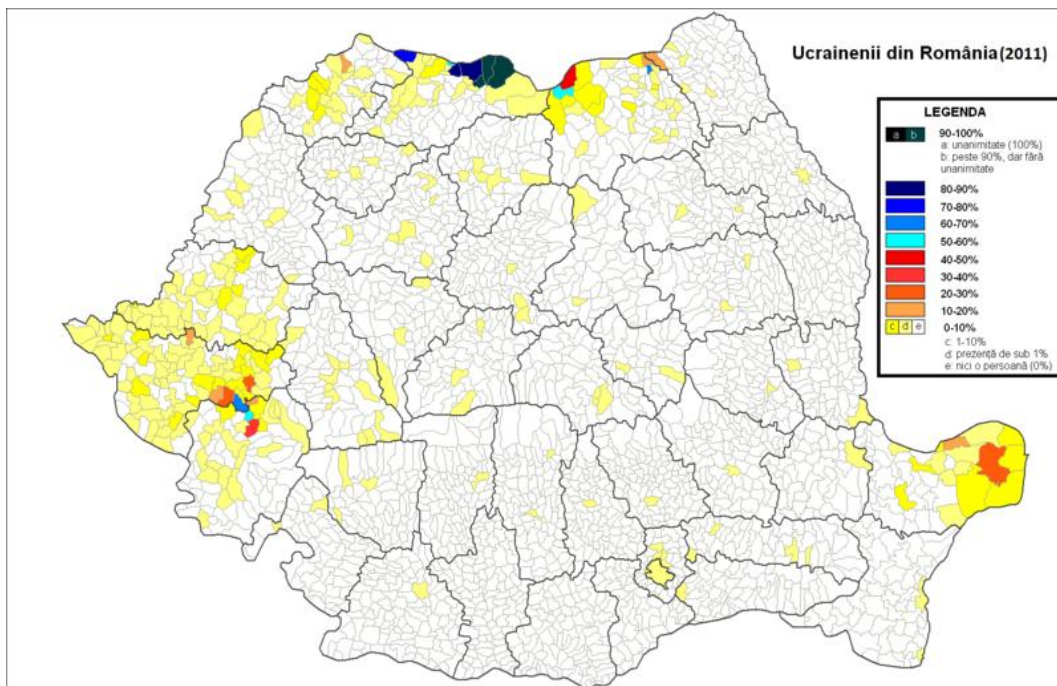
Період

Область

2. Подивіться на вищеподану карту та перелічіть три найважливіші території нашої країни, де проживають українці.....

3. Крім прибуття українців із-за кордону, укажіть на основі тексту, який напрямок міграції українців усередині нашої.....

4. Сформулюйте аргумент для пояснення щільнішої присутності українців на окремих територіях країни за поданою вище картою.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Ucrainenii_din_Rom%C3%A2nia#/media/Fi%C8%99ier:Ucrainenii_din_Romania_2011.png

1. Completați următoarea axă în funcție de perioada așezării ucrainenilor pe teritoriul României din cele trei regiuni amintite în textul de mai sus.

Perioada

Regiunea

2. Observați harta de mai sus și enumerați cele mai importante trei zone ale țării noastre locuite de ucraineni:.....

3. În afară de stabilirea ucrainenilor din afara granițelor, precizați, pe baza textului, care este direcția de migrare a ucrainenilor în interiorul țării noastre:.....

4. Formulați un argument prin care să explicați prezența mai densă a ucrainenilor în anumite zone ale țării potrivit hărții de mai sus.

II. Дано такі назви населених пунктів: Поляни, Корнуцел, Бістра, Рускова, Красна Вішеулуй, Ремети, Репедя, Валя Вішеулуй, Балкауц, Ульма, Бродіна, Копачеле, Ізвоареле Сучевей, Вишня Рона, Луг над Тисою, Малі Ремети, Сфанту Георге, Дунавац, Кричунів, Миків, Великий Бичків, Зоріле, Ватра Молдовіцей, Дарманешть, Мурігіол, Крішан, Караорман. Використовуючи карту Румунії, доповніть нижчеподану таблицю населеними пунктами трьох областей, згаданих у таблиці:

Марамуреш	Банати	Буковина

III. Se dau următoarele nume de localități: Poienile de sub Munte, Cornuțel, Bistra, Ruscova, Crasna Vișeului, Remeți, Repede, Valea Vișeului, Bistra, Bălcăuți, Ulma, Brodina, Copăcele, Izvoarele Sucevei, Rona de Sus, Lunca la Tisa, Remetea Mică, Sfântu Gheorghe, Dunavăț, Crăciunești, Tisa, Bocicioiu Mare, Zorile, Vatra Moldoviței, Dărmănești, Murighiol, Crișan, Caraorman. Folosind o hartă a României, completați tabelul de mai jos, cu localitățile din cele trei zone menționate în tabel:

Maramureș	Banat	Bucovina

2.2. Початки української держави.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Український історик Михайло Грушевський стверджував, що місто Київ було засноване в період, коли територія, яку перетинає середня течія Дніпра, входила до складу держави Хазарія. Такого висновку він дійшов, виходячи з усних переказів, в умовах, коли не збереглося жодного документального свідчення про дату заснування майбутньої столиці України. Історик припустив, що в умовах християнізації Київської Русі, а згодом – окупації та роздробленості її території, всі давні релігійні та історичні документи були знищені. Хозари втратили Київ у 822 році, місто було завойовано варязьким вождем Олегом, який заснував династію Рюриковичів. У той час територію України населяло декілька слов'янських племен (поляни, древляни, сіверяни, уличани, тиверяни, білі хорвати та дулебети). Київ був розташований на перетині важливих російських торгових шляхів і процвітав як політико-економічний центр Київської Русі. В XI столітті Київська Русь була найбільшою державою Європи. Він також був відомий як черниці Рутенії (латинська назва росіян). Назва «Україна» вперше зустрічається в літописах XII ст., а на політичних картах Східної Європи — у XV ст.

Хоча християнство дало відчутти свою присутність на території України ще до першого вселенського собору в Нікеї (325 р.), особливо вздовж узбережжя Чорного моря та на заході, за часів існування Великої Моравії, офіційне прийняття цієї релігії на Русі відбулося в 988 р. Вирішальним фактором у процесі християнізації Київської Русі стало правління великого князя Володимира Великого. Його бабуся, Княгиня Ольга, пробудила в нього інтерес до християнства.

Правові основи східних слов'ян заклав Ярослав I Мудрий, який видав збірник законів «Правління руське». Ці закони протистояли литовсько-польській окупації руських територій. Конфлікти між різними князівствами Руської спричинили те, що, незважаючи на зусилля великого князя Володимира Мономаха, Київська Русь розпочала тривалий процес розпаду. На Київщині з'явилися галицько-волинські княгині. На півночі вперше в історичних документах з'явилася назва Москва як місто Володимиро-Суздальського князя, яке стане колискою майбутньої держави Русі. На північному заході Полоцьке князівство забезпечило першу державну форму Білорусії. У 1169 році Київ був спустошений володимирськими князями, але був спустошений нападами половців і монголів у 12-му і

2.2 Începuturile statului ucrainean

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Istoricul ucrainean Mihailo Grușevski a afirmat că orașul Kiev a fost fondat în perioada în care zona traversată de cursul mijlociu al Niprului era parte a statului Hazaria. El a ajuns la o asemenea concluzie pornind de la legendele transmise pe cale orală, în condițiile în care nu s-a păstrat nici o atestare documentară care să certifice data la care a fost fondată viitoarea capitală a Ucrainei. Istoricul a presupus că, în condițiile creștinării Rusiei Kievene și, mai târziu, a ocupării și fragmentării teritoriului ei, toate documentele religioase și istorice vechi au fost distruse. Hazarii au pierdut Kievul în 882, orașul fiind cucerit de conducătorul vareg Oleg, care a pus bazele dinastiei Rurikide. În acea perioadă, teritoriul Ucrainei era locuit de mai multe triburi slave (polanii, drevlianii, severianii, ulicii, tiverianii, croații albi și dulebeții). Kievul era plasat la intersecția unor importante rute comerciale și a prosperat ca centru politico-economic al Rusiei Kievene. Rusia Kieveană era în secolul al XI-lea cel mai întins stat din Europa. El era cunoscut și cu numele de Rutenia (denumirea latină pentru rusi). Numele „Ukraina” apare pentru prima oară în cronicile secolului al XII-lea, iar pe hărțile politice ale estului Europei apare pentru prima oară în secolul al XV-lea.

Deși creștinismul și-a făcut simțită prezența pe teritoriul Ucrainei mai înainte de primul conciliu ecumenic de la Niceea (325), în special, de-a lungul țărmului Mării Negre și în vest, în timpul existenței Moraviei Mari, acceptarea oficială a acestei religii în Rutenia a avut loc în 988. Factorul hotărâtor al procesului de creștinare al Rusiei Kievene a fost domnia marelui cneaz Vladimir cel Mare. Bunica sa, Cneaghina Olga, a fost cea care i-a trezit interesul pentru creștinism.

Fundamentele legale ale slavilor de răsărit au fost puse de Iaroslav I cel Înțelept, cel care a publicat colecția de legi Pravila rusă. Aceste legi au rezistat ocupației lituanieno-polone a teritoriilor rutene. Conflictele dintre diferitele cnezate ale Ruteniei, au făcut ca, în ciuda eforturilor marelui cneaz Vladimir Monomahul, Rusia Kieveană să înceapă un lung proces de destrămare. În regiunea Kievului au apărut cnezatele Galiției și Volîniei. În nord a apărut pentru prima oară în documentele istorice numele Moscovei ca oraș al cnezatului Vladimir-Suzdal, cel care avea să fie leagănul viitorului stat Rusia. În nord-vest, cnezatul Poloțk a asigurat prima formă statală a Belarusului. În 1169, Kievul a fost jefuit de cnezatul Vladimirului, pentru ca mai apoi să fie pustiit de atacurile cumanilor și mongolilor din secolele al XII-lea și al XIII-lea.

13-му століттях. Нарешті всі держави на території України були підкорені монголами (1239-1240). Київ був пограбований монголами в 1240 році. Масштаби монгольської руйнації були такими великими, що через п'ять років після цієї події посланець папи Джованні да П'ян дель Карпіне зазначатиме, що по дорозі чи через Україну він зустрів численні людські кістки, розкидані по полях, населення міст було майже повністю знищено, а ті, хто залишився, терпіли тяжке ярмо завойовника».

https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Ukrainei

https://ro.wikipedia.org/wiki/istoria_Ukrainei

1. Перелічіть слов'янські племена, які проживали на території українців.

.....

2. Укажіть період, у який Київська Русь досягла свого територіального розквіту.

.....

3. Коли вперше з'являється назва «Україна»?

.....

4. Хто був вирішальним чинником християнства в Україні?

.....

5. Запишіть спостереження Джованні да П'яна дель Карпіне на шляху або вздовж України після монгольських нападів.

În cele din urmă, toate statele de pe teritoriul Ucrainei au fost subjugate de mongoli (1239–1240). Kievul a fost jefuit de mongoli în 1240. Proporțiile distrugerilor mongole au fost atât de mari, încât, la cinci ani după acest eveniment, trimisul Papei, Giovanni da Pian del Carpine avea să noteze că, de-a lungul drumului său prin Ucraina a întâlnit numeroase oseminte umane împrăștiate pe câmpuri, populația orașelor fusese nimicită aproape în întregime, iar cei rămași îndurau jugul aspru al cuceritorului”.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Ucrainei

https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Ucrainei

1. Enumeră triburile slave care locuiau pe teritoriul Ucrainei.

.....

2. Precizează perioada în care Rusia Kieveană a atins apogeul din punct de vedere teritorial.....

3. Când apare pentru prima dată numele ”Ukraina”?

.....

4. Cine a reprezentat factorul hotărâtor al creștinării în Ucraina?

.....

5. Notează care au fost observațiile lui Giovanni da Pian del Carpine în drumul său de-a lungul Ucrainei după atacurile mongole.

.....

Робочий лист

Історія християнства в Україні

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Історія християнства в Україні сягає перших століть історії християнства, апостольської ери, з місіонерськими подорожами Чорним морем і легендою про святого Андрія, який навіть піднявся на пагорби Києва. Перша християнська громада на території сучасної України задокументована з 9 століття, з заснуванням Готської митрополії в центрі Кримського півострова. Однак на території Стародавньої Київської Русі воно стало панівною релігією після офіційного визнання його у 988 році Володимиром Великим (Володимир Великий), який привіз його з візантійського Криму та встановив як державну релігію середньовічної Київської Русі (Руси) з митрополією в Києві. Незважаючи на те, що більшість українських християн розділені на різні християнські конфесії, вони мають спільну віру, засновану на східному християнстві. Ця традиція в Україні представлена

візантійським обрядом, православною та східною церквами, які в різні історичні періоди були тісно пов'язані з українською національною ідентичністю та візантійською культурою. Будучи офіційно ліквідованими після закінчення Другої світової війни, нещодавнє відродження українських національних релігій почалося ще до розпаду Радянського Союзу в 1989 році, з відновленням Української Греко-Католицької Церкви, що також спричинило відновлення руху Української Автокефальної Православної Церкви з діаспори та перехід колишнього духовенства Російської Православної Церкви, яке було корінним українцем.

У той же час західнохристиянські традиції, такі як латинський обряд Католицької Церкви та протестантизм, були обмежено присутні на території України з XVI століття, віруючі цих традицій залишаються відносно невеликою меншістю в Україні сьогодні.

Вважається, що святий апостол Андрій подорожував до західного берега Чорного моря, на території сучасної південної України, коли він проповідував у землях Скіфії. Легенда (записана в Радзивілівському літописі) говорить, що він мандрував далі, вгору по Дніпру, аж поки не прибув на місце сучасного Києва в 55 році нашої ери, де поставив хрест і пророкував заснування великого християнського міста. Віра в місіонерський візит святого Андрія поширилася в середньовіччі, і до 1621 року Київський синод проголошував його «руським апостолом».

Fișa de lucru

Istoria creștinismului în Ucraina

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Istoria creștinismului în Ucraina datează din primele secole ale istoriei creștinismului, în epoca apostolică, cu călătorii de misiune de-a lungul Mării Negre și o legendă a Sfântului Andrei, chiar ascendent pe dealurile din Kiev. Prima comunitate creștină de pe teritoriul Ucrainei moderne este documentată încă din secolul al IX-lea, odată cu înființarea Mitropoliei Gothia în centrul peninsulei Crimeea. Cu toate acestea, pe teritoriul Rusiei Vechi din Kiev a devenit religia dominantă de la acceptarea sa oficială în 988 de către Vladimir cel Mare (Volodymyr cel Mare), care a adus-o din Bizantin Crimeea și a instalat-o ca religie de stat a Rusiei medievale Kyivan (Rutenia), cu sediul mitropolitan în Kiev. Deși separați în diferite confesiuni creștine, majoritatea creștinilor ucraineni împărtășesc o credință comună bazată pe creștinismul estic. Această tradiție este reprezentată în Ucraina de ritul bizantin, bisericile ortodoxe și răsăritene, care au fost în diferite perioade istorice strâns aliniate cu identitatea națională ucraineană și cultura bizantină.

Fiind eliminată oficial de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, renașterea recentă a religiilor naționale ucrainene a început chiar înainte de dizolvarea Uniunii Sovietice în 1989, cu restabilirea Bisericii Greco-Catolice Ucrainene, care a declanșat și recuperarea mișcării Bisericii Ortodoxe Autocefale Ucrainene din diaspora. și tranziția fostului cler al Bisericii Ortodoxe Ruse care erau ucraineni nativi.

În plus, există un număr mai mic de adepți ai ritului bizantin în Biserica Greco-Catolică Rutenă care au fost dominate de Regatul Ungariei în trecut. În același timp, tradițiile creștine occidentale precum ritul latin al Bisericii Catolice și protestantismul au avut o prezență limitată pe teritoriul Ucrainei încă din secolul al XVI-lea, credincioșii acestor tradiții rămân o minoritate relativ mică în Ucraina de astăzi.

Sfântul Andrei Apostol se crede că a călătorit în susul țărmului vestic al Mării Negre, în zona de astăzi din sudul Ucrainei, în timp ce predica în ținuturile de Scitia. Legenda (consemnată în Cronica Radziwiłł) spune că a călătorit mai departe, până pe râul Nipru, până a ajuns la locația actualului Kiev în 55 d.Hr., unde a ridicat o cruce și a profetizat temelia unui mare oraș creștin. Credința în vizita misionară a Sfântului Andrei s-a răspândit în Evul Mediu și, până în 1621, un sinod de la Kiev îl declarase „apostolul Rus”.

Святий Тит, учень святого Андрія, також вшановується в українських церквах, як і три «скіфські» учні, святі Іна, Піна та Рима, які супроводжували його до Києва. Як Андріївська церква 18-го століття, так і більш рання споруда 1086 року, яку вона замінила, мали бути побудовані на самому місці хреста апостола, посаженого на пагорбі з видом на місто Київ. Ці перші напівлегендарні християнські храми на території нинішньої України були знищені готською навалою у III ст».

https://hmn.wiki/ro/Ukrainian_Orthodox_Church

1. Напишіть час і місце заснування першої християнської громади на землях України.

.....

2. Що є основою спільної віри українських християн?

.....

3. Перелічіть два наслідки відновлення Української Греко-Католицької Церкви.

.....

4. Перекажіть у 4-5 рядках шлях, який пройшов святий Андрій, щоб нести вчення людям.

.....

5. Що було вирішальним фактором, що сприяв розпаду перших християнських церков?

.....

Sfântul Tit, discipol al Sfântului Andrei, este venerat și în bisericile ucrainene, la fel ca și trei discipoli „sciți”, Sfinții Ina, Pina și Rima, care l-au însoțit la Kiev. Atât Biserica Sfântului Andrei din secolul al XVIII-lea, cât și o structură anterioară din 1086 pe care a înlocuit-o, ar fi fost construită chiar pe locul crucii apostolului, plantat pe un deal cu vedere la orașul Kiev.

Aceste prime biserici creștine pe jumătate de legendă de pe teritoriul Ucrainei actuale au fost eliminate prin invazia gotică din secolul al III-lea. Șeful „episcopiei scitice” prezentat la Primul Sinod ecumenic de la Niceea din 325 probabil era de fapt episcopul Cadmus din Regatul Bosporan .

https://hmn.wiki/ro/Ukrainian_Orthodox_Church

1. Precizează timpul și locul în care a fost declarată întâia comunitate de creștini de pe meleagurile Ucrainei.....

2. Din ce este constituită baza credinței comune a creștinilor ucraineni?
.....

3. Enumeră cele două urmări ale restabilirii Bisericii Greco-Catolice Ucrainene.

4. Relatează în 4-5 rânduri drumul parcurs de Sfântul Andrei în călătoria sa spre a oferi învățături poporului.....

5. Care a fost factorul decisiv care a contribuit la destrămarea primelor biserici creștine?
.....

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на запитання.

«У січні 2019 року, на Різдво, в Україні відбулася справді історична подія: Православна Церква України отримала Томос про автокефалію від матері-церкви в Константинополі. Таким чином, Україна повернула власну канонічну церкву, якої була позбавлена понад 300 років. У 988 році, тобто рівно 1030 років тому, київський князь Володимир охрестив усіх киян у річці Поц'яїні, охрестивши свій народ у візантійській православній вірі. У день хрещення почалося справжнє життя нашого народу і країни. Переконалий, що прийняття християнства передусім принесло нашому народу спасіння і відкрило істинний шлях до Бога. І вчинок Володимира був не тільки вибором віри, а й вибором цивілізації, вибором моральних і культурних цінностей, тобто всього того, що, власне, і формує націю. Нагорода за християнізацію Русі, як тоді називали Україну, прийшла майже одразу. Нова релігія об'єднала племена східних слов'ян, зміцнила авторитет київського князя та владу з Києва так, що за півстоліття, за правління сина Володимира князя Ярослава Мудрого, Русь стала не лише найбільшою за територією державою, а й однією з найрозвиненіших нових держав Європи. Поряд з християнською релігією Русь отримала від Візантії також передачу освіти, мистецтва та культури. Водночас Київ виявився талановитим підмайстром, тому невдовзі зумів стати потужним і впливовим культурним центром. По всій країні будували церкви, відкривали школи, засновували нові міста. Розквіт і сила тодішньої Київської держави й сьогодні є основою нашої національної свідомості та гордості. Україна-Русь отримала не лише користь від християнства, вона сама дала Церкві Христовій, Європі та всьому світу надзвичайно багато добра. ».

<https://www.contributors.ro/ucraina-%C8%99i-valorile-cre%C8%99tine-din-europa/>

1. Укажіть, коли Православна Церква України отримала Томос про автокефалію та якими були наслідки його отримання.
2. Назвіть ім'я князя, який хрестив киян у річці Поц'яїні.
3. Як ставиться автор до відкриття кругозору свого народу до християнства?
4. Під чиею назвою Русь стала найбільшою за територією та розвитком державою?
5. Перелічіть три реформи, які відбулися в Києві.

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la întrebările de mai jos.

„În ianuarie 2019, chiar de Crăciun, în Ucraina a avut loc un eveniment cu adevărat istoric: Biserica Ortodoxă a Ucrainei a obținut de la biserica-mamă din Constantinopol Tomosul de autocefalie. Prin urmare, Ucraina și-a redobândit propria biserică canonică, de care a fost lipsită mai mult de 300 de ani. În anul 988, adică exact cu 1030 de ani în urmă, Cneazul Kyivului Vladimir i-a botezat pe toți kyivenii, în râul Pociaina, creștinându-și poporul în credința ortodoxă din Bizanț. În ziua botezului a început adevărata viață a poporului și a țării noastre. Sunt convins că adoptarea creștinismului a adus în primul rând mântuirea poporului nostru și a deschis calea adevărată spre Dumnezeu. Iar fapta lui Vladimir a fost, nu doar o alegere a credinței, ci și o opțiune de civilizație, alegerea valorilor morale și culturale, adică a tot ceea ce, de fapt, formează o națiune. Recompensa creștinării Rusi, așa se numea atunci Ucraina, a venit aproape imediat. Noua religie a unit triburile slavilor de est, a întărit autoritatea Cneazului Kyivean și puterea de la Kyiv în așa fel, că peste o jumătate de secol, în timpul domniei fiului lui Vladimir, Cneazul Yaroslav cel Înțelept, Rusi a devenit nu numai cel mai mare stat din punct de vedere al teritoriului, ci și unul dintre cele mai dezvoltate state noi din Europa. Odată cu religia creștină, Rusi a obținut de la Bizanț și un transfer de educație, artă și cultură. Totodată, Kyivul s-a dovedit a fi un ucenic talentat, așa că în curând a reușit să devină un centru cultural puternic și influent. În întreaga țară se construiau biserici, se deschideau școli, s-au întemeiat orașe noi. Ucraina-Rusi a primit nu numai beneficii de la creștinism, ea însăși a oferit Bisericii lui Hristos, Europei și întregii lumi extrem de multe lucruri bune.”

<https://www.contributors.ro/ucraina-%C8%99i-valorile-cre%C8%99tine-din-europa/>

1. Precizează când a obținut Tomosul de Autocefalie Biserica Ortodoxă a Ucrainei și care au fost urmările obținerii acestuia.

1. Menționează numele cneazului care i-a botezat pe kyivenii în râul Pociaina.

3. Cum privește autorul deschiderea orizontului spre creștinism a poporului său?

4. Sub a cui denumire a devenit Rusi cel mai mare stat din punct de vedere teritorial și al dezvoltării?

5. Enumeră cele trei reforme care au avut loc în Kyiv.

Оцінюючий лист

Історія християнства в Україні

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Історія християнства в Україні сягає перших століть історії християнства, апостольської ери, з місіонерськими подорожами Чорним морем і легендою про святого Андрія, який навіть піднявся на пагорби Києва. Перша християнська громада на території сучасної України задокументована з 9 століття, з заснуванням Готської митрополії в центрі Кримського півострова. Однак на території Стародавньої Київської Русі воно стало панівною релігією після офіційного визнання його у 988 році Володимиром Великим (Володимир Великий), який привіз його з візантійського Криму та встановив як державну релігію середньовічної Київської Русі (Руси) з митрополією в Києві. Незважаючи на те, що більшість українських християн розділені на різні християнські конфесії, вони мають спільну віру, засновану на східному християнстві. Ця традиція в Україні представлена візантійським обрядом, православною та східною церквами, які в різні історичні періоди були тісно пов'язані з українською національною ідентичністю та візантійською культурою. Будучи офіційно ліквідованими після закінчення Другої світової війни, нещодавнє відродження українських національних релігій почалося ще до розпаду Радянського Союзу в 1989 році, з відновленням Української Греко-Католицької Церкви, що також спричинило відновлення руху Української Автокефальної Православної Церкви з діаспори та перехід колишнього духовенства Російської Православної Церкви, яке було корінним українцем.

У той же час західнохристиянські традиції, такі як латинський обряд Католицької Церкви та протестантизм, були обмежено присутні на території України з XVI століття, віруючі цих традицій залишаються відносно невеликою меншістю в Україні сьогодні.

Вважається, що святий апостол Андрій подорожував до західного берега Чорного моря, на території сучасної південної України, коли він проповідував у землях Скіфії. Легенда (записана в Радзивіллівському літописі) говорить, що він мандрував далі, вгору по Дніпру, аж поки не прибув на місце сучасного Києва в 55 році нашої ери, де поставив хрест і пророкував заснування великого християнського міста. Віра в місіонерський візит святого Андрія поширилася в середньовіччі, і до 1621 року Київський синод проголошував його «руським апостолом».

Fișa de evaluare

Istoria creștinismului în Ucraina

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințe:

„Istoria creștinismului în Ucraina datează din primele secole ale istoriei creștinismului, în epoca apostolică, cu călătorii de misiune de-a lungul Mării Negre și o legendă a Sfântului Andrei, chiar ascendent pe dealurile din Kiev. Prima comunitate creștină de pe teritoriul Ucrainei moderne este documentată încă din secolul al IX-lea, odată cu înființarea Mitropoliei Gothia în centrul peninsulei Crimeea. Cu toate acestea, pe teritoriul Rusiei Vechi din Kiev a devenit religia dominantă de la acceptarea sa oficială în 988 de către Vladimir cel Mare (Volodymyr cel Mare), care a adus-o din Bizantin Crimeea și a instalat-o ca religie de stat a Rusiei medievale Kyivan (Rutenia), cu sediul mitropolitan în Kiev. Deși separați în diferite confesiuni creștine, majoritatea creștinilor ucraineni împărtășesc o credință comună bazată pe creștinismul estic. Această tradiție este reprezentată în Ucraina de ritul bizantin, bisericile ortodoxe și răsăritene, care au fost în diferite perioade istorice strâns aliniate cu identitatea națională ucraineană și cultura bizantină. Fiind eliminată oficial de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, renașterea recentă a religiilor naționale ucrainene a început chiar înainte de dizolvarea Uniunii Sovietice în 1989, cu restabilirea Bisericii Greco-Catolice Ucrainene, care a declanșat și recuperarea mișcării Bisericii Ortodoxe Autocefale Ucrainene din diaspora. și tranziția fostului cler al Bisericii Ortodoxe Ruse care erau ucraineni nativi. În același timp, tradițiile creștine occidentale precum ritul latin al Bisericii Catolice și protestantismul au avut o prezență limitată pe teritoriul Ucrainei încă din secolul al XVI-lea, credincioșii acestor tradiții rămân o minoritate relativ mică în Ucraina de astăzi.

Sfântul Andrei Apostol se crede că a călătorit în sus țărmul vestic al Mării Negre, în zona de astăzi din sudul Ucrainei, în timp ce predica în ținuturile de Scitia. Legenda (consemnată în Cronica Radziwiłł) spune că a călătorit mai departe, până pe râul Nipru, până a ajuns la locația actualului Kiev în 55 d.Hr., unde a ridicat o cruce și a profetizat temelia unui mare oraș creștin. Credința în vizita misionară a Sfântului Andrei s-a răspândit în Evul Mediu și, până în 1621, un sinod de la Kiev îl declarase „apostolul Rus”.

Святий Тит, учень святого Андрія, також вшановується в українських церквах, як і три «скіфські» учні, святі Іна, Піна та Рима, які супроводжували його до Києва. Як Андріївська церква 18-го століття, так і більш рання споруда 1086 року, яку вона замінила, мали бути побудовані на самому місці хреста апостола, посадженого на пагорбі з видом на місто Київ. Ці перші напівлегендарні християнські храми на території нинішньої України були знищені готською навалою у III ст».

https://hmn.wiki/ro/Ukrainian_Orthodox_Church

1. Укажіть час і місце проголошення першої громади християн на землях України.

.....

2. Що є основою спільної віри українських християн?

.....

3. Перелічіть два наслідки відновлення Української Греко-Католицької Церкви.

.....

4. Перекажіть у 4-5 рядках шлях, який пройшов святий Андрій, щоб нести вчення людям.

.....

5. Що було вирішальним фактором, що сприяв розпаду раних християнських церков?

.....

Sfântul Tit, discipol al Sfântului Andrei, este venerat și în bisericile ucrainene, la fel ca și trei discipoli „sciți”, Sfinții Ina, Pina și Rima, care l-au însoțit la Kiev. Atât Biserica Sfântului Andrei din secolul al XVIII-lea, cât și o structură anterioară din 1086 pe care a înlocuit-o, ar fi fost construită chiar pe locul crucii apostolului, plantat pe un deal cu vedere la orașul Kiev. Aceste prime biserici creștine pe jumătate de legendă de pe teritoriul Ucrainei actuale au fost eliminate prin invazia gotică din secolul al III-lea”.

https://hmn.wiki/ro/Ukrainian_Orthodox_Church

1. Precizează timpul și locul în care a fost declarată întâia comunitate de creștini de pe meleagurile Ucrainei.

.....

2. Din ce este constituita baza credinței comune a creștinilor ucraineni?

.....

3. Enumeră cele două urmări ale restabilirii Bisericii Greco-Catolice Ucrainene.

.....

4. Relatează în 4-5 rânduri drumul parcurs de Sfântul Andrei în călătoria sa spre a oferi învățături poporului.

.....

5. Care a fost factorul decisiv care a contribuit la destrămarea primelor biserici creștine?

.....

3. Культура та спадщина.

3.1. Елементи ідентичності української спільноти.

3.1.1. Місцеві діалекти.

Робочий лист

Історико-географічні відомості про українські говірки в Румунії

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«На території Румунії, поряд з румунським населенням, проживають компактні або відносно ізольовані групи населення, що розмовляє різними мовами. Серед них особливе місце, зважаючи як на різноманітність, так і на історію, посідає населення, яке розмовляє діалектами слов'янських мов, а саме: українською, сербохорватською, словацькою, російською, болгарською, польською та чеською. Серед слов'янських мов, поширених у нашій державі, за кількістю носіїв (бл. 70 тис.) перше місце посідають українські мови. Переважна більшість носіїв цих діалектів проживає на півночі країни, у Марамуреші, Сучаві та Ботошані, повітах, що межують з масивом українських карпатських діалектів. За генетичними ознаками це давні діалекти. Діалекти новоутворення — це ті, якими розмовляють у Добруджі (повіт Тулеча) і в Банаті (повіти Тіміш і Караш-Северин). Існування населення, яке розмовляло українською мовою, вперше засвідчено в Марамуреші в XIV столітті. Документи, що відповідають тому періоду, містять деякі свідчення про кілька сіл, які й сьогодні населені українцями, як-от: Кампулунг-ла-Тіса, Рона-де-Сус, Бочікойул-Маре, Тіса, Кречунешть, Рускова, Репедя, Поєніле-де-суб-Мунте, Лунка-ла-Тіса та Ремеді. Припускають, що українці, які проживали в цій частині Румунії, були втікачами із Закарпаття (Закарпаття) та Галичини. Вперше українське населення на півночі Молдови згадується в документах XV ст. Припускають, що деякі українські села в повіті Ботошань (Кандешть і Рогоєшти) існували вже в XIV ст. І сьогодні ці два села населені українцями, які розмовляють буковинськими діалектами. Українське населення на півночі Молдови зростає обраний між 15 і 16 століттями, дедалі численнішим прибуттям селян із Галичини. Вони тікали через режим, встановлений польськими феодалами, влада яких у той час ставала все більшою і більшою.

3. Cultură și patrimoniu

3.1. Elemente identitare ale comunității ucrainene.

3.1.1. Dialectele locale.

Fișa de lucru

Date istorico-geografice asupra graiurilor Ucrainene din România

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„Pe teritoriul României, alături de populația românească, se întâlnesc grupuri compacte sau relativ izolate de populații care vorbesc diferite limbi. Între acestea, un loc aparte, ținând cont atât de varietatea, cât și de istoria lor, îl ocupă populațiile care vorbesc graiuri ale limbi slave, și anume: ucraineană, sârbo-croată, slovacă, rusă, bulgară, polonă și cehă. Dintre graiurile slave vorbite în țara noastră, după numărul vorbitor (aprox. 70 000), primul loc îl ocupă graiurile ucrainene. Marea majoritate a vorbitorilor acestor graiuri trăiesc în nordul țării, în Maramureș, Suceava și Botoșani, județele limitrofe cu masivul graiurilor carpatice ucrainene. După trăsăturile genetice, acestea sunt graiuri de formație veche. Graiurile de formație nouă sunt cele vorbite în Dobrogea (județul Tulecea) și în Banat (județele Timiș și Caraș-Severin). Existența unei populații care vorbea limba ucraineană este atestată pentru prima dată în Maramureș, în secolul al XIV-lea. Documentele corespunzătoare acelei perioade conțin unele mărturii despre câteva sate populate și astăzi de ucraineni, cum ar fi: Câmpulung la Tisa, Rona de Sus, Bocicoiul Mare, Tisa, Crăciunești, Ruscova, Repedea, Poienile de sub Munte, Lunca la Tisa și Remeți. Se presupune că ucrainenii care trăiesc în această parte a României erau fugari din Transcarpeți (Zakarpattia) și Galiția. Despre o populație ucraineană din nordul Moldovei se amintește pentru prima dată în documentele referitoare la secolul al XV-lea. Se presupune că unele sate ucrainene din județul Botoșani (Căndești și Rogojești) ar fi existat deja în secolul al XIV-lea. Și astăzi aceste două sate sunt populate de ucraineni care vorbesc graiuri bucovinene. Populația ucraineană din nordul Moldovei crește mai ales între secolele XV și XVI, prin venirea tot mai numeroasă a țăranilor din Galiția. Aceștia fugeau din cauza regimului instituit de feudalii polonezi, a căror putere, în acea vreme, devenea din ce în ce mai mare.

Будова мовлення. У будь-якому комплексному дослідженні діалектології важливе місце займає структурний аспект, тобто внутрішня організація діалектів. Відносини добросусідства та, іноді, тісного співіснування з румунським населенням через ринок, військову службу, державну адміністрацію та систему мас-медіа пояснюють проникнення в лексикон діалектів численних запозичених слів зі словникового складу румунської мови, особливо таких іменників, як: *fine*, *bombona*, *halba*, *kravat*, *kurkan*, *mayor*, *primaria*, *salar*, *surent*, (румунські етимони легко ідентифікувати: (*bombona*, *halba*, *kravata*, *kurkan*, мер). Численні, але чисельно менші за румунські елементи, запозичені слова з угорської на півночі: *varioş* -місто, *daraba*-кусок, *katuna*-солдат, *rohar*-стакан, потім ті з німецької: *kanona* -гармата, *kasarn a* -казарма, *fajrant* -кінець робочого дня, вентилятор-прапор».

Herbil Ioan, *Caracteristici fonetice și morfologice ale graiurilor ucrainene din România*,

http://www.dacoromania.inst-puscariu.ro/articole/2004-2005_5.pdf

1. Назвіть три країни, в яких розмовляють слов'янськими мовами.

.....

2. Укажіть, у якій області країни проживає більшість носіїв українських діалектів.

.....

3. Назвіть століття, у якому в Марамуреші вперше засвідчено українську мову.

.....

4. Пригадайте одну характеристику для кожного українського населення в повітах Марамуреш і Ботошань.

.....

5. Які чинники впливають на проникнення окремих термінів румунської мови в українські говірки?

.....

Structura graiurilor. În orice studiu de dialectologie cu caracter de ansamblu aspectul structural, adică organizarea internă a graiurilor ocupă un loc important. Relațiile de bună vecinătate și, uneori, de intimă conviețuire cu populație românească prin intermediul pieții, al serviciului militar, al administrației de stat și al sistemului mass-media explică pătrunderea în lexicul graiurilor a numeroase împrumuturi din vocabularul limbii române, mai ales substantivele ca: amenda, bombona, halba, kravata, kurkan, primar, primaria, salar, curent, (etimonele românești pot fi ușor identificate: (bombona, halba, kravata, kurkan, primar). Numeroase, dar inferioare numeric față de elementele românești sunt în nord împrumuturile din maghiară: varioș -oraș, daraba-bucată, katuna-soldat, pohar-păhar, apoi cele din germană: kanona –tun, kasarn a – cazarmă, fajrant –încetarea zilei de lucru, fana-steag.

Herbil Ioan, *Caracteristici fonetice și morfologice ale graiurilor ucrainene din România*,

http://www.dacoromania.inst-puscariu.ro/articole/2004-2005_5.pdf

1. Enumerați trei state care vorbesc limbile slave.....
.....
2. Specificați în care zonă a țării locuiește majoritatea vorbitorilor graiurilor ucrainene.....
.....
3. Menționează secolul în care limba ucraineană este atestată pentru prima dată în Maramureș
.....
4. Amintește câte o caracterizare pentru fiecare populație ucraineană din județele Maramureș și Botoșani.....
5. Care sunt factorii datorită cărora anumiți termeni ale limbii române pătrund în graiurile ucrainene?.....

Робочий лист

Конфігурація українських говорів

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Найбільшою територією є ареал сучавських діалектів — з північного сходу Румунії (українською — Сучавщина), що складається з буковинських і гуцульських діалектів, які є продовженням на південь південно-західного діалекту спільної української мови. Це також, разом із Марамурешом, найстаріший діалектний регіон, села тут згадуються в румунських історичних джерелах ще в 14 столітті, тобто приблизно за 100 років до Штефана Великого. Ареал марамурських говірок на північному заході Румунії (по-українськи Мараморощина), розташований на південь від Сігету і складається із закарпатських говірок і говірок південно-західного діалекту загальноукраїнської мови. І тут ми говоримо про розширення з півночі цього діалекту, це досить велика територія, загалом 11 місцевостей у мережі Атласу, відповідно 9 у монографії, наприклад, Поляни, Кривий, Рускова, Бистрий, Вишавська Долина, тощо.

Українці в топоніміці. У румунській топоніміці є місцевості з назвами таких народів, як греки, серби, угорці, тощо, утворено від відповідної етнічної назви, поставленої у множині, але назви українці немає. Її немає, наприклад, серед 76 топонімів. Щоб знайти пояснення, спершу зазначимо, що нинішня форма українець відносно нова. У минулому в румунській мові використовувався ряд синонімів цього терміна, особливо 'рус' з формами жіночого роду 'руска', 'русак', з фонетичним варіантом 'русняк', обидва слова, як в українській мові, звідки вони походять, потім 'рутян', тобто українці з Австро-Угорщини, точніше з колишньої Східної Галичини, Північно-Східної Угорщини та частково з Буковини, досить старий термін, оскільки має середньовічне латинське походження: рутяни, жителі Рутинії».

Victor Vascenco, *Ucrainenii din România. Însemnări pe marginea unei lucrări recente*,
Romanoslavica XLI, http://www.promacedonia.org/rs/rs41_16.pdf

1. Укажіть значення таких термінів: «Сучавщина», «Мараморощина»
2. Назвіть, який народ носить назву «рутян».
3. Поясніть у кількох словах, що означає термін «топонім».
4. Пригадайте, які в румунській топоніміці, крім українців, присутні й інші народи.
5. Перелічіть 4 населених пункти, присутні в мережі Атласу.

Fișa de lucru

Configurația graiurilor ucrainene

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințele de mai jos:

„Zona graiurilor sucevene – din nord – estul României (în ucr. *Sucavscyna*), formată din graiuri bucovinene și huțule, care sunt o prelungire spre sud a dialectului sud –vestic al limbii ucrainene comune este cea mai întinsă zonă. Este totodată, alături de zona Maramureșului, cea mai veche regiune dialectală, satele de aici fiind menționate în surse istorice românești încă în secolul al XIV-lea, deci cu aproximativ 100 de ani înainte de Ștefan cel Mare. Zona graiurilor maramureșene din nord –vestul României (în ucr. *Maramoroscyna*), situată la sud de Sighet și formată din graiuri transcarpatice și huțule ale dialectului sud-vestic al limbii ucrainene comune. Și aici este vorba despre o prelungire dinspre nord a acestui dialect este o zonă destul de întinsă, însumând 11 localități în rețeaua Atlasului, respectiv 9 în monografie, de exemplu, Poienile de sub Munte, Repedea, Ruscova, Bistra, Valea Vișeuului ș.a.

Ucrainenii în toponimie. În toponimia românească există localități cu nume de popoare ca greci, sârbi, unguri etc. formate din numele etnic respectiv, pus la plural dar nu există denumirea ucraineni. Ea nu se întâlnește, de pildă, printre cele 76 de nume de locuri. Pentru a găsi o explicație, vom menționa mai întâi că forma actuală ucrainean este relativ recentă. În trecut s-au folosit în română o serie de sinonime ale acestui termen, mai ales rus, cu forma feminină rusă, *rusnac*, cu varianta fonetică *rusneac*, ambele cuvinte ca în ucraineană, de unde provin, apoi *rutean*, adică ucrainean din Austro-Ungaria, mai precis din fosta Galiție de Est, Ungaria de Nord-Est și, parțial din Bucovina, termen destul de vechi, căci este de origine latină medievală: *ruteni*, locuitori din *Ruthenia*”.

Victor Vascenco, *Ucrainenii din România. Însemnări pe marginea unei lucrări recente*, *Romanoslavica XLI*, http://www.promacedonia.org/rs/rs41_16.pdf

1. Precizați semnificația termenilor următori: „*Sucavscyna*”, „*Maramoroscyna*”
2. Menționează care popor poartă denumirea de „*rutean*”.
3. Prezentați în câteva cuvinte ce reprezintă termenul de „*toponim*”.
4. Amintește alte popoare sunt prezente în toponimia românească pe lângă ucraineni. .
5. Enumerați patru localități prezente în rețeaua Atlasului.

Робочий лист

Область степових діалектів на півночі Добруджі

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на запитання:

«На території Румунії, поряд з румунським населенням, проживають компактні або відносно ізольовані групи населення, що розмовляють різними мовами. У зоні степових рівнин на півночі Добруджі (по-українськи Добруджа), розташованої на схід від Тульчі, вона складається з діалектів, які умовно називають степовими. Вони генетично належать до південно-східного діалекту загальноукраїнської мови. Носії цих діалектів переселилися сюди, в Дельту, наприкінці XVIII ст., після ліквідації в 1775 р. Запорізької Січі — військово-політичної організації українського козацтва і заснування того ж року Задунайської Січі Добруджі. Це відносно велика територія, всього в мережі Атласу 22 сільські населені пункти, відповідно 5 у монографії: Гамчярка, Руська Дзяферка, Чюкурова, Башпунар та ін. Слід також згадати тут і деякі міські населені пункти, такі як Тулча і Ісакча.

Українці та липовани: спільні ситуаційні елементи. Виведені з того самого мовного масиву, а саме східнослов'янського, і імплантовані в те саме середовище прийняття, а саме східно-романське, українські діалекти в Румунії мають низку подібностей і визначальних рис, спільних з діалектами липованських росіян, хоча Українці вказуються на півночі нинішньої Румунії з XIV ст., тоді як росіяни-старовері тут задокументовані лише на початку XVIII ст.

Перша спільна риса — територіальна, оскільки дві з чотирьох українських діалектних областей у Румунії, а саме північ Молдови (Сучава) і дельта Дунаю (Добруджа) є територіями, на яких також є місцевості з українським населенням, наприклад, Бродина, Палтін і так далі (в районі Сучави), Летеа, Караорман (в районі Добруджі), а також місцевості з липованським населенням: Манолеа, Леспезі (район Сучави), Періправа, Саричій (район с. Добруджа). У дельті також є змішані села, в тому сенсі, що тут проживають і українці, і липованці: Пошта, Кілія, Крішан, Суліна, Тулча, Ісакча. Друга спільна риса має лінгвістичну природу: двомовність, яка передбачає, як відомо, нинішнє використання, альтернативно, двох різних ідіом, у даному випадку, рідної мови та румунської. Двомовність проявляється, за ступенем та інтенсивністю, по-різному залежно від віку та статі.

Fișa de lucru

Zona graiurilor de stepă din nordul Dobrogei

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele întrebări:

„Pe teritoriul României, alături de populația românească, se întâlnesc grupuri compacte sau relativ izolate de populații care vorbesc diferite limbi. În zona graiurilor de stepă din nordul Dobrogei (în ucr. Dobrudza), situată la est de Tulcea este formată din graiuri denumite convențional de stepă. Ele aparțin genetic dialectului sud-estic al limbii ucrainene comune. Exponenții acestor graiuri s-au deplasat aici, în deltă, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, după lichidarea în 1775 a Sicei Zaporojene, organizație politico-militară a cazacilor ucraineni, și înființarea, în același an, a Sicei Transdanubiene din Dobrogea. Este o zonă relativ întinsă, însumând 22 de localități rurale în rețeaua Atlasului, respectiv 5 în monografie: Hamcearca, Geaferca Rusă, Ciucurova, Bașpunar ș.a. De menționat tot aici, și unele localități urbane ca Tulcea și Isaccea.

Ucrainenii și lipovenii: elemente situaționale comune. Desprinse din același masiv lingvistic, anume est-slav, și implantate în același mediu ambient de adopțiune, anume est-romantic, graiurile ucrainene din România prezintă o serie de apropieri și trăsături definitorii, comune cu graiurile rușilor lipoveni, deși ucrainenii sunt semnalati în nordul României de azi încă din secolul al XIV-lea, în timp ce rușii staroveri sunt atestați documentar aici abia la începutul secolului al XVIII-lea.

O primă trăsătură comună este de ordin teritorial, căci două din cele patru zone dialectale ucrainene din România, și anume nordul Moldovei (Suceava) și Delta Dunării (Dobrogea) sunt teritorii în care figurează atât localități cu populație ucraineană, de exemplu, Brodina, Paltin etc. (în zona Suceava), Letea, Caraorman (în zona Dobrogea), cât și localități cu populație lipovenească: Manolea, Lespezi (zona Sucevei), Periprava, Sarichioi (zona Dobrogei). În deltă există și localități mixte, în sensul că aici locuiesc atât ucrainenii, cât și lipovenii: Poșta, Chilia, Crișan, Sulina, Tulcea, Isaccea. O a doua trăsătură comună este de ordin lingvistic: bilingvismul, care implică, după cum se știe, folosirea curentă, în mod alternativ, a două idiomuri diferite, în cazul de față, graiul natal și româna. Bilingvismul se manifestă, ca întindere și intensitate, în mod diferit, în funcție de vârstă și sex.

Так, люди похилого віку, особливо жінки (найбільш консервативні) використовують вдома та в селі виключно місцеву мову, а чоловіки в певних ситуаціях, наприклад, під час служби в армії та на роботі в містах, розмовляють лише державною мовою. Східнослов'янські діалекти в Румунії, якими розмовляють українці та липованці, мають переривчастий або острівний характер, оскільки вони зазвичай ізольовані, що дедалі більше впливає на них лінгвістично. Це призвело до поступового зникнення діалектної української мови, що триває й досі. Те саме можна сказати про російську мову, якою розмовляють липованці, де вона впливає на оточення, наприклад, в антропоніміці, приголомшливо, що понад 70% липованських прізвищ з часом інновувалися, будучи романізованими або автентично румунськими».

Victor Vascenco, *Ucrainenii din România. Însemnări pe marginea unei lucrări recente*, Romanoslavica XLI, http://www.promacedonia.org/rs/rs41_16.pdf

1. Поясніть кількома словами, що ви розумієте під словосполученням «компактні групи».....

.....

2. У якому році відбулося заснування Задунайської Січі з Добруджі?

.....

3. Уявіть подібність і відмінність, яка існує між липовськими росіянами та українцями.....

.....

4. Що таке двомовність?

.....

5. Через який чинник діалектна українська мова почала поступово зникати?.....

.....

Astfel, persoanele în etate, cu deosebire femeile (care sunt cele mai conservatoare) folosesc acasă și în sat exclusiv graiul local, în timp ce bărbații vorbesc în anumite situații numai limba statului, de exemplu, în timpul serviciului militar și la locul de muncă din localitățile urbane.

Graiurile est-slave din România vorbite de ucraineni și lipoveni au un caracter discontinuu sau insular, căci sunt situate, de regulă, izolat, care le influențează lingvistic tot mai mult. Aceasta a făcut ca limba ucraineană dialectală să dispară treptat, proces care continuă și în zilele noastre. Același lucru se poate spune și despre rusă vorbită de lipoveni, unde influențează mediului înconjurător, de exemplu în antroponimie, este covârșitor de peste 70% din numele de familie lipovenești au inovat cu timpul, fiind romanizate sau autentic românești.

Victor Vascenco, *Ucrainenii din România. Însemnări pe marginea unei lucrări recente*, Romanoslavica XLI, http://www.promacedonia.org/rs/rs41_16.pdf

1. Explicați în câteva cuvinte ce înțelegeți prin sintagma de „*grupuri compacte*”.

.....

2. În ce an a avut loc înființarea Sicei Transdanubiene din Dobrogea?

.....

3. Prezentați o asemănare și o deosebire care există între rușii lipoveni și ucraineni

.....

4. Ce reprezintă bilingvismul?

.....

5. Care este factorul din cauza căruia ucraineana dialectală a început să dispară în mod treptat?.....

.....

Робочий лист

Історія дослідження українського діалекту з території Румунії

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Історія вивчення українських діалектів на території Румунії тісно пов'язана із дослідженнями слов'яно-румунської діалектології та, імпліцитно, з розвитком, загалом, румунської славістики, попередниками якої були Б. П. Гашдеу, А. де Чігак, І. Богдан, Ов. Динсушану, І. Бирбулиску, П. Канчил, І. Попович, Тг. Капідан, С. Пушкаріу та ін.

На початку лінгвістичні дослідження румунських славістів були спрямовані здебільшого на далеке минуле слов'яно-румунських відносин, особливо з метою з'ясування умов формування румунського народу і румунської мови. Слов'янські діалектологічні дослідження зародилися в лоні лінгвістичної школи в Клузі разом із розробкою Румунського лінгвістичного атласу, пов'язаного з іменем Еміля Петровича як тим фактом, що між 1936 і 1938 роками він провів кілька досліджень слов'янських діалектів (сербської, болгарської та української), так і появою в 1935 році першого фундаментального дослідження стосовно слов'янської мови з Румунії, монографії промови з Карашова. Але заслуга вважатися популяризатором слов'янської діалектології в нашій країні не закінчується на цьому, а продовжується закликами до румунських славістів того часу, «яким також доведеться подумати про вивчення інших мов на теренах Р.П.Р.: української, російської (липівців з Добруджі), чеської, болгарської та польської». Першою у нас працею з української діалектології є дослідження Іоана Петруца про фонетику мовлення гуцулів Сучавської долини. Автор цієї монографії використав діалектний матеріал, зібраний Е. Петровичем для Румунського лінгвістичного атласу в 1936-1938 рр.¹³ з чотирьох сіл: Нісіпіту, Кунунські, Егріште та Садеу (розташоване між річкою Сучава та її притокою Бродіною). Встановлюючи «фонетичну фізіономію» українського мовлення цих сіл, І. Петруц повідомляє отримані дані «...насамперед тим, хто з інших гуцульських регіонів, а також, часто, і тим, хто з інших українських говорів, особливо карпатських». Праця І. Петруца також містить «кілька цікавих міркувань і пропозицій щодо інтерпретації даних з архаїчних периферійних діалектів і процесів періоду двомовності».

Fișa de lucru

Istoria cercetării graiurilor ucrainene de pe teritoriul României

„Istoria studierii dialectelor ucrainene de pe teritoriul României este strâns legată de studiile de dialectologie slavo-română și, implicit, de dezvoltarea, în general, a slavisticii românești, ai cărei înaintași au fost B. P. Hașdeu, A. de Cihac, I. Bogdan, Ov. Densusianu, I. Bărbulescu, P. Cancel, I. Popovici, Th. Capidan, S. Pușcariu și alții.

La început, studiile de lingvistică ale slaviștilor români erau îndreptate, în cea mai mare parte a lor, spre trecutul îndepărtat al relațiilor slavo-române, mai ales cu scopul de a lămuri condițiile de formare a poporului român și a limbii române. Studiile de dialectologie slavă s-au născut în sânul școlii lingvistice de la Cluj, odată cu elaborarea Atlasului lingvistic român, fiind legate de numele lui Emil Petrovici atât prin faptul că între anii 1936 și 1938 acesta a efectuat câteva anchete dialectale slave (sârbești, bulgărești și ucrainene), cât și prin apariția, în 1935, a primului studiu fundamental în legătură cu un grai slav de pe teritoriul României, monografia graiului din Carașova. Dar meritul de a fi considerat promotorul dialectologiei slave de la noi din țară nu se oprește aici, ci continuă prin îndemnul date slaviștilor români ai acelor vremuri, „care vor trebui să se gândească și la studierea celorlalte graiuri de pe teritoriul R.P.R.: ucrainene, ruse(ale lipovenilor din Dobrogea), cehe, bulgare și poloneze”. Prima lucrare de dialectologie ucraineană de la noi este studiul lui Ioan Pătruț asupra foneticii graiului huțulilor din Valea Sucevei. Autorul acestei monografii a folosit materialul dialectal adunat de E. Petrovici pentru Atlasul lingvistic român, în anii 1936-1938, din patru sate huțule: Nisipitu, Cununșchi, Ehriște și Sadău (situate între râul Suceava și afluentul său Brodina). Stabilind „fizionomia fonetică” a graiului ucrainean din aceste sate, I. Pătruț raportează datele obținute „...în primul rând, la cele din alte regiuni huțule, precum și, adeseori, la cele din alte graiuri ucrainene, mai ales la cele carpatice”. Lucrarea lui I. Pătruț conține și „unele considerații și sugestii interesante cu privire la interpretarea datelor din graiurile periferice arhaice și a proceselor din perioada de bilingvism”.

Також у цей ранній період української діалектології в нашій країні з'являється праця В. Арвінте «Термінологія лісокористування та деревообробки». Крім аналізу українських елементів у лісовій термінології Марамурешу, Буковини та Валя-Бистриці, який робить автор, дослідження представляє цінний діалектний матеріал для дослідження говірок, з яких вони зібрані».

Herbil Ioan, *Caracteristici fonetice și morfologice ale graiurilor ucrainene din România,*

http://www.dacoromania.inst-puscariu.ro/articole/2004-2005_5.pdf

1. Який зв'язок між дослідженнями українських діалектів і дослідженнями слов'яно-румунських діалектів?

.....

2. Назвіть трьох румунських славістів.

.....

3. Сформулюйте, що було основною метою вивчення мовознавства.

.....

4. У якому році в Румунії з'явилося перше фундаментальне дослідження про одну зі слов'янських мов?

.....

5. Пригадайте, якою була перша праця з української діалектології в Румунії та яка її тема.

.....

Tot în această perioadă de început a dialectologiei ucrainene la noi apare și lucrarea lui V. Arvinte, Terminologia exploatării lemnului și a plutăritului. Pe lângă analiza elementelor ucrainene în terminologia forestieră din Maramureș, Bucovina și Valea Bistriței, pe care o face autorul, studiul prezintă un material dialectal valoros pentru cercetarea graiurilor din care acestea au fost adunate.

Herbil Ioan, *Caracteristici fonetice și morfologice ale graiurilor ucrainene din România*,

http://www.dacoromania.inst-puscariu.ro/articole/2004-2005_5.pdf

1. Care este relația dintre studiile dialectelor ucrainene și studiile dialectelor slavo-române?

.....

2. Numiți trei slaviști români.

.....

3. Precizați care era scopul principal al studiilor de lingvistică.

.....

4. În ce an a apărut primul studiu fundamental cu privire la unul dintre graiurile slave din România?.....

5. Amintiți care era prima lucrare de dialectologie ucraineană din România și care era tema acesteia.....

Оцінюючий лист

Примітка: усі предмети є обов'язковими

Час роботи 50 хвилин

Офіційно 20 балів

1. Складіть аркуш із термінами румунської мови, запозиченими мешканцями українських сіл Румунії. 20 балів

.....

2. Проаналізуйте народи, які називаються росіянами, гуцулами, українцями, рутинці, вказавши дві подібності та дві відмінності. 20 балів

.....

3. Вивчаючи лексику українців Марамороша, Молдови та Тиміша, скласти власний словниковий запас, а наприкінці вибрати форму слова й показати, незмінною вона залишається чи змінюється залежно від місцевості. 20 балів

.....

4. Виберіть румунського славіста та запишіть його біографічні дані та дослідження.

20 балів

.....

Fișa de evaluare

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii

Timp de lucru 50 minute

Din oficiu 20 puncte

1. Realizează o fișă care să cuprindă termenii limbii române împrumutați de către locuitorii satelor ucrainene din România. 20 puncte

.....

2. Analizează popoarele denumite ruși, huțuli, ucraineni, ruteni, precizând câte două asemănări și două deosebiri. 20 puncte

.....

3. Studiind, vocabularul ucrainenilor din Maramureș, Moldova și Timiș, alcătuiți propriul vocabular al acestora, iar la final, alegeți o formă a unui cuvânt și arătați dacă aceasta rămâne neschimbată și sau se schimbă în funcție de zonă. 20 puncte

.....

5. Alegeți un slavist român și scrieți datele biografice și studiile acestuia. 15 20 puncte

.....

3.1.2. Народне мистецтво: традиційні заняття українців (шиття, прядіння, ткацтво, в'язання гачком, фарбування яєць), народне вбрання, музичні інструменти, кулінарні традиції.

Робочий лист

Традиційні заняття українців у Румунії

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Назва Україна – слово, що походить від Окраїна, земля на краю – недавня, бо віками українці називали і називали себе росіянами, русинами, русинами, ця назва походить від державного утворення Київська Русь. Назва Україна з'являється за часів козацької держави. Зв'язки між румунами та українцями дуже давні, і в цьому контексті варто згадати лише той факт, що найдавніша відома українська балада стосується Штефана Великого. Присутність українців у Румунії сягає XIV-XV ст., коли вони були переважно селені на півночі країни (Марамуреш і Сучава). На думку деяких істориків, перебування українського населення в цих місцях ще давніше. Українські поселення на півночі Молдови та Марамуреші, розташовані в сусідніх областях українського етномовного масиву та на його продовженні, є найдавнішими в країні. Мовна, культурна та духовна ідентичність українців Марамуреші та Північної Молдови забезпечувалася і підтримувалася безперервним етнічним приєднанням із Закарпаття, Галичини, Покуття та Північної Буковини. Гуцули (румуні їх називають гуцани) - це ті, хто живе в гірській місцевості Буковини, у верхній частині долин річок Сучава, Молдова, Молдовица та Бистриця-Ауріє. Прибувши сюди з XVII століття, вони знайшли сприятливі умови для занять своїми традиційними заняттями: вівчарством, скотарством, лісовими роботами, сплавом, заснували значну кількість сіл і хуторів, в яких проживають і сьогодні. У старих буковинських статутах вони називаються «руськими». Мова гуцулів споріднена українським карпатським і буковинським діалектам, які, в свою чергу, є невід'ємною частиною спільної української мови. Відомі коняводи (вони навіть нав'язали породу коней), гуцули також є майстрами виготовлення та декорування виробів з дерева, шкіри, рогу, тканини та вишивки. Фарбування великодніх яєць (зазвичай культивується особливо в селах Ульма, Бродина, Бреаза, Молдовица) принесло їм міжнародну популярність. Поселення українців у Добруджі (дельті Дунаю та сусідніх районах) пов'язане з одними з найтрагічніших моментів в історії України: знищенням і ліквідацією в 1775 році російською царицею Катериною II Запорізької Січі, світської коліски прагнень до незалежності та свободи українського народу.

3.1.2 Arta populară: ocupații tradiționale ale ucrainenilor (cusut, tors, țesut, croșetat, încondeierea ouălor), portul popular, instrumente muzicale, tradiții culinare.

Fișa de lucru

Ocupațiile tradiționale ale ucrainenilor din România

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„Denumirea de Ucraina – cuvânt care vine de la Okraina, ținutul de la margine – este una de dată recentă, pentru că timp de secole ucrainenii s-au autodenumit și au fost numiți ruși, rusini, ruteni, numele provenind de la formațiunea statală Kievskă Rus. Denumirea de Ucraina apare în timpul statului cazăcesc. Legăturile dintre români și ucrainenii sunt foarte vechi, și merită amintit în acest context doar faptul că cea mai veche baladă ucraineană cunoscută este despre Ștefan cel Mare. Prezența ucrainenilor în România datează încă din secolele al XIV-lea – XV-lea, când ei erau stabiliți mai cu seama în nordul țării (Maramureș și Suceava). După unii istorici prezența populației ucrainene în aceste locuri este chiar mai veche. Așezările ucrainene din nordul Moldovei și Maramureș, situate în zonele vecine cu masivul etnolingvistic ucrainean și în prelungirea acestuia, sunt cele mai vechi din țară. Identitatea lingvistică, culturală și spirituală a ucrainenilor din Maramureș și din nordul Moldovei a fost asigurată și menținută de un adaos etnic continuu din Transcarpatia, Galiția, Pocuția și nordul Bucovinei. Huțulii (numiți huțani de către români) sunt cei care locuiesc în zona muntoasă a Bucovinei, pe văile superioare ale râurilor Suceava, Moldova, Moldovița și Bistrița Aurie. Veniți aici încă din secolul al XVII-lea au găsit condiții favorabile pentru a practica ocupațiile lor tradiționale: păstoritul, creșterea animalelor, munci forestiere, plutărit, întemeind un număr însemnat de sate și cătune pe care le locuiesc și astăzi. În vechile hrisoave bucovinene ei sunt numiți "ruși". Graiul huțulilor este înrudit cu graiurile ucrainene carpatice și cu cel bucovinean care, la rândul lor, sunt parte integrantă a limbii ucrainene comune. Renumiți crescători de cai (ei au impus chiar o rasă de cai), huțulii sunt totodată maeștri în confecționarea și ornarea obiectelor din lemn, piele, corn, în țesut și în broderie. Încondeierea ouălor de Paști (obicei cultivat îndeosebi în satele Ulma, Brodina, Breaza, Moldovița) le-a adus o faimă internațională. Așezarea ucrainenilor în Dobrogea (Delta Dunării și în zonele limitrofe) este legată de unele din cele mai tragice momente din istoria Ucrainei: distrugerea și lichidarea, în anul 1775, de către țarina Rusiei, Ecaterina a II-a, a Sicei Zaporjone, leagănul secular al năzuințelor de independență și libertate a poporului ucrainean.

Щоб врятуватися від репресій, близько 8 тис. запорізьких козаків оселяються за згодою Високої Порти в районі дельти Дунаю. Тут, у Вишнім Дунавиц, у 1813 році вони організували військовий табір «Задунайськв Січ», який діяв протягом 15 років, коли його скасували турки. До другої половини XIX ст., рятуючись від кріпацтва та призову до царської армії, на цей рятівний край, спочатку заселений козаками, переселялися групи селян із південних областей України. Вони засновують поселення, будують церкви і займаються, зокрема, сільським господарством, рибальством, полюванням і розведенням тварин. Щоб відрізнити їх від сусідів росіян із Липового, місцеві називають їх хахолами».

https://multicult.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=188&lang=ro

1. Виберіть і запишіть десять ключових слів, які, на вашу думку, відповідають опорному тексту.

.....

2. Знайдіть контекстуальний синонім до кожного з наведених термінів: століття, населення, втекти.

.....

3. Згадайте, з якого століття походять гуцули в Румунії та якими були їхні основні заняття.

.....

4. Укажіть назву військового табору, утвореного 1813 р. запоріжцями.

.....

5. Якими ремеслами відомі гуцули?

.....

Pentru a se salva de represalii, circa 8000 de cazaci zaporojeni se stabilesc, cu încuviințarea Înaltei Porți, în zona Deltei Dunării. Aici, la Dunavățul de Sus, ei organizează în anul 1813, tabăra militară "Zadunaiska Sici", care a funcționat 15 ani, când a fost desființată de către turci. Spre acest tărâm al salvării, populat la început de cazaci, se îndreaptă până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, grupuri de țărani din regiunile de sud ale Ucrainei, pentru a scăpa de iobăgie și de recrutarea în armata țaristă. Ei întemeiază localități, construiesc biserici și se ocupă îndeosebi cu agricultura, pescuitul, vânătoarea și creșterea animalelor. Pentru a-i deosebi de vecinii lor ruși lipoveni, localnicii îi numesc haholi”.

https://multicult.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=188&lang=ro

1. Alegeți și notați zece cuvinte cheie pe care le considerați relevante textului suport.

.....

2. Găsiți câte un sinonim contextual pentru următorii termeni: *secol*, *populație*, *a scăpa*.

.....

3. Menționează din ce secol datează huțulii pe tărâmul României și care erau principalele lor ocupații.

.....

4. Precizează numele taberei militare formate în 1813 de către zaporojeni.

.....

5. Care sunt meșteșugurile pentru care huțulii sunt cunoscuți?

.....

Робочий лист

Традиційний одяг русинів

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги.

«Румуни та русини, спільні спадкоємці сільського господарства з найдавніших часів людства, що живуть в одному географічному, історичному та культурному просторі, мають подібний порт, прикрашений спільними мотивами, але виготовлений майже з однакових шматків за однаковою сільською технологією.

Жінки вдягають довгу конопляну сорочку, рідше бавовняну, яка сягає щиколотки і яку в неділю та свята зашивають на грудях і рукавах вовняними квітами. Жінки вкривають нижню частину тіла полотном під назвою «горботка», витканим ними в різні кольори, більш або менш інтенсивно. Руси з Подністров'я носять задії, виткані курмезькими смугами, як марамороські, з чорним і помаранчевим, а суцільні коти смугами вниз. Я зав'язую його посередині кольоровим вовняним поясом, який також стягує тіло. Жінки, як і чоловіки, носять нагрудник, койок і суман, а також чорні, червоні або жовті бриджі чи тапочки. Покривають голову, вдома, червоною фескою, без полотна, або покривають собою, поверх волосся, зачесаного на два хвости і покладеного на гриву у вигляді мотка, зачіска називається «керпа».

Жінки та дівчата заплітають у хвіст волосся безліч ниток, які розвіваються по спині. Дівчата ходять, як правило, з непокритою головою або покривають її, особливо взимку, вовняною хусткою, яка повинна бути якомога червонішею. Для гри надягали на голову якийсь циліндр, прикрашений кольоровими намистинами, тобто гірляндами, а по верхніх краях бахромою з павиноного пір'я. Цю страву носить тільки старша дівчина від 16 років і називається вона «кода» або «геордан». На знак трауру волосся на голові розпущене.

Дівчата й жінки носять на шиї багато кольорових скляних бус, червоних коралів і плетіння з дрібних кольорових намистин — «плетеньок», а подекуди — срібних чи свинцевих монет. На вуха носять великі сережки-бакфони, різної форми. Занедбаним дівчатам, які народили дитину, не можна ходити з непокритою головою або одягати на голову «геордан» чи «коду», але вони завжди ходять у хустці, яку баба-повитуха одразу після народження дитини одягає на голову. Я таку занепалу дівчину називаю «пакришка — покреука».

Dan Dimitrie, *Rutenii din Bucovina/ Schiță etnografică*

Fișa de lucru

Portul popular al rutencelor

Citiți cu atenție textul și răspundeți la cerințele de mai jos:

„Româncele și rutencele, moștenitoare comune ale straiului rural din vremurile vechi ale omenirii, conviețuind în același spațiu geografic, istoric și cultural, au un port asemănător, împodobit cu motive comune, dar format cam din aceleași piese în baza aceleiași tehnologii rurale.

Femeile poartă o lungă cămașă de cânepă, mai rar de bumbăcel, care ajunge până la glezna piciorului și care, pentru Duminici și sărbători, este cusută, la piept și mâneci, cu flori de lână. Partea de jos a corpului si-o acoperă femeile cu o catrință numită „*horbotka*”, țesută de dânsel în diferite culori, mai mult sau mai puțin intensive. Rutencele din părțile Nistrului, poartă zadii, țesute cu dungile de-a curmezișul aidoma celor maramureșene, cu negru și portocaliu, pe când catrințele dintr-o bucată sunt cu dungile în jos. Mijlocul și-l încing cu brâu colorat de lână, care strânge și catrința la trup. Femeile poartă pieptar, cojoc și suman, ca și bărbații, și ciubote negre, roșii sau galbene sau papuci. Ele își acoperă capul, acasă, cu un fes roșu, fără canaf, sau se acoperă, peste părul pieptănat în două cozi și așezat pe creștet în forma unui colac, frizura se numește „*kerpa*”.

Femeile și fetele își împletesc, la coada părului, mulțime de cordele, care flutură, pe spate, în jos. Fetele umblă, de regulă cu capul gol sau îl învelesc, mai ales iarna cu o basma de lână, cât posibil trebuie să fie roșie. Pentru joc, își pun pe cap un fel de cilindru, înfrumusețat cu mărgelile colorate, adică cu ghiordane, și la marginile de sus o împrejurătură de pene de păun. Această găteală o poartă numai fata cea mare, de 16 ani, în sus, și ea se numește „*koda*” sau „*gheordan*”. Ca semn de doliu, se poartă părul capului despletit.

La gât, poartă fete și femei mulțime de mărgelile colorate de sticlă, corale roșii și o împletitură de mărgelile mărunte, colorate, numită „*pletkenka*” și în unele locuri salbe de monede de plumb sau argint. La urechi, se poartă cercei de bacfon mari, în diferite forme. Fetele căzute, care au avut un copil, n-au voie să umble cu capul gol sau să-și puie „*gheordan*” sau „*koda*” pe cap, ci ele umblă, întodeauna, cu basma pe cap, care i-o pune moașa pe cap, imediat după nașterea copilului. Unei astfel de fete căzute îi zic „*pakriška – pokreuka*” (acoperită”).

Русини із Заставненського району над Дністром

Русинська родина із Заставненського району над Дністром

1. Опишіть стосунки між одягом румунів і русинів, зазначивши їх схожість чи відмінність.

.....
.....
.....
.....

2. Наведіть три приклади сировини, яку жінки використовували для виготовлення одягу, додавши ще один власний приклад

.....

3. У 2-3 рядках розберіть значення терміна «керпа».

.....
.....
.....

4. Як жінки укладали зачіску на знак жалоби?

.....

5. Проаналізуйте два допоміжні зображення та згадайте п'ять подібностей, які ви помітили між ними.

.....

Ruteni din districtul Zastavnei
de pe lângă Nistru

O familie Ruteană din districtul
Zastavnei de pe lângă Nistru

Dan Dimitrie, *Rutenii din Bucovina/ Schiță etnografică*

1. Descrie relația dintre portul româncelor și cel al rutencelor, menționând asemănările sau deosebirile acestora.

.....
.....
.....
.....

2. Menționați trei exemple de materii prime pe care le foloseau femeile pentru conceperea hainelor, adăugând încă un exemplu propriu

.....

3. Analizați în 2-3 rânduri semnificația termenului „kerpa”.

.....
.....
.....

4. În ce mod își aranjau femeile părul în semn de doliu?

.....

5. Analizați cele două imagini suport și menționați cinci asemănări pe care le observați între acestea.

.....

Робочий лист

Кулінарні традиції українців

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на запитання:

«Щодо історії української національної кухні є багато непорозумінь, адже багато дат часів татаро-монгольської навали просто втрачено. Однак витoki української кухні сягають часів Київської Русі. Як свідчать історичні знахідки, починаючи з 9-11 століть українці вмiли готувати багато смачних і корисних страв, які дійшли до наших днів. Галушки, пиріжки, борщі, млинці, гречаники, тушонка та смажена – далеко не повний перелік того, що люди їли протягом 10 століть.

З часів Київської Русі характерною рисою української кухні було сало, пшоно, гречка, свинина, цибуля і часник, буряк. Приблизно з XIV століття українці почали вживати рис, а з XVIII століття — солодкий перець, картоплю, помідори, кукурудзу, соняшникову олію. В XI столітті при княжих дворах і в монастирях почали з'являтися перші професійні кухарі. Кухарі Києво-Печерської Лаври, наприклад, першими ввели в меню своїх співвітчизників сирні страви (пасху) на основі яєць, а також багато сучасних борошняних і фруктових страв. На різних етапах становлення української держави на українську кухню вплинули кулінарні традиції татар, росіян, поляків, угорців, румунів, литовців, німців. Усе це внесло корективи в сучасну українську кулінарну традицію, але не викоринило національних особливостей української кухні з її сучасних страв. З давніх-давен в українській кухні шанували м'ясні продукти, насамперед свинину. Завдяки свинині в українській кухні з'явилися такі страви, як стейк, ковбаси, душена і гурка. ».

<https://organicsfood.ro/bucataria-ucraineana-1000-de-ani-de-traditie-culinara-atestata/>

1. Відповідно до інформації, поданої допоміжним текстом, з якого періоду походить українська їжа.
2. Охарактеризуйте етапи еволюції гастрономії, згадавши століття та страви, що з'явилися.
3. Перелічіть три народи, які вплинули на українську кухню.
4. Знайдіть у тексті та назвіть чотири види їжі.

Fișa de lucru

Tradiții culinare ale ucrainenilor

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele întrebări:

„Există multe neînțelegeri în ceea ce privește istoria bucătăriei naționale ucrainene, deoarece multe date din timpul invaziilor tătaro-mongolilor s-au pierdut pur și simplu. Cu toate acestea, originile bucătăriei ucrainene datează din vremea Rusiei Kievene. Conform descoperirilor istorice, încă din secolele IX-XI, ucrainenii erau capabili să gătească o mulțime de mâncăruri gustoase și sănătoase care au supraviețuit până în prezent. Galushki, pirozhki, borș, clătite, grechanyky, tocană și smazhenina nu reprezintă o listă completă a ceea ce oamenii mănâncă de 10 secole. Încă din vremea Rusiei Kievene, o trăsătură distinctivă a bucătăriei ucrainene era untura, meiul, hrișca, carnea de porc, ceapa și usturoiul și sfecla. În jurul secolului al XIV-lea, ucrainenii au început să mănânce orez, iar în secolul al XVIII-lea, ardei dulci, cartofi, roșii, porumb și ulei de floarea-soarelui.

În secolul al XI-lea, la curțile princiare și în mănăstiri au început să apară primii bucătari profesioniști. Bucătarii de la Kiev-Pechersk Lavra, de exemplu, au fost primii care au introdus în meniul compatrioților lor mâncăruri pe bază de caș pe bază de ouă (paskha), precum și multe mâncăruri moderne pe bază de făină și fructe. În diferite etape ale formării statului ucrainean, bucătăria ucraineană a fost influențată de tradițiile culinare ale tătarilor, rușilor, polonezilor, maghiarilor, românilor, lituanienilor și germanilor. Toate acestea au făcut ajustări la tradiția culinară ucraineană modernă, dar nu au eradicat caracteristicile naționale ale bucătăriei ucrainene din mâncărurile sale moderne. Din cele mai vechi timpuri, bucătăria ucraineană a onorat produsele din carne, în primul rând carnea de porc. Datorită cărnii de porc, în bucătăria ucraineană au apărut feluri de mâncare precum friptura, cârnații, dushenina și gurka.”

<https://organicsfood.ro/bucataria-ucraineana-1000-de-ani-de-traditie-culinara-atestata/>

1. Conform informațiilor oferite de textul suport, care este perioada din care datează mâncarea ucraineană.
2. Descrieți etapele evoluției gastronomiei, menționând secolele și mâncărurile apărute.
3. Enumerați trei popoare care au influențat bucătăria ucraineană.
4. Găsiți în text și precizați patru feluri de mâncare .

Робочий лист

Традиційна архітектура українців

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Українська архітектура з ентузіазмом приймала класичні європейські форми протягом багатьох століть, такі як стилі Ренесансу, прикладом яких є численні замки, побудовані в 14-15 століттях, а також більшість будівель, які можна побачити в Західній Україні. Архітектура бароко була прихильною для української аристократії, більшість середньовічних церков було переплановано в ту епоху з багатшими інтер'єрами та екстер'єрами. Народна архітектура 17-го та 19-го століть демонструє сильні впливи бароко та неокласицизму, все ще в основному з використанням традиційних місцевих будівельних матеріалів. Наприкінці XIX — на початку XX століття в Україну із заходу прийшов архітектурний стиль «ампір». Однак на початку 20-го століття відбулося відродження націоналістичних архітектурних стилів, що підживлювалося все більш соціалістичними настроями.

У попередні століття в Україні говорили, що людина за своє життя повинна виростити дитину, посадити дерево і збудувати дім. Але час іде, а народна мудрість відстає від сучасних реалій. Посадити дерево все ще досить легко, і хоча це складніше, багато людей займаються вихованням дитини. Але мало хто в цьому сучасному світі побудує будинок своїми руками. Проте звичай не зовсім втрачений в Україні. У селах люди продовжували будувати традиційні хати навіть у 20 столітті, тому старі методи збереглися. Крім того, зараз спостерігається тенденція до будівництва сучасних екологічних будинків за традиційними технологіями, використовуваними різними етнічними групами. Народне повір'я Хоча вони різноманітні, етнічні групи України мали одну спільну рису – їхні оселі були пристосовані до навколишнього середовища. Вони розділяли розуміння життя в гармонії з навколишнім середовищем. Архітектор Володимир Король пояснює вірування традиційних методів будівництва у своїй книзі «Архітектура та дизайн дому». «Українці сприймали хати як живий організм, який при неправильному поводженні може завдати шкоди своєму господареві», – пише Король. Існували чіткі заздалегідь встановлені правила щодо місця розміщення будівлі. Наприклад, українці не будували свої будинки на колишніх дорогах, у плавнях чи вздовж висохлих русел.

Fișa de lucru

Arhitectura tradițională a ucrainenilor

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„Arhitectura ucraineană a adoptat cu înflăcărare forme clasice europene pe parcursul multor secole, cum ar fi stilurile Renașterii exemplificate de numeroasele castele construite în secolele al XIV-lea și al XV-lea, precum și majoritatea clădirilor care se văd în vestul Ucrainei. Arhitectura barocă a fost favorizată de aristocrația ucraineană, majoritatea bisericilor medievale fiind re-proiectate în acea epocă cu interioare și exteriori mai bogate. Arhitectura populară a secolului al XVII-lea și a secolului al XIX-lea afișează influențe ale barocului și ale neoclasicismului puternice, folosindu-se în continuare în mare parte materiale de construcție tradiționale, provenite din surse locale. La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, stilul arhitectural „Imperiul” a sosit în Ucraina din vest. La începutul secolului al XX-lea, totuși, a existat o revigorare a stilurilor arhitecturale naționaliste, care a fost alimentată de sentimente din ce în ce mai orientate socialist.

În secolele anterioare, în Ucraina se spunea că un om trebuie să crească un copil, să planteze un copac și să construiască o casă în timpul vieții sale. Dar timpul trece, iar înțelepciunea populară rămâne în urma realităților moderne. Plantarea unui copac încă este destul de ușoară și deși este mai dificil, creșterea unui copil este un lucru pe care multă lume îl face. Dar puțini oameni din această lume modernă și-ar construi o casă cu propriile mâini.

Cu toate acestea, obiceiul nu este total pierdut în Ucraina. La sate, oamenii au continuat să construiască case tradiționale chiar și în secolul XX, astfel încât metodele vechi au fost conservate. Mai mult decât atât, există în prezent o tendință de construire a unor case ecologice contemporane pe baza tehnicilor tradiționale folosite de diferite grupuri etnice.

Credința populară. Deși sunt variate, etniile din Ucraina aveau un singur lucru în comun – casele lor erau adaptate pentru mediu. Ele împărtășeau înțelegerea trăirii în armonie cu mediul înconjurător. Arhitectul Volodimir Korol explică credințele din spatele metodelor tradiționale de construcție în cartea sa intitulată „Arhitectură și Proiectarea Locuinței”. „Ucrainenii percepeau casele ca pe un organism viu, care dacă nu era tratat în mod corespunzător, ar fi putut dăuna proprietarului său”, scrie Korol. Existau reguli clare prestabilite în legătură cu locul unde ar trebui plasată o clădire. De exemplu, ucrainenii nu au construit casele pe foste drumuri, pe câmpii inundabile sau de-a lungul albiilor uscate.

Також перевіряли енергетику місця, де збиралися будувати, кладучи жито в ключові місця майбутньої хати: камінь фундаменту, камін, перед вогнищем і на місці, де буде стояти ліжко. Якщо до сходу сонця жито почорніло, місце вважалося непридатним. Якщо зерно залишилося цілим, місце було сприятливим. «Дуже хорошим місцем вважалося те, де худоба зупинялася відпочити», – пише Король.

Сучасно-традиційно. Народне житло в різних регіонах України мало свої особливості щодо матеріалів і техніки виконання. Люди, які займаються екологічним будівництвом в Україні, в основному використовують два типи традиційних українських будівель: хати з глини та глини та глинобитні. Паличні та глиняні будинки - це будівлі з дерев'яним каркасом, заповненим глиняною сумішшю, стіни з обох сторін побілені. Глинобитні будівлі складали з глиняної цегли та висушеної на сонці соломи. У таких будинках прохолодно влітку і тепло взимку».

<https://epochtimes-romania.com/news/eco-casele-ucrainene-sunt-inspirate-de-traditia-populara--165288>

1. Якій архітектурі віддавали перевагу українські архітектори?

.....

2. Згадайте три принципи, присутні в тексті щодо мислення традиційної людини.

.....

3. Прокоментуйте в 3-5 рядках, що ви думаєте про три цілі людей.

.....

4. Уточніть, чи було актуальним, на думку українців, місце будівництва хати, навівши аргумент із тексту.

.....

5. Опишіть спосіб, за яким люди визначали енергетику місця, де планувалося побудувати будинок.

.....

De asemenea, ei testau energiile locului unde urmau să realizeze construcția, prin plasarea de secară în locurile-cheie ale viitoarei case: piatra de temelie, șemineul, în fața vetrei și în locul unde va fi poziționat patul.

Dacă secara se înnegrea înainte de răsărit, locul era considerat nepotrivit. Dacă cerealele rămâneau intacte, locul era favorabil. "Un loc foarte bun era considerat cel unde vitele se opreau să se odihnească", scrie Korol.

Moderno-tradițional. Locuințele populare din diferite regiuni ale Ucrainei aveau propriile lor caracteristici în ceea ce privește materialele și tehnicile. Oamenii angajați în construcțiile ecologice din Ucraina folosesc în principal două tipuri de clădiri tradiționale ucrainene: case din nuiiele și lut și case din chirpici. Casele din nuiiele și lut sunt clădiri cu un cadru de lemn umplut cu un amestec de lut, zidurile fiind albite pe ambele părți. Clădirile din chirpici erau făcute din cărămizi de noroi și paie uscate la soare. Astfel de case sunt răcoroase în timpul verii și călduroase în timpul iernii.

<https://epochtimes-romania.com/news/eco-casele-ucrainene-sunt-inspirate-de-traditia-populara---165288>

1. Care dintre arhitecturi a fost cea favorizată de arhitecții ucraineni?
.....
2. Menționează cele trei principii prezente în text cu privire la gândirea omului tradițional.
.....
3. Comentează în 3-5 rânduri care este părerea despre cele trei obiective ale oamenilor.
.....
4. Precizează dacă în concepția ucrainenilor locul construirii unei locuințe era relevant sau nu, aducând un argument din text.
.....
5. Descrieți metoda folosită de către oameni pentru a determina energia unui loc în care urma să se construiască o locuință.
.....

Робочий лист

1. Визначте традиції на малюнках, узгодивши їх назви.

https://www.facebook.com/biserica.ortodoxa Ucraineana repede a/?locale=ro_RO

1. Хрещення Господнє, 2. Святий Миколай, 3. Воскресіння Господнє (Великдень), 4. Різдво (Різдво), 5. П'ятидесятниця (Зішестя Святого Духа), 6. Martisorul, 7. Національний день, 8. Храм церкви, 9. Колядка.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

1. До кожного малюнка напишіть назву народного промислу:

.....

Fișa de lucru

1. Identificați tradițiile din imaginile de mai jos, potrivite cu denumirea acestora.

https://www.facebook.com/biserica.ortodoxa Ucraineanarepedea/?locale=ro_RO

1. Botezul Domnului, 2. Sfântul Nicolae, 3. Invierea Domnului (Paști), 4. Nasterea Domnului (Crăciunul), 5. Rusaliile (Pogorârea Duhului Sfânt), 6. Mărțișorul, 7. Ziua Națională, 8. Hramul bisericii, 9. Colindatul.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

2. Scrie denumirea meșteșugului tradițional, pentru fiecare imagine:

.....

<http://visitingbucovina.ro/traditii-obiceiuri-mestesuguri/>

.....

1. Заповніть пропуски, використовуючи слова в дужках:

Традиції являють собою набір ідей,, цінностей, що передаються вздовж, складених у межах, щодо аспекту життя, або аспект життя.

Звичайі - це факти призначені для організації життя людей.

(культурні, вірування, час, подія, люди. спільноти).

.....

.....

.....

<http://visitingbucovina.ro/traditii-obiceiuri-mestesuguri/>

3. Completați spațiile libere cu ajutorul cuvintelor din paranteză:

Tradițiile reprezintă un ansamblu de idei,, valori transmise de-a lungul, constituite în cadrul unei, cu privire la un aspect al vieții, un sau un aspect din viață.

Obiceiurile sunt fapte menite să organizeze viața oamenilor. (culturale, credințe, timpului, eveniment, oamenilor. comunități).

Оцінюючий лист

Примітка: усі предмети є обов'язковими

Час роботи 20 хвилин

Офіційно 20 балів

Збереження національної ідентичності в населених пунктах з етнічними українцями

1. Охарактеризуйте одне з традиційних занять українців: шиття, в'язання гачком, фарбування яєць, традиційний одяг або кулінарні традиції.

.....
.....
.....

2. Опишіть подію в житті спільноти з етнічними українцями: хрещення, весілля чи похорон.....

.....
.....

4. Складіть твір із слів: великодні традиції, меморіальний дім, старий стиль, церковний храм, жнива, коляда, урат, український музей.

.....
.....
.....

5. Коротко опишіть, як упродовж часів зберігалась мова та звичаї етнічних українців

.....
.....
.....

Примітка: кожна правильна відповідь оцінюється в 20 балів.

20 балів за посадою.

Разом 100 балів.

Fișă de evaluare

Păstrarea identității naționale în localitățile cu etnici ucraineni

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii

Timp de lucru 20 de minute

Din oficiu 20 puncte

1. Descrieți una din ocupații tradiționale ale ucrainenilor: cusutul, croșetatul, pictarea ouălor, portul popular sau tradiții culinare.

.....
.....

2. Descrieți un eveniment din viața comunității cu etnici ucraineni: botezul, nunta sau înmormântarea.

.....
.....

3. Realizați o compunere folosind următoarele cuvinte: tradiții de Paști, casa memorială, stil vechi, Hramul Bisericii, ziua recoltei, colindul, uratul, muzeul ucrainean.

.....
.....
.....

4. Decrieți pe scurt, cum s-a păstrat limba și portul etnicilor ucraineni dealungul timpului.

Notă: Fiecare răspuns corect are 20 puncte. 20 de puncte din oficiu.

Total 100 de puncte.

3.1.3. Традиції з нагоди знаменних подій у житті громади: хрещення, заручини, весілля, похорони.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«На хрестини прийнято, щоб хрещених батьків вибирали або з роду, або передавалися з поколінь у поколінь. Традиція говорить, що хрещені батьки повинні хрестити тільки першу дитину, а другу вони хреститимуть лише за бажанням. Також всі хресні батьки відповідають за організацію хрещення. Вони повинні вибрати дату і церкву, де буде проходити хрещення, але, звісно, попередньо обговоривши це з батьками. Хресні батьки також відповідають, за традицією, за фінансову частину хрещення. Зокрема, вони повинні сплатити пожертву на церкву після служби хрещення. Під час хрещення необхідний набір речей для малюка, який називається комплект для хрещення. Загалом він може містити: мироточиву тканину, рушник для немовляти, рушник і мило для священника який веде богослужіння, бавовна тканина, пляшечку з миром і коробку для пасма волосся, яке священник відріже немовляті. Хрестильна свічка – один з найважливіших елементів, без якого не може відбутися захід. З духовної точки зору свічка символізує світло, яке веде дитину під час служби. Традиція говорить, що її необхідно погасити на дверній рамі, коли дитину передають матері. День після хрещення дуже важливий, і традиція говорить, що хрещена мати повинна купати щойно хрещенну дитину. У воду для купання хрещена мати кладе різні інгредієнти, такі як мед, молоко, різні насіння, ароматичні рослини, срібну монету, свячену обручку та багато іншого, залежно від звичаїв місцевості. Поки інгредієнти кладуть у ванну, хрещена мати повинна загадати бажання малюкові. Після хрещення, вона говори матері дитини, перш ніж вона взяла його на руки: «Ти дала його мені, як язичника, я принесло його тобі, як християнина»».

<https://www.wowbiz.ro/traditii-si-obiceiuri-la-botez-ce-trebuie-sa-faca-nasii-in-biserica-20205634>

1. Згадайте, яким був спосіб вибору хрещених батьків. 2. Назвіть три обов'язки хресних батьків. 3. Поясніть у 2-3 рядках, використовуючи опорний текст, що означає термін комплект для хрещення. 4. Яка користь від свічки під час хрещення. 5. Перелічіть деякі звичаї хрещення у вашому регіоні походження.

3.1.3.Tradiții cu ocazia unor evenimente marcante din viața comunității: botez, logodnă, nuntă, înmormântare

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„La botez, se obișnuiește ca nașii de botez să se aleagă fie din familie, fie să se moștenească. Tradiția spune că nașii de cununie trebuie să boteze doar primul copil, în timp ce pe al doilea îl vor boteza doar dacă doresc. De asemenea, tot nașii sunt responsabili de organizarea botezului. Ei trebuie să aleagă data și biserica la care va avea loc botezul, dar bineînțeles, după ce discută cu părinții. Tot nași sunt responsabili, conform tradiției, de partea financiară a botezului. Mai exact, ei trebuie să plătească bisericii o donație după slujba de botez. În timpul botezului este nevoie de un set cu lucruri pentru bebeluș, numit trusou pentru botez. În general, acesta poate conține: pânză de mir, prosop pentru bebeluș, prosop și săpun pentru preotul care inițiază slujba, fașă de bumbac, sticluța cu mir și cutiuța pentru șuvița de păr pe care preotul i-o va tăia bebelușului. Lumânarea pentru botez este unul dintre cele mai importante elemente, fără de care evenimentul nu poate avea loc. Din punct de vedere spiritual, lumânarea reprezintă lumina ce ghidează bebelușul pe parcursul slujbei. Tradiția spune că aceasta trebuie stinsă de tocul ușii în momentul în care bebelușul este încredințat mamei sale. A doua zi după botez este foarte importantă, iar tradiția spune că nașa trebuie să îi facă băiță bebelușului proaspăt botezat. În apa pentru băiță nașa va pune diferite ingrediente, cum ar fi miere, lapte, diverse semințe, plante aromatice, un bănuț din argint, o verighetă sfințită și multe altele, în funcție de obiceiurile zonei. În timp ce ingredientele sunt puse în cadă, nașa trebuie să îi facă urări bebelușului. După botez, când obișnuia să-i spună mamei înainte ca aceasta să îl ia de jos: „Păgân mi l-ai dat, creștin ți l-am adus”.

<https://www.wowbiz.ro/traditii-si-obiceiuri-la-botez-ce-trebuie-sa-faca-nasii-in-biserica-20205634>

1.Menționați care era modalitatea de alegere a nașilor de botez.

.....

2.Enumerati trei atribuții pe care le au nașii.....

3.Prezentați în 2-3 rânduri, utilizând textul suport, ce reprezintă termenul de trusou.

.....

5. Care este întrebuițarea lumânării din timpul botezului.

.....

6.Enumerati câteva obiceiuri de botez din zona voastră de proveniență.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на запитання:

«Серед перших важливіших свят у житті чоловіка, які передують одруженню, є заручини. Їх спосіб організації з часом сильно змінився. Вони відбувалися і відбуваються і сьогодні в будинку нареченої, але на відміну від сьогодні, коли ця вечірка може бути великою, з гостями як від нареченої, так і від нареченого, давно ситуація була зовсім іншою. Також були випадки, коли брали участь лише наречений та їхні батьки і це було більше схоже на якийсь «бізнес», враховуючи те, що на відміну від сьогоднішнього дня, коли молодь має свободу вибору пари, раніше батьки часто вирішували, коли і з ким мали одружуватися їхні діти. Основним критерієм, за яким молоді одружувалися, була земля та походження молодих із багатих господарських родин. Наречений давав гроші на одяг нареченої, але були й випадки, коли наречена мала шити сама одяг для нареченого.

Той, хто координував заручини, був «староста», чоловік, обраний нареченим, який мав представити родині нареченої причину, чому він прийшов з усіма гостями нареченого, намір просити руки дівчини, отримання згоди батьків нареченої та самої нареченої на шлюб, побажання щасливого спільного життя. «Староста» також є тим, хто координує вручення обручок майбутнім нареченим, а після надягання обручок, руки майбутніх наречених символічно з'єднуються на кілька хвилин з традиційним шитим рушником, щоб залишитися разом на все життя. Цей рушник наприкінці віддають «старості». Під час заручин також вирішується весілля майбутніх наречених.

Наступного дня, після заручин, наречена ішла до священника і передавала йому новину («оглашке»), священник дбав про те, щоб вони не були родичами або щоб не було інших проблем, які б стояли на шляху їхнього вінчання, а в неділю, після Літургії, оголошував усім присутнім у храмі рішення обох молодих повінчатися».

(опис українських заручин із села Вишавська Долина, Папарига Марія)

1. За допомогою представника іншої громади з того регіона, де ви проживаєте, чи за допомогою медіа-ресурсів зробіть коротке порівняння того, як відбуваються заручини в українській та інших громадах.

2. Складіть класний щоденник про заручини в українців, до якого внесіть: розповіді про заручини ваших батьків, дідусів чи родичів, малюнки, зображення, тексти українських пісень та інші інформації.

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele întrebări:

„Printre primele sărbători mai importante din viața unui om care premerge căsătoriei sunt logodnele. Modul lor de organizare s-a schimbat mult de-a lungul timpului. Ele aveau loc și au și astăzi loc la casa miresei, dar spre deosebire de azi când această petrecere poate fi una mare, cu invitați din partea miresei precum și din partea mirelui, demult situația era cu totul alta. Existau și cazuri când nu participau decât mirii și părinții acestora și era mai mult ca un fel de „afacere”, dată de faptul că spre deosebire de azi, când tinerii au libertatea de alegere, demult, de multe ori părinții hotărârau când și cu cine urmau să se căsătorească copiii lor. Criteriul de bază în funcție de care se căsătoreau doi tineri era pământul și proveniența tinerilor din familii bogate, de gazde.

Mirele dădea bani pentru îmbrăcămintea miresei dar existau și cazuri când mireasa trebuia să-i facă hainele la mire.

Cel care coordona logodna era „starostele”, un bărbat ales de mire care avea rolul să prezinte familiei miresei motivul pentru care a venit cu toți oaspeții mirelului, intenția de a cere mâna fetei, obținerea acordului părinților miresei și a miresei de a se căsători, și de a le ura viață fericită, în doi. Tot „starostele” este cel care coordonează și dăruirea verighetelor viitorilor miri, iar după ce și-au pus verighetele, mâinile viitorilor miri se leagă simbolic, pentru câteva momente, cu un prosop cusut tradițional, pentru a rămâne împreună pentru toată viața. Acest prosop va fi dăruit la final „starostelui”. În cadrul logodnei se stabilește și nunta viitorilor miri.

A doua zi, după logodnă, mireasa mergea la preot și îi dădea vestea („ohlașke”), preotul având grijă ca cei doi să nu fie neamuri sau să nu existe alte probleme care să stea în calea căsătoriei lor, și în zilele de duminică, după Liturghie, anunța toată lumea prezentă la biserică hotărârea celor doi tineri de a se căsători”.

(descrierea unei logodne ucrainene din localitatea Valea Vișeului, Păpăriga Maria)

1. Cu ajutorul unui reprezentant al altei comunități din zona în care locuiți, sau utilizând resurse media realizați o scurtă comparație a modului în care de desfășoară logodnele la ucraineni și la alte comunități.

2. Realizați un jurnal al clasei despre logodnele la ucraineni în care să cuprindeți: relatări despre logodnele părinților, bunicilor sau a rudelor voastre, desene, imagini, versuri ale cântecelor ucrainene și alte informații.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і розв'яжіть запропоновані завдання:

«Колись українське весілля не справляли з такою пишністю, як сьогодні. Вінчалися у вівторок і четвер. Зараз, за два тижні до весілля, молоді, дружки та дружби наречених (дві пари) одягаються в традиційне вбрання і всі беруть участь у богослужінні, після чого приходять до дому молодої та обідають, другої неділі — інші дружки та дружби йдуть до церкви, одягнені цього разу в звичайний одяг, але всі однаково, а після служби збираються в домі молодого на обід, а в наступну неділю (третю) вже відбувається весілля.

За тиждень перед весіллям, поки жінки кухарі починали готувати страви до весілля, наречена з дружкою, а також наречений з дружною, одягнені в народне вбрання (дівчата з вінцями на голові, а хлопці з капелюхами, прикрашеними розмарином і квітами), обходять все село, від хати до хати і запрошують всіх на весілля. З двох дівчат майбутня наречена відрізняється від дружки невеликим колачиком, зав'язаний червоною ниткою на зап'ясті лівої руки.

Дружки мають так звані «балтени», невеликі дерев'яні сокирки, які також мають невеликий колачик на вершині, та прикрашені стрічками всіх кольорів і хустками з особливими квітковими мотивами. Цими балтинами фату та корону молодої знімають з голови, а хустку надягають наприкінці весілля.

З давніх-давен напередодні весілля відбувалися «заводени» — вечірки з участю музикантів, друшок і дружбів, наречених, кумів і гостей, де прикрашали віночки дівчат, капелюхи хлопців (їхніми партнерами), виготовляли «прапор» нареченого та «перемітку» нареченої, яку одягада на весіллі, замінюючи нинішню фату. Співали пісні, призначені для нареченої, які виражали вихід з батьківського дому та статус майбутньої невістки. Цей процес називався «латкате» і часто викликав у нареченої сльози. Наречена була одягнена не в білу сукню, а в спідницю та сорочку, здебільшого в народному строї. «Перемітка» була з білого матеріалу, з вишивкою та стрічками спереду.

Весілля відбувалося не разом, а окремо, в домі молодого і молодої. До вранці, після нічної вечірки, наречений забирав наречену і забирав її до себе додому. Після того як наречений і наречена пішли, за ними ішла група гостей нареченої з музикантами, група під назвою "пропіци", а весілля тривало допізна наступного дня».

(опис традиційного весілля з села Вишавська Долина, Папарига Марія)

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și rezolvați sarcinile propuse:

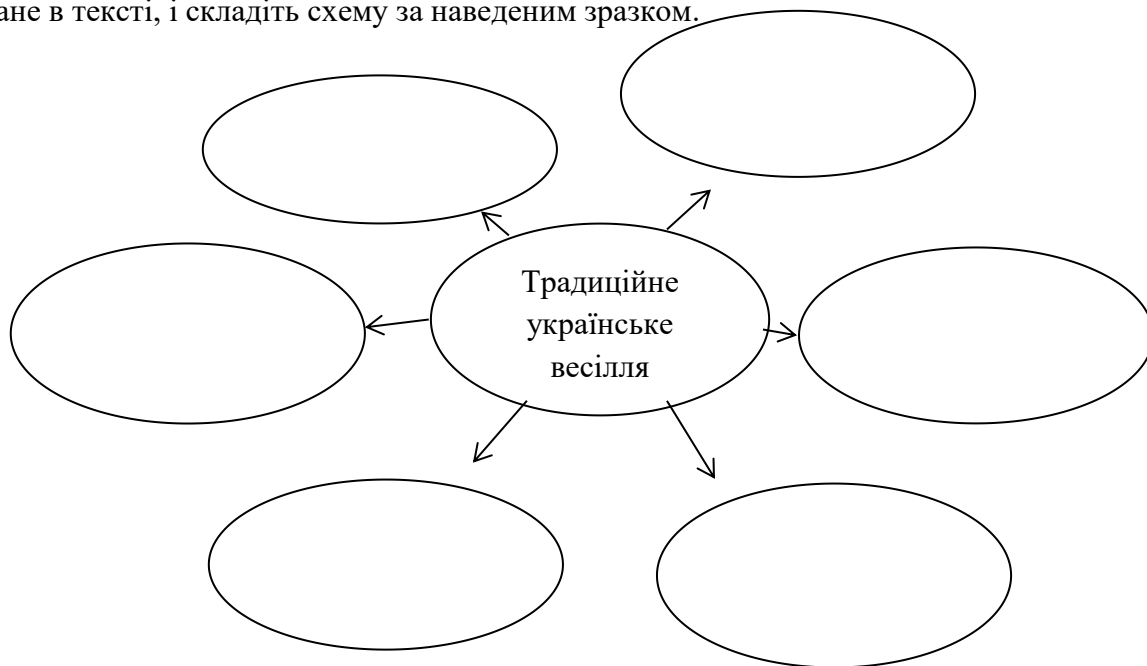
„În trecut nunțile la ucraineni nu se făceau cu fastul cu care se fac în prezent. Cununiile se făceau în zilele de marți și joi. În prezent, cu două săptămâni înainte de nuntă, mirii cu domnișorii și domnișoarele de onoare (două perechi) se îmbracă în port tradițional și participă toți la slujbă, după care vin la mireasa acasă și iau masa, a doua duminică merg alți domnișori și domnișoare de onoare, îmbrăcați de data aceasta în haine obișnuite, dar toți la fel, după slujbă se întâlnesc la mire acasă pentru masă, urmând ca în duminica viitoare (a treia) să fie nunta. În săptămâna de dinaintea nunții, în timp ce bucătăresele au început pregătirile de gătit pentru nuntă, mireasa cu o domnișoară de onoare precum și mirele cu un cavaler de onoare, îmbrăcați în port popular (fetele cu coronițe pe cap iar băieții cu pălării împodobite cu rozmarin și flori), merg prin tot satul, din casă în casă și invită oamenii la nuntă. Dintre cele două fete, viitoarea mireasă se deosebește de domnișoara sa de onoare printr-un cozonac micuț legat cu ață roșie de incheietura mâinii stângi. Cavalerii de onoare au așa-numitele „baltene”, niște toporașe mici de lemn care au și acestea un cozonac mic în vârf și sunt împodobite cu panglici de toate culorile și batiste cusute cu motive florale specifice. Cu acestea este ridicat voalul și coronița miresei de pe cap, dându-se spre sfârșitul nunții baticul.

Demult, în seara dinaintea nunții aveau loc „zavodene”, un fel de petrecere cu muzicanți, domnișoare și domnișori de onoare, miri, nași și oaspeți, la care se împodobeau coronițele fetelor, pălăriile băieților (de partenererele acestora), se făceau „steagul” mirelui și „peremitca” miresei care era purtată la nuntă, înlocuind voalul de astăzi. Se cântau cântece destinate miresei care exprimau părăsirea casei părintești și statutul de viitoare noră. Acest proces era denumit „latcate” și nu de puține ori storcea lacrimi din ochii miresei. Mireasa nu era îmbrăcată în rochie albă, ci într-o fustă și cămașă, de cele mai multe ori în costum popular. „Peremitca” era făcută din material alb, cu broderie și panglici în partea din față.

Petrecerea nunții nu avea loc laolaltă, ci separat, la casa mirelui și la casa miresei. Spre dimineață, după o noapte de petrecere, mirele mergea după mireasă și o lua la el acasă. După ce plecau mirii, în urma lor, venea și grupul de oaspeți ale miresei cu muzicanții, grup numit „propițe”, petrecerea continuând până a doua zi târziu”.

(descrierea unei nunți tradiționale din localitatea Valea Vișeului, Papariga Maria)

1. Виберіть із тексту терміни, які визначають традиційне українське весілля, описане в тексті, і складіть схему за наведеним зразком.

2. Проаналізуйте три малюнки, наведені нижче, і складіть їх короткий опис.

(особистий архів)

Українські наречені

(особистий архів)

Шапочка з шипами

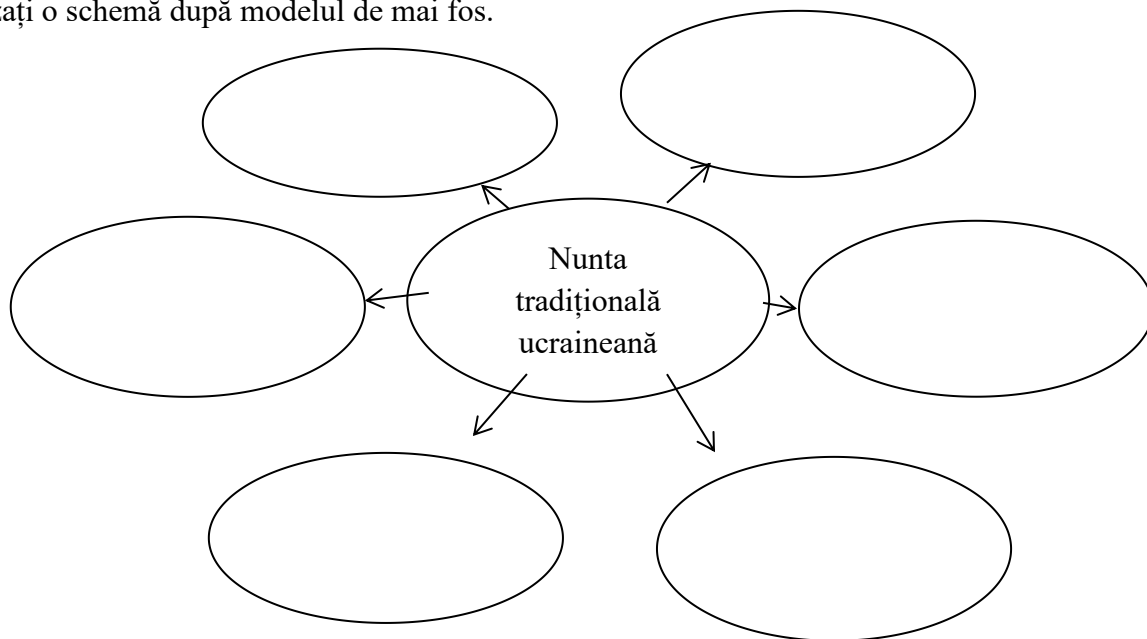

(особистий архів)

Балтини

3. За допомогою батьків, дідусів і бабусь складіть коротке порівняння між описаним українським весіллям у тексті та українське весілля, як воно відбувається сьогодні в українській громаді на території, де ви живете.

1. Selectați din text termenii care definesc o nuntă tradițională ucraineană, decrișă în text, și realizați o schemă după modelul de mai fos.

2. Analizați cele trei imagini de mai jos și realizați o scurtă descriere a lor.

(arhiva personală)

Miri ucraineni

(arhiva personală)

Pălărie înștruțată

(arhiva personală)

Baltage înștruțate

3. Cu ajutorul părinților și a bunicilor realizați o scurtă comparație dintre nunta ucraineană decrișă în text și o nuntă ucraineană așa cum are loc în ziua de azi în comunitatea ucraineană din zona locuită de voi.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Одним із втрачених звичаїв було закривати дзеркала протягом трьох днів, коли небіжчика зберігали в хаті. Виправдання полягало в тому, щоб не бачити померлого в дзеркалі, щоб не було двох померлих у хаті. За старим повір'ям, це призводило до ще однієї смерті в тій сім'ї. Багато років тому, спостерігали за мертвою людиною три дні, і протягом цього часу він ніколи не залишався сам. Вночі молодь села збиралася в хаті померлого і влаштовували між собою різні ігри.

Ігри молодих людей у нічні чування мали роль допомогти знайти свою половинку. Існує повір'я, що коли вмирає одна людина, народжується інша. Звичай відбувався під час чування літніх людей, відхід яких родина сприймала і певною мірою очікувала. Є ще один звичай, який подекуди зберігся, але без логіки старших. Деякі зберігають його досі, в тому сенсі, що після закінчення заупокійної літургії розбивають глиняний горщик.

Усі горщики в хаті перевертали догори дном, протягом усіх трьох днів, поки небіжчик перебував у хаті. Лише одну залишали догори дном, яку зазвичай клали під труну. Її роль полягала в тому, що якщо душа в цей період втомиться, то під час перебування в хаті їй буде де відпочити. І, щоб у момент, коли небіжчика виносили з хати, він спочивав би і залишився між двома світами, горщик розбили, щоб душа прокинулася і пішла за труною. Труну робили чоловіки родини після того, як чоловік помер. Ішли в ліс, рубали дерево, робили там труну і привозили додому».

<https://adevarul.ro/stiri-locale/baia-mare/obiceiuri-de-inmormantare-pierdute-aproape-2167471.html>

«Тарілку з поминальним тортом – кутя (коливо) залишається у хаті померлого. У цьому випадку ті, хто прийшов попрощатися з померлим, куштують з цього торта, запалюють свічки в мисці з борошном. Поминальний торт несуть на цвинтар і пригощаються присутні. Це обов'язковий атрибут поминального столу. Готують його також на Великдень Блажених («Проводи»), коли його поділяють з іншими стравами. У цьому контексті зазначимо, що згідно з різдвяними традиціями варене зерно найчастіше позначають терміном «кутя», а в звичаях, безпосередньо пов'язаних зі смертю та похоронами, зі значенням «коливо», що в румунській мові зазвичай є ідентичним терміном «коліва»».

<https://pomana.md/ro/page/traditii-funerare-pomenire-ucraineni-rm>

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„Unul dintre obiceiuri pierdute era de a acoperi oglinzile, în cele trei zile când mortul era ținut în casă. Justificarea era să nu se vadă mortul în oglindă, să nu fie doi morți în casă. Conform unei vechi credințe, asta conducea la încă un deces în acea familie. Cu ani în urmă, mortul era privegheat trei zile, timp în care nu era lăsat niciodată singur. Noaptea tinerii din sat se adunau la locuința defunctului și aveau loc diverse jocuri între ei. Jocurile tinerilor din noaptea de priveghi aveau rolul de a-i ajuta să-și găsească jumătatea. Există credința că, atunci când moare un om, un altul se naște. Obiceiul avea loc la priveghiul unor oameni în vârstă, a căror trecere era acceptată de familie și, oarecum așteptată. Mai există un obicei care s-a mai păstrat pe alocuri, însă fără a mai avea logica din bătrâni. Unii îl mai păstrează, în sensul că după ce se termină liturghia de înmormântare, se sparge o oală cu lut. Toate oalele din casă erau întoarse cu gura în jos, pe toată perioada celor trei zile, cât defunctul era ținut în casă. Una singură era lăsată întoarsă, care se punea, de obicei sub sicriu. Rolul ei era că dacă sufletul obosește în perioada asta, cât stă în casă, să aibă unde se odihni. Și, ca nu cumva, în momentul în care persoana decedată era scoasă afară din casă, el să fie la odihnă și să rămână între cele două lumi, oala era spartă, pentru ca sufletul să se trezească și să o ia după sicriu. Sicriul era făcut de bărbații din familie, după ce omul își dădea duhul. Mergeau în pădure, tăiau copacul, acolo făceau sicriul și veneau cu el acasă”.

<https://adevarul.ro/stiri-locale/baia-mare/obiceiuri-de-inmormantare-pierdute-aproape-2167471.html>

„Farfuria cu colivă – *кутья (коливо)* este lăsată în casa mortului. În acest caz, cei veniți pentru a-și lua rămas bun de la cel decedat, gustă din colivă, aprind lumânări în vasul cu făină. Coliva se duce la cimitir și se servește celor prezenți. Ea reprezintă un atribut obligatoriu al mesei de pomenire. Se pregătește și la Paștele Blajinilor («Проводы»), când se împarte deopotrivă cu alte bucate. În acest context menționăm că conform datinilor de Crăciun grăunțele fierte de cele mai dese ori sunt desemnate cu termenul «кутя», iar în obiceiurile legate nemijlocit cu moartea și funeraliile cu sensul de «коливо», în limba română fiind uzual un termen identic, colivă”.

<https://pomana.md/ro/page/traditii-funerare-pomenire-ucraineni-rm>

1. Згадайте звичай, який люди виконували, коли помирала людина.

.....

2. Поясніть значення поняття «нибіжчик».

.....

3. Коротко представити роль глиняного горщика.

.....

4. Яку їжу згадують як неодмінну на похороні?

.....

6. Menționează un obicei pe care obișnuiau să-l facă oamenii când deceda o persoană.

.....

7. Explicați semnificația termenului „*defunct*”.

.....

8. Prezentați pe scurt rolul oalei din lut.

.....

9. Ce fel de mâncare este menționat ca fiind nelipsit de la o înmormântare?

.....

3.1.4. Релігійне життя: релігійні конфесії, старокалендарний стиль українців, традиції з нагоди релігійних свят.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

«Український Православний Вікаріат в Румунії є адміністративною церковною частиною з особливим місіонерсько-пастирським режимом, яка має роль координації духовного життя українських православних вірних у Румунії, будучи безпосередньо підпорядкованою Румунському Патріархату.

Більшість українців Румунії до 1948 року були греко-католиками. Ліквідація Об'єднаної Румунської Церкви з Римом у 1948 р. означала також ліквідацію Українського Греко-Католицького Вікаріату в Румунії. За часів комуністичного режиму, у 1963 році, школи з українською мовою були ліквідовані, українські церкви залишилися єдиним місцем, де говорили українською мовою. Після грудневої революції 1989 р. Український Православний Вікаріат з центром у Сігеті був відновлений, і визнаний Священним Синодом Румунської Православної Церкви на робочому засіданні 12 лютого 1990 р. Це автономна частина від адміністративної точки зору, але підпорядковується канону Патріархату Румунської Православної Церкви.

Ці два церковні деканати поширюють свою юрисдикцію на 32 парафії з 32 місцями богослужіння, де служать 27 священників, і три монастирі, засновані після 1990 року: два жіночі монастирі, один з яких знаходиться в Вишні Роні (повіт Марамуреш), а один для ченців - у Рускові (повіт Марамуреш). Вірних нараховується приблизно 53 300 і вони використовують юліанський календар.

Українські парафії в Марамуреші розташовані вздовж річки Тиса, біля кордону з Україною. Українська громада в Банаті бере свій початок з початку 20 століття, коли українці приїжджали на лісові роботи в села Зоріле, Копачили, Корнуцель, Корнуцель Банатський. Родини українських лісників утворювали села. З еміграцією німців з Банату до Німеччини після 1970 року німецькі будинки купили українці з Марамурешу, які створили українські села. Українські православні церкви — це храми, збудовані українськими віруючими після грудневої революції 1989 року. Богослужіння проводяться українською мовою, але в селах, де є також румуни, богослужіння проводяться також і румунською. Обряд дотримується українського православного обряду за старим стилем».

https://ro.wikipedia.org/wiki/Vicariatul_Ortodox_Ucrainean_din_Rom%C3%A2nia

3.1.4. Viața religioasă: confesiuni religioase, ucrainenii de stil calendaristic vechi, tradiții cu ocazia unor sărbători religioase.

Fișa de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

„Vicariatul Ortodox Ucrainean din România este o unitate bisericească administrativă cu regim special misionar-pastoral, care are rolul de a coordona viața spirituală a credincioșilor ortodocși ucraineni din România, fiind subordonat direct Patriarhiei Române.

Cei mai mulți dintre ucrainenii din România au fost până în anul 1948 de confesiune greco-catolică. Desființarea Bisericii Române Unite cu Roma în anul 1948 a însemnat și desființarea Vicariatului Greco-Catolic Ucrainean din România. În perioada regimului comunist, în anul 1963, au fost desființate școlile în limba ucraineană, bisericile ucrainene rămânând singurul loc unde s-a vorbit în limba ucraineană. După Revoluția din decembrie 1989, Vicariatul Ortodox Ucrainean, cu sediul la Sighet, a fost reînființat, fiind recunoscut de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința de lucru din 12 februarie 1990. El este o unitate autonomă din punct de vedere administrativ, dar subordonat canonic Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

Cele două protopopiate își întind jurisdicția asupra a 32 de parohii cu 32 de lăcașuri de cult în care slujesc 27 de preoți și a trei mănăstiri înființate după 1990: două mănăstiri de maici - dintre care una la Rona de Sus (jud. Maramureș) și una de călugări - la Ruscova (jud. Maramureș). Credincioșii sunt în număr de circa 53.300 și folosesc calendarul iulian.

Parohiile ucrainene din Maramureș sunt așezate de-a lungul râului Tisa, în apropiere de granița cu Ucraina. Comunitatea ucraineană din Banat datează de la începutul secolului al XX-lea, când ucrainenii au venit la munci forestiere în satele Zorile, Copăcele, Cornuțel, Cornuțel de Banat. Familiile de forestieri ucraineni au format sate. Odată cu emigrarea germanilor din Banat în Germania, casele nemților au fost cumpărate după anul 1970 de ucrainenii veniți din Maramureș, care au format sate de ucraineni.

Bisericile ortodoxe ucrainene sunt biserici construite de credincioșii ucraineni după Revoluția din decembrie 1989. Slujbele bisericești sunt ținute în limba ucraineană, dar în satele în care sunt și români se slujește și se predică și în limba română. Ritul după care se slujește este ritul ortodox ucrainean cu calendarul pe stilul vechi”.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Vicariatul_Ortodox_Ucrainean_din_Rom%C3%A2nia

1. Яка головна роль відводиться Українському православному вікаріату в Румунії?

.....

2. Укажіть контекстуальний синонім до слова «автономний».

.....

3. Назвіть кількість віруючих українців та календар, за яким вони відзначають свята.

.....

4. Опишіть, як утворювалися українські села Банату, назвавши період і чинник, що сприяв їх заснуванню.

.....

5. Для місцевості, де ви проживаєте, складіть коротку документацію про інші релігійні конфесії українців, крім зазначених у тексті вище.

1. Care este rolul principal atribuit Vicariatului Ortodox Ucrainean din România?

.....

2. Precizați un sinonim contextual pentru termenul „*autonom*”.

.....

3. Menționați numărul credincioșilor ucraineni și calendarul după care aceștia respectă sărbătorile.

.....

4. Descrieți cum s-au format satele ucrainene din Banat, menționând perioada și factorul favorizator stabilirii acestora.

.....

5. Pentru zona în care locuiți realizați o scurtă documentare despre alte confesiuni religioase ale ucrainenilor decât cele precizate în textul de mai sus.

Робочий лист

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на запитання:

«Юліанський календар використовувався всім християнством протягом 15 століть. Юліанський календар також використовувався святими отцями на Першому Вселенському Соборі в Нікеї (325 р.), при обчисленні дати Великодня. У нашій країні Різдво за старим обрядом/стилем святкують у громадах росіян, українців і сербів. Таким чином, для цих громад, які проживають в Румунії, зимові свята починаються 7 січня, коли за старим обрядом/стилем припадає Різдво.

Різниця між юліанським і григоріанським календарями: до Різдва Христового існувало дві системи обчислення часу в році: єгипетська – більш правильна, але не досконала – 365 днів, і римська – яка складалася з 355 днів. Однак між цими двома системами, а також між кожною з них і сонячним календарем залишалася річна різниця в десять днів. Після цього відкриття виникла потреба виправити ці календарі та узгодити їх із небесним календарем. Так, римський імператор Юлій Цезар, у 46 р. до н. е., прийняв єгипетську систему обчислення, систему під назвою «юліанський календар».

Оскільки між обчисленням юліанського календаря — 365 днів і 6 годин — і обчисленням сонячного календаря — 365 днів, 5 годин, 43 хвилини і 46 секунд — річна різниця в 11 хвилин і 14 секунд, це було досягнуто - через 330 років - різницю в три дні (наскільки зостає в заді юліанський календар).

Так, під час Першого Вселенського Собору весняне рівнодення припадало на 21 березня, а не на 24 березня - як це було в 46 році до нашої ери, коли імператор Юлій Цезар виправив календар. Відтоді Синод взяв за відправну точку при обчисленні дати Святої Пасхи 21 березня, коли настало тоді весняне рівнодення. Астрономи виявили, що навіть після цього, з 123 до 123 років, точка весняного рівнодення віддаляється на один день.

Це було констатовано протягом століть, і вчені того часу, як зі Сходу, так і з Заходу, помітили цей факт і запропонували лідерам Церкви виправити календар, оскільки пасхальні таблиці більше не відповідали дню повного астрономічного місяця. 24 лютого 1582 року папа Григорій XIII провів реформу, вилучивши з календаря десять днів, так що 5 жовтня стало 14 жовтня.

Fișă de lucru

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele întrebări:

„Calendarul iulian a fost folosit de întreaga creștinătate, timp de 15 secole. Și tot de calendarul iulian s-au servit și Sfinții Părinți la Sinodul I Ecumenic de la Niceea (325), la calcularea datei Sfintelor Paști. În țara noastră, Crăciunul pe rit/stil vechi este sărbătorit în comunitățile de ruși, ucraineni și sârbi. Astfel, pentru aceste comunități care trăiesc în România, sărbătorile de iarnă încep în 7 ianuarie, când este Crăciunul pe rit/stil vechi. Diferența dintre calendarul iulian și cel gregorian: înainte de Hristos, existau două sisteme de calculare a timpului într-un an: cel al egiptenilor - care era mai corect, dar nici el perfect - de 365 zile, și cel al romanilor - care era de 355 zile. Totuși, rămânea anual o diferență de zece zile între aceste două sisteme, dar și între fiecare dintre ele și calendarul solar. După această constatare, s-a simțit nevoia de îndreptare a acestor calendare și a punerii lor în acord cu calendarul ceresc. Astfel, împăratul roman Iuliu Cezar, în anul 46 î. Hr., adopta sistemul de calcul egiptean, sistem care s-a numit "calendarul iulian".

Deoarece între calculul calendarului iulian - de 365 de zile și 6 ore - și cel al calendarului solar - de 365 zile, 5 ore, 43 minute și 46 secunde - rezulta anual o diferență de 11 minute și 14 secunde, s-a ajuns - după 330 de ani - la o diferență de trei zile (cu cât a rămas în urmă calendarul iulian).

Astfel că, în vremea Sinodului I Ecumenic, echinocțiul de primăvară se afla la 21 martie în loc de 24 martie - cât a fost în anul 46 î.Hr., când împăratul Iuliu Cezar a îndreptat calendarul. De atunci, Sinodul a luat ca punct de plecare, în calcularea datei Sfintelor Paști, ziua de 21 martie, când a fost atunci echinocțiul de primăvară. Specialiștii astronomi au constatat că, și după aceea, din 123 în 123 de ani, echinocțiul de primăvară retrogradează cu o zi. Acest lucru fiind constatat de-a lungul secolelor, învățații vremii, din Răsărit ca și din Apus, au sesizat faptul și au propus conducătorilor Bisericii îndreptarea calendarului, pentru că tabelele pascale nu mai corespundeau cu ziua lunii pline astronomice. La 24 februarie 1582, papa Grigorie al XIII-lea a făcut o reformă, suprimând zece zile din calendar, astfel încât data de 5 octombrie a devenit 14 octombrie.

Відтоді календар стали називати «григоріанським» або «новим стилем». Хоча в 1923 році на конгресі в Константинополі більшість православних церков прийняли рішення про відмову від юліанського календаря і прийняття григоріанського. Дата Великодня досі обчислюється за юліанським календарем, у якому весняне рівнодення настає на 13 днів пізніше. Звідси і розбіжність між датою Пасхи в Православній Церкві та датою Пасхи в Католицькій Церкві».

<http://www.radioamen.ro/calendarul-iulian-si-gregorian/>

1. Ознайомившись із наведеним вище текстом, сформулюйте аргумент «за» та «проти» щодо зсуву релігійних свят за двома календарями: юліанським та григоріанським.

.....

2. Використовуючи український церковний календар, зробіть класну презентацію малюнків/ікон/фотокартків, які супроводжуються: назвою свята, як воно вказано в календарі, та релігійним значенням. Ця інформація повинна бути відредагована в цифровому вигляді поруч із зображеннями ікон чи малюнків.

De atunci, calendarul s-a numit "gregorian" sau pe "stilul nou". Deși în 1923, la un congres ținut la Constantinopol, majoritatea Bisericilor Ortodoxe au hotărât să renunțe la calendarul iulian și să adopte calendarul gregorian. Data Sfințelor Paști se calculează, încă, pe baza calendarului iulian, în care echinocțiul de primăvară are loc cu 13 zile mai târziu. De aici provine neconcordanța datei Paștelui din Biserica Ortodoxă cu data Paștelui din Biserica Catholică.

<http://www.radioamen.ro/calendarul-iulian-si-gregorian/>

1. După lecturarea textului de mai sus formulați un argument pro și unul contra referitor la decalarea sărbătorilor religioase potrivit celor două calendare: iulian și gregorian.

.....

2. Folosind un calendar bisericesc ucrainean realizați o expoziție la nivel de clasă formată din desene/icoane/poze, care să fie însoțite de: numele sărbătorii așa cum apare precizată în calendar și semnificația religioasă. Aceste informații să fie editate digital alăturat de imaginile icoanelor sau a desenelor.

Робочий лист

Проаналізуйте нижчі два зображення та виконайте такі вимоги:

- створіть їх опис приблизно на одній сторінці, вказавши: свято, про яке йдеться, аспекти, які вражають, аспекти, які ви знаєте або невідомі вам, інші цінності свят, відображені на зображеннях, з області вашого походження.

Особистий архів Панариги Марії

<https://www.facebook.com/UkrainskaPravoslavnaTzerkva/posts/pfbid036WMt9Q7QEFaYgC42URKLqv1byHo1MmGtnXPYVFtfVZtkAzMVv4NeKC3EKXf9Vie8l>

Fișa de lucru

Analizați cele două imagini de mai jos și răspundeți la următoarele cerințe:

- realizați o descriere a lor, de aproximativ o pagină, precizând: sărbătoarea la care se face referire, aspectele care impresionează, aspecte pe care le cunoașteți sau care nu vă sunt cunoscute, alte aprecieri ale sărbătorilor, surprinse în cele două imagini, din zona voastră de proveniență.

Arhiva personală Papariga Maria

<https://www.facebook.com/UkrainskaPravoslavnaTzerkva/posts/pfbid036WMt9Q7QEFaygC42URKLqv1byHo1MmGtnXPYVFtfVZtkAzMVv4NeKC3EKXf9Vie8l>

Оцінювальний лист

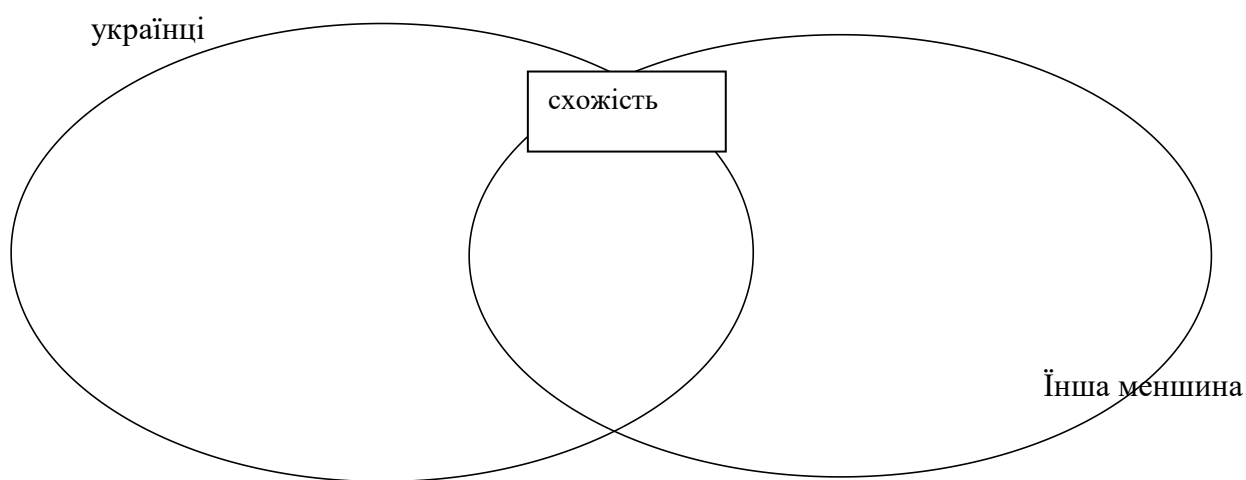
Примітка: усі предмети є обов'язковими

Час роботи 30 хвилин

Офіційно 10 балів

Дайте відповіді на вимоги:

1. Порівняйте релігійний культ українців і іншої етнічної групи в Румунії, знайдіть і відзначте їх відмінності та подібності, використовуючи діаграму Венна (мінімум 10 відмінностей і 5 подібностей).

30 балів

1. Складіть коротку характеристику за результатами своєї участі у релігійному святі української громади (Великдень, Різдво, храм місцевої церкви, інше релігійне свято).

.....

30 балів

2. Зробіть плакат для популяризації етнокультурного розмаїття, яке б включило і українську громаду.

.....

30 балів

Офіційно 10 балів

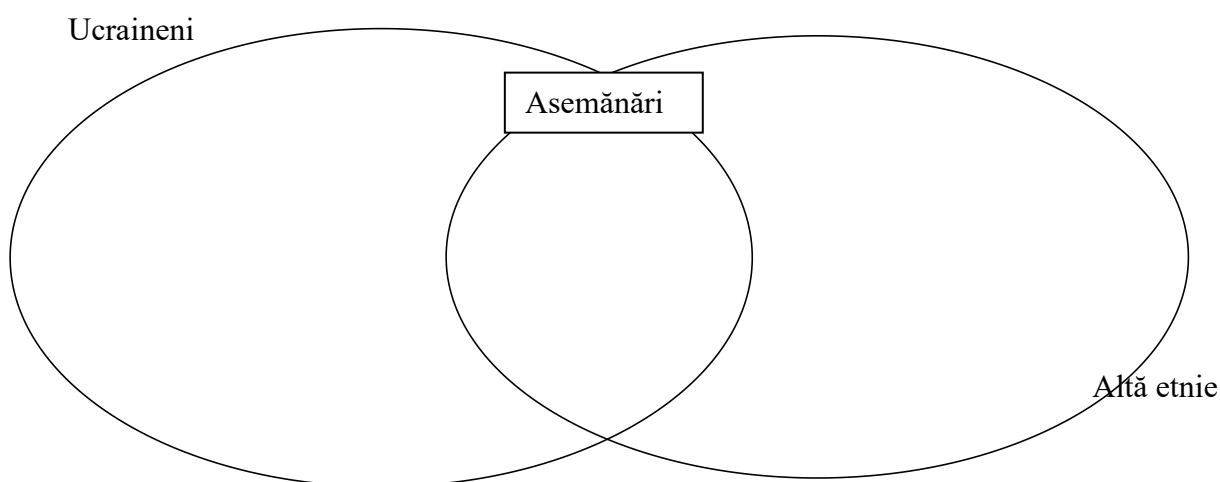
Fișa de evaluare

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii

Timp de lucru 30 minute

Din oficiu 10 puncte

1.Comparați cultul religios ucrainean și al unei alte etnii din România, descoperți și notați deosebirile și asemănările acestora, folosind diagrama Venn (minim 10 deosebiri și 5 asemănări).

30 puncte

2.Realizați o scurtă descriere ca urmare a participării voastre la o sărbătoare religioasă a comunității ucrainene (Paște, Crăciun, hramul unei biserici din localitate, altă sărbătoare religioasă).

.....
.....

30 puncte

3.Realizați un afiș pentru promovarea diversității etno-culturale care să cuprindă și comunitatea ucraineană.

.....

30 puncte

10 puncte oficiu

Робочий лист

Християнські та народні свята

1. Установіть відповідність між видами свят та їх визначеннями:
 - а) Релігійне свято б) Державне свято, в) Правове свято г) Іменини
 1. Вільний день, у який вшановують важливу подію в історії країни;
 2. День (офіційно встановлений), коли установи не працюють;
 3. День, присвячений богослужінню, пам'яті події релігійної історії або на честь святого;
4. День, в який святкують своє ім'я;
 1. Виберіть істинність таких речень:
 - а) Важливі свята в християнському календарі позначені червоним хрестиком. А/Ф
 - б) У свята ми можемо працювати як зазвичай. А/Ф
 - в) Святого апостола Андрія називають апостолом румунів. А/Ф
 - г) Щовесни ми відзначаємо Міжнародний жіночий день. А/Ф
 - д) 1 травня відзначається Міжнародний день захисту дітей. А/Ф
 - е) День національних меншин відзначається 18 грудня. А/Ф
 - є) На Вознесіння Господнє також день Героїв згадуємо. А/Ф
 - з) Усі свята пов'язані з різними традиціями та звичаями. А/Ф
1. Уявіть у тексті схожість і відмінність релігійних і національних свят, використовуючи такі слова: торжество, подарунки, традиції, молитва, родина.

Fișa de lucru

Sărbători creștine și sărbători naționale

1. Realizează corespondența între tipul sărbătorilor și definițiile acestora:

a) Sărbătoare religioasă b) Sărbătoare națională, c) Sărbătoare legală d) Zi onomastică

1. Zi liberă, în care se cinstește un eveniment important din istoria patriei;

2. Zi (stabilită în mod oficial), în care instituțiile nu lucrează;

3. Zi consacrată serviciului divin, pentru comemorarea unui eveniment din istoria religioasă sau în onoarea unui Sfânt;

4. Zi în care cineva își serbează numele;

2. Alege valoarea de adevăr a următoarelor propoziții:

a) Sărbătorile importante din calendarul creștin, sunt cu cruce roșie. A/F

b) În zilele de sărbătoare, putem muncii obișnuit. A/F

c) Sfântul Apostol Andrei este numit, apostolul românilor. A/F

d) În fiecare primăvară, sărbătorim Ziua internațională a femeii. A/F

e) Ziua internațională a copilului, este sărbătorită pe 1 mai. A/F

f) Pe 18 Decembrie este sărbătorită Ziua Minorității naționale. A/F

g) De Înălțarea Domnului, comemorăm și ziua eroilor. A/F

h) Toate sărbătorile sunt asociate cu diverse tradiții și obiceiuri. A/F

3. Prezintă într-un text, câteva asemănări și deosebiri între sărbătorile religioase și cele naționale, folosind următoarele cuvinte: sărbătoare, cadouri, tradiții, rugăciune, familie

Оцінюючий лист

Культурні прояви релігійних і світських свят

Примітка: усі предмети є обов'язковими

Час роботи 15 хвилин

Офіційно 30 балів

1. Перелічіть три важливі релігійні свята:

..... 10 балів

2. Перелічіть три державні свята, у які громадяни мають вихідний день:

..... 10 балів

3. Як ми готуємося до християнських свят?

..... 10 балів

4. У яку пору року колядується?

..... 10 балів

5. Розташуйте наступні свята в хронологічному порядку:

а) Святий апостол Андрій

б) Міжнародний жіночий день

в) Різдво (Різдво)

г) Міжнародний день захисту дітей.

(4 відповіді x 2,5 бала = 10 балів)

6. Що було показано на небі під час Народження Господа нашого Ісуса Христа?

..... 10puncte

7. Як називається днина коли святкуємо день імена?..... 10puncte

Total : 100 puncte

Fișa de evaluare

Manifestări culturale de sărbători religioase și laice

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii

Timp de lucru 15 de minute

Din oficiu 30 puncte

1. Enumerați trei sărbători religioase, mai importante:

.....10 puncte

1. Enumerați trei sărbători naționale, în care cetățenii, au zi liberă:

.....10 puncte

3. Cum ne pregătim de sărbători creștine?

.....10 puncte

4. În ce perioadă a anului se colindă?

.....10 puncte

5. Ordonează în ordine cronologică următoarele sărbători:

- a) Sfântul Apostol Andrei
- b) Ziua internațională a femeii
- c) Nașterea Domnului (Crăciunul)
- d) Ziua internațională a copilului.

(4 răspunsuri x 2,5 puncte = 10 puncte)

6. Ce s-a arătat pe cer, de Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos?

.....10puncte

7. Cum se numește ziua, în care cineva își serbează numele?

.....10puncte

Робочий лист

Зимові звичаї та традиції. Колядки

1. Складіть текст із слів:

Зірка, колядники, пастухи, янголи, вісники та діти.

.....
.....
.....
.....

2. Наведіть принаймні два приклади різдвяних традицій, які збереглися з часом:

.....
.....

3. Хронологічно розташуйте основні події з дитинства Христа Спасителя:

а) Народження Господа

б) Хороші новини

в) Втеча до Єгипту

г) Ісус проповідує в храмі.

3. Хто сповіщав Різдво Христове в Старому Завіті?

.....

5. Хто був Царем, коли народився Ісус?

.....

6. Хто колядував перший раз: Величання в тих, що над...?

.....

7. Про що діти сповіщають колядками?

.....

Fișă de lucru

Obiceiuri și tradiții de iarnă. Colinde

1. Alcătuiți un text folosind următoarele cuvinte:

Steaua, colind, păstori, îngerii, vestitori și copii.

.....

.....

.....

2. Enumerați măcar două exemple de tradiții de Crăciun, care s-au păstrat dealungul timpului:

.....

.....

3. Ordonează cronologic principalele evenimente din copilăria Mântuitorului Hristos:

- a) Nașterea Domnului
- b) Bunavestire
- c) Fuga în Egipt
- d) Iisus predicând în templu.

4. Cine a vestit Nașterea Domnului în Vechiul Testament?

.....

5. Cine era Împărat, atunci când s-a născut Iisus?

.....

6. Cine a colindat prima dată: Mărire întru cei de sus....?

.....

7. Ce vestesc copiii prin colinde?

.....

3.1.5. Діячі української культури.

Робочий лист

Тема I. «Паїсій Величковський (1722-1794) був православним монахом і богословом, який сприяв відновленню православного чернецтва, відкриваючи писання святоотців і видаючи Філокалію. Він був провідником чернечого життя в Молдові і нині вважається важливою постаттю в історії Православної Церкви. Він народився в Полтаві, а частину чернечої діяльності в Молдові у XVIII столітті здійснював і як ігумен Драгомирного монастиря.

Священик Мекола Устиянович (1811-1885) – греко-католицький священнослужитель, письменник і діяч культури. Відзначився своєю діяльністю щодо визволення українців за Австро-Угорської імперії. Душпастирює греко-католицьку громаду в Сучаві з 1870 року.

Священик Клементе Злепко (1868-1934) був греко-католицьким священнослужителем, відомим своєю душпастирською діяльністю серед буковинських українців у міжвоєнний період. До підписання та ратифікації Конкордату між Королівством Румунії та Святим Престолом і до заснування нового єпископства Марамороша, до якого були приписані всі українські греко-католики в Румунії, він був апостольським адміністратором українських греко-католицьких парафій у Румунії 1923-1930 рр».

http://www.cjsuceava.ro/2018/parteneriate/etnii_din_suceava/20180529_ucraineni.pdf

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на вимоги:

1. Чому Паїсій Величковський є відомою особистістю серед етнічних українців?
2. Що означає термін «священнослужитель»? Укажіть контекстуальний синонім до згаданого слова.
3. Чим виділяється священик Мекола Устиянович?
4. Назвіть роки, між якими священик Клементе Злепко керував українськими греко-католицькими парафіями в Румунії.

Тема II. За допомогою інформації, отриманої від батьків, вчителя релігії, місцевого священика виготовити листівку про історію місцевої церкви, в якій описані священники, що служили протягом років.

3.1.5 . Personalități ale culturii ucrainene

Fișa de lucru

Subiectul I. „Paisie Velicicovchi (1722-1794) a fost călugăr și teolog orthodox care a contribuit la înnoirea monahismului orthodox prin redescoperirea scrierilor patristice și publicarea Filocaliei. El a fost îndrumător al vieții monahale din Moldova și este considerat în prezent o figură de seamă a istoriei Bisericii Ortodoxe. S-a născut la Poltava, iar o parte din activitatea monahală din Moldova secolului al XVIII-lea a desfășurat-o și ca stareț al Mănăstirii Dragomirna.

Preot Mekola Ustianocici (1811-1885) a fost cleric greco-catolic, scriitor și om de cultură. S-a făcut remarcat prin activitatea sa de emancipare a ucrainenilor în perioada Imperiului Austro-Ungar. Păstorește comunitatea greco-catolică din Suceava din 1870

Preot Clemente Zlepko (1868-1934) a fost cleric greco-catolic, remarcat prin activitatea sa de pastorație în rândul ucrainenilor bucovineni în perioada interbelică. Până la semnarea și ratificarea Concordatului dintre Regatul României cu Sfântul Scaun și până la înființarea noii Episcopii a Maramureșului la care au fost arondați toți credincioșii ucraineni greco-catolici din România, acesta a fost administrator apostolic al parohiilor greco catolice ucrainene din România între anii 1923-1930”.

http://www.cjsuceava.ro/2018/parteneriate/etnii_din_suceava/20180529_ucraineni.pdf

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele cerințe:

6. Prezintă motivul pentru care Paisie Velicicovchi reprezintă o personalitate cunoscută în rândul etniei ucrainene.....
7. La ce se referă termenul „cleric”? Dați un sinonim contextual termenului amintit.
.....
8. Prin ce s-a remarcat preotul Mekola Ustianocici?
.....
9. Menționează anii între care preotul Clemente Zlepko a administrat parohiile greco-catolice ucrainene din România.
.....

Subiectul II. Cu ajutorul informațiilor obținute de la părinți, profesorul de religie, preotul din localitate, realizați un pliant despre istoria bisericii din localitate care să cuprindă preoții slujitori de-a lungul timpului.

Робочий лист

Тема I. Подається текст:

«Одноголосно визнано, що фарбовані яйця із гуцульської зони найбільше «працьовані». Гуцульські яйця характеризуються дуже тонким геометричним орнаментом, що складається з великої кількості маленьких ромбів і квадратів, яких нараховується сотнями, разом із деякими більшими та геометричними орнаментами, з трикутниками, зірками та неминучим меандром. Обмежене місце в геометричній композиції займають фігури тварин (олень, кінь, риба). Ще однією особливістю є їх колір. Використовуються лише три кольори: жовтий, оранжевий і темно-червоно-коричневий. Колись використовували фіолетовий, синій, але обмежено, а зараз ці кольори зникли. В Ульмі розпис яєць має масовий характер. Значна кількість майстрів брала участь у великих ярмарках і виставках у Європі, а Хотопіла Іяна розписувала яйця в США – 3 місяці. Я бачив замовлення на яйця для США синього кольору – кольору американського прапора. Вона з командою молодих людей розписує яйця за американськими прототипами. Відзначу найвідоміших розписувачів яєць з комуні Ульма: Хотопіла Ілеана, Гнатюк Параскева, Горбань Йон з дружиною Марією, Чар Ніколета, Костіль Одарка, Бурачук Марія, Марочко Марія, Чега Вікторія, Хоффер Елена, Петрані Ана, Петрані Міхаела, Трифан Мірела, Зберча Ана, Сметанюк Марія та десятки інших творців».

Юрій Чега, «Фарбування писанок в гуцулів на Великдень» в «Українському кур'єрі» №. 237-238, квітень 2013

Уважно прочитайте текст і дайте відповіді на запитання:

1. Визначте сферу мистецтва, про яку йдеться в тексті.
2. Укажіть репрезентативні ознаки мистецтва, описаного в тексті.
3. Перелічіть зазначених у тексті діячів української культури.

Тема II

Оформіть у класі музейний куточок із речами (в'язаними, шитими, різьбленими, фарбованими, розмальованими, тканими), отриманими від людей вашого краю, які виділяються в одній галузі українського мистецтва. Якщо є можливість, попросіть їх допомогти виготовити такі вироби і доповнити свій музейний куточок. Кожен об'єкт має також містити ім'я особи, від якої походить об'єкт, або хто керував вами при його виготовленні.

Fișa de lucru

Subiectul I

Se dă textul:

„Este unanim recunoscut faptul că ouăle încondeiate în zona huțulilor sunt cele mai „muncite“. Ouăle huțule se caracterizează prin ornamente geometrice foarte fine, alcătuite dintr-o mulțime de romburi și pătrățele mici, care se numără cu sutele, alături de altele ceva mai mari și de ornamente geometrice cu triunghiuri, stelute și nelipsitul meandru. Figurile de animale (cerbul, căluțul, peștele) ocupă un loc limitat în compoziția geometrică. O altă caracteristică este cromatica lor. Se folosesc doar trei culori: galben, portocaliu și maro închis-roșcat. Cândva se utiliza violetul, albastrul, dar limitat, iar în prezent aceste culori au dispărut. La Ulma, încondeierea ouălor are un caracter de masă. Un număr important de meșteri au participat la marile târguri și expoziții din Europa, iar Hotopila Ileana a încondeiat ouăle huțule în SUA - 3 luni. Am văzut comenzi de ouă pentru SUA în culoarea albastru - culoarea drapelului Americii. Ea, cu o echipă de tineri, încondeiază ouăle, conform prototipurilor americane. Remarc pe cei mai cunoscuți încondeietori din comuna Ulma: Hotopila Ileana, Hnatiuc Paraschiva, Gorban Ion cu soția Maria, Char Nicoleta, Costil Odarca, Buraciuc Maria, Marocico Maria, Cega Victoria, Hoffer Elena, Petrani Ana, Petrani Mihaela, Trifan Mirela, Zbercea Ana, Smetaniuc Maria și alți zeci de creatori”.

Gheorghe Cega, *„Încondeierea ouălor de Sfintele Paști la huțuli”* în „Curierul Ucrainean” nr. 237-238, aprilie 2013

Citiți cu atenție textul și răspundeți la următoarele întrebări:

1. Identificați domeniul de artă despre care se amintește în text.
2. Precizați câteva trăsături reprezentative pentru arta descrisă în text.
3. Enumerați personalitățile culturii ucrainene precizate în text.

Subiectul II

Realizați un colț muzeistic al clasei cu obiecte (croșetate, cusute, sculptate, încondeiate, pictate, țesute) obținute de la persoane din zona în care locuiți și care se remarcă într-un domeniu al artei ucrainene. Dacă este posibil, cereți ajutorul lor să realizați și voi astfel de produse și să vă completați colțul muzeistic. Fiecare obiect să cuprindă și numele persoanei de la care provine obiectul, sau care v-a îndrumat în realizarea lui.

Оцінюючий лист

Примітка: усі предмети є обов'язковими

Час роботи 30 хвилин

Офіційно 10 балів

1. Складіть посібник з інтерв'ю дев'яти запитань, за допомогою яких ви дізнаєтесь більше про життя, діяльність, сферу діяльності особистості, яка належить до української культури.

90 балів

Fișa de evaluare

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii

Timp de lucru 30 minute

Din oficiu 10 puncte

1. Realizați un ghid de interviu care să cuprindă un număr de nouă întrebări, pe care să-l utilizați pentru a afla mai multe informații despre viața, activitatea, domeniul de activitate al unei personalități aparținând culturii ucrainene.

90 puncte

Bibliografie

I. Lucrări generale

Cega, Gheorghe, „Încondeierea ouălor de Sfintele Paști la huțuli” în „Curierul Ucrainean” nr. 237-238, aprilie 2013

Herbil, Ioan, Caracteristici fonetice și morfologice ale graiurilor ucrainene din România,

Ioan Mihalyi de Apșa, *Diplomele maramureșene din secolele XIV și XV*, Ediția a II-a, Cluj – Napoca, Editura Dragoș-Vodă, 2000

Nicoară, Teoader, *Istoria și tradițiile Minorităților din România*, 2005

Petrovai, Ion, *Multiculturalism în Țara Maramureșului*, Academia Română, Cluj-Napoca, 2007

Vascenco, Victor, *Ucrainenii din România. Însemnări pe marginea unei lucrări recente*, Romanoslavica XLI

II. Surse online

http://www.promacedonia.org/rs/rs41_16.pdf

<https://minoritati.fundatiacorona.ro/wp-content/uploads/2016/05/4.-Ucrainenii-Salvan-Monica.pdf>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Ucrainei

https://hmn.wiki/ro/Ukrainian_Orthodox_Church

https://ro.wikipedia.org/wiki/Vicariatul_Ortodox_Ucrainean_din_Rom%C3%A2nia

<http://www.radioamen.ro/calendarul-iulian-si-gregorian/>

<https://www.contributors.ro/ucraina-%C8%99i-valorile-cre%C8%99tine-din-europa/>

<https://www.wowbiz.ro/traditii-si-obiceiuri-la-botez-ce-trebuie-sa-faca-nasii-in-biserica-20205634>

<https://adevarul.ro/stiri-locale/baia-mare/obiceiuri-de-inmormantare-pierdute-aproape-2167471.html>

<https://pomana.md/ro/page/traditii-funerare-pomenire-ucraineni-rm>

http://www.dacoromania.inst-puscariu.ro/articole/2004-2005_5.pdf

<https://epochtimes-romania.com/news/eco-casele-ucrainene-sunt-inspirate-de-traditia-populara--165288>

https://multicult.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=188&lang=ro

http://www.cjsuceava.ro/2018/parteneriate/etnii_din_suceava/20180529_ucraineni.pdf

<https://organicsfood.ro/bucataria-ucraineana-1000-de-ani-de-traditie-culinara-atestata/>

Titlul proiectului: : „*Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România*”

Beneficiarul proiectului: Ministerul Educației

Elaboratori: Papariga Maria, Țudic Mariana

Validatori: Lucaciu Ramona

Data publicării:

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România” - Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020